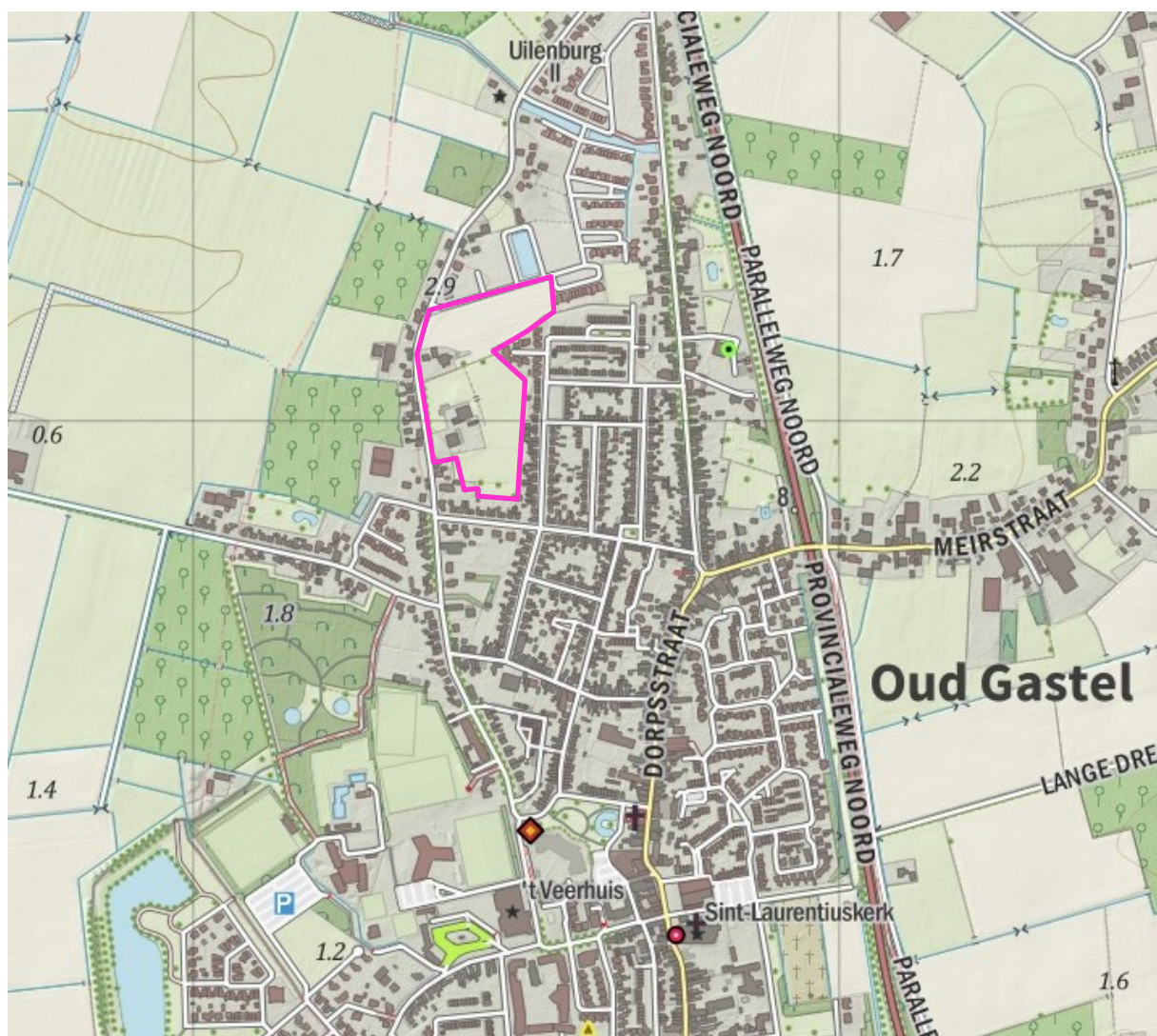

**Plan van aanpak voor
Ontheffing aanvraag Wet natuurbescherming
steenuil
Plangebied Oudendijk 58 en 60 Oud-Gastel**

**Plan van aanpak voor
Ontheffing aanvraag Wet natuurbescherming
steenuil
Plangebied Oudendijk 58 en 60 Oud-Gastel**

Opdrachtgever: Jansen Bouwontwikkeling B.V.
Postbus 278
6600 AG Wijchen

Datum: 14 november 2019

Status: **Definitief**

Uitvoering: Foreest Groen Consult
Van Pallandtlaan 10
6998 AW Laag-Keppel
T 0314 642221
E-mail info@foreestgroenconsult.nl
[Http://www.foreestgroenconsult.nl](http://www.foreestgroenconsult.nl)

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Samenvatting.....	7
3	Activiteit	9
3.1	Ligging van het plangebied	9
3.2	Ligging van het territorium van de steenuil	9
3.3	Project planning.....	10
3.4	Nieuwe situatie.....	11
3.5	Verbodsbepaling.....	12
3.6	Wettelijk belang.....	12
4	Achtergrond van de Inventarisatie.....	13
4.1	Quick scan	13
4.2	Nader onderzoek steenuil	13
4.3	Resultaten van de inventarisatie.....	14
5	Effecten	15
5.1	Verblijfplaats.....	15
5.2	Foerageergebied.....	15
5.3	Veiligheid	16
6	Mitigatie	17
6.1	Permanente verblijven	17
6.2	Veiligheid	19
6.3	Voedsel	19
6.4	Zorgvuldig slopen.....	19
6.4.1	Oudendijk 60	19
6.4.2	Oudendijk 58	20
7	Gunstige staat van instandhouding	21
8	Alternatievenafweging	24
8.1	Reden voor uitvoering	24
8.2	Alternatieven afweging	25
8.3	Alternatief inrichtingsplan	25
8.4	Alternatieve werkwijze	25
8.5	Alternatieve planning	26
9	Overige gegevens	27
9.1	Locatie gegevens	27

9.2	Contactgegevens	27
9.2.1	Opdrachtgever.....	27
9.2.2	Opdrachtnemer	28
9.2.3	Deskundige flora en fauna	28
9.2.4	Aandachtspunten voor de realisatie	28
9.2.5	Controle en deskundigheid	28
10	Literatuur.....	29
	Bijlagen	30
	Bijlage 1 Quickscan ecologie	
	Bijlage 2 Nader onderzoek	
	Bijlage 3 projectplanning	
	Bijlage 4 Landschapsplan	
	Bijlage 5 Steenuil onderzoek 2013	

1 Inleiding

In opdracht van Jansen bouwontwikkeling is dit activiteitenplan/plan van aanpak opgesteld voor het aanvragen van een ontheffing voor het verplaatsen van een nestgelegenheid van een Steenuil (*Althea noctua*) en het veranderen van het functionele leefgebied van dit territoriale broedpaar.

De locatie op de Oudendijk 58 en 60 worden 7 bouw kavels gerealiseerd. Hiervoor moet het bestemmingsplan worden gewijzigd. De ontwikkeling van agrarisch gebied naar wonen kan gevolgen hebben voor eventueel aanwezige beschermde soorten.

Eind 2018 is door Lieveense Adviseurs Ingenieurs een quick scan uitgevoerd op de locatie Oudendijk 58 en Oudendijk 60 in Oud-Gastel (*Quickscan ecologie Oudendijk 58-60 te Oud-Gastel, rapport SOB007296, Lieveense 28 januari 2019*). Deze quickscan is opgenomen in bijlage 1 van dit plan.

Uit deze quick scan komen een aantal soorten en soortgroepen naar voren die mogelijk beïnvloed worden door de plannen voor dit gebied. Het betreft de volgende soorten en soortgroepen:

- Steenuil
- Kerkuil
- Steenmarter
- Huismus
- Vleermuizen
- Kleine marterachtigen.

Naar al deze soorten is vervolgens in 2019 nader onderzoek ingesteld. Hierbij zijn de kennisdocumenten van BIJ12 voor de soorten: steenuil, kerkuil, huismus toegepast. Het vleermuis onderzoek is uitgevoerd conform het geldende vleermuisprotocol en het onderzoek naar de kleine marterachtigen en steenmarter is uitgevoerd met gebruikmaking van de handleiding kleine marterachtigen van de provincie Noord-Brabant. Dit nader onderzoek is uitgevoerd door ir. M.W.P. Ariëns, werkzaam bij Foreest Groen Consult. De resultaten van het nader onderzoek zijn gepubliceerd in de rapportage: *“Nader onderzoek huismus, steenuil, kerkuil, steenmarter en soortgroep kleine marterachtigen en vleermuizen Plangebied Oudendijk 58 en 60 Oud-Gastel, Foreest Groen Consult, 28 oktober 2019”*. De rapportage van dit nader onderzoek is opgenomen in bijlage 2.

Op basis van de resultaten van het nader onderzoek blijkt dat de locatie Oudendijk 58 en 60 een leefgebied vormen voor de steenuil waar deze soort het jaarrond aanwezig is en jongen groot brengt. De bouw van de woningen heeft het meeste effect op het foerageergebied. Hier gaat een deel van verloren. De schuur waarin de steenuil nu broedt, blijft nog even gehandhaafd maar zal uiteindelijk ook verdwijnen. Hierdoor gaat op termijn ook een nestlocatie verloren.

Dit alles leidt tot een overtreding van de Wet natuurbescherming voor de artikel3.1 lid 2

Om de realisatie van het plan mogelijk te maken zal voor deze overtreding ten aanzien van de steenuil een ontheffing van de wet Natuurbescherming moeten worden aangevraagd.

Dit plan van aanpak geeft alle relevante informatie om deze aanvraag te kunnen indienen.

Het plan van aanpak is geschreven door ir. M.W.P. Ariëns werkzaam bij Foreest groen Consult.

2 Samenvatting

Aanvraag voor ontheffing Wet natuurbescherming webformulier

Nederlandse naam:	Steenuil
Wetenschappelijke naam:	Athene noctua
Functie plangebied:	Volledig territorium
Periode aanwezig:	Gehele jaar
Vastgesteld:	Conform Kennisdocument steenuil BIJ12

Soorten en verbodsbepaling

Artikel 3.1 storen, vernielen, beschadigen, nesten wegnemen

Ecologische inventarisatie	Foreest Groen Consult
Uitvoeringsjaar:	2019
Mogelijk belang voor:	steenuil, kerkuil, huismus, vleermuizen, kleine marterachtigen en steenmarter
Aangetoond belang voor	steenuil

Aanvraag op grond van:	Artikel 3.1 de volksgezondheid en openbare veiligheid
Motivering:	Het plan aan de Oudendijk 58 en 60 draagt bij aan de ambitie om vitale plattelandskernen te realiseren door beëindiging van agrarische bedrijven in de dorpskern en het toevoegen van een bescheiden woonontwikkeling langs het bestaande lint. Hiermee wordt aangesloten op de structuurvisie Ruimtelijke Ordening. Meer informatie op pagina 24

Alternatieven:	De structuur van de twee oude boerderijen maakt dat deze niet zijn her te bestemmen zonder dat hierbij het territorium van de steenuil wordt aangetast. Alleen al het saneren van het asbest in de gebouwen is dusdanig ingrijpend dat dit gevolgen heeft voor de steenuil. Meer informatie op pagina 25
----------------	--

Alternatief inrichtingsplan: De structuur langs de Oudendijk is een lintbebouwing. De twee oude boerderijen liggen op ruime afstand van de weg en zijn daardoor niet in te passen in deze lintbebouwing. De beide panden zijn ook niet her te bestemmen. Hiervoor zijn de complexen in het verleden te vaak aangepast en kwalitatief zeer slecht. Alleen door de nieuwe woningen op korte afstand van de Oudendijk te positioneren wordt voldaan aan het stedenbouwkundige patroon. Meer informatie op pagina 25

Alternatieve werkwijze:	Bij de sanering van het asbest gaat het verblijf van de steenuil verloren. Dit is niet te voorkomen. Vervolgens worden de gebouwen ook nog eens gesloopt. Dit alles vindt plaats in een niet kwetsbare periode waarbij de steenuil in een eerder stadium heeft kunnen wennen aan nieuwe verblijfplaatsen
-------------------------	--

(kasten). De werkwijze is afgestemd op de aanwezigheid van de steenuil. Meer informatie op pagina 25

Alternatieve planning: De planning is afgestemd op de aanwezigheid van de steenuil. De locatie waar de steenuil op dit moment broedt wordt vooralsnog niet afgebroken of gesaneerd. Dit gebeurt pas nadat de huidige bewoner een nieuwe woning heeft betrokken. Hierdoor heeft de steenuil langer tijd om langzaam aan te wennen aan de nieuwe situatie. Meer informatie op pagina 24-25

Mitigatie:
Effectief bewezen

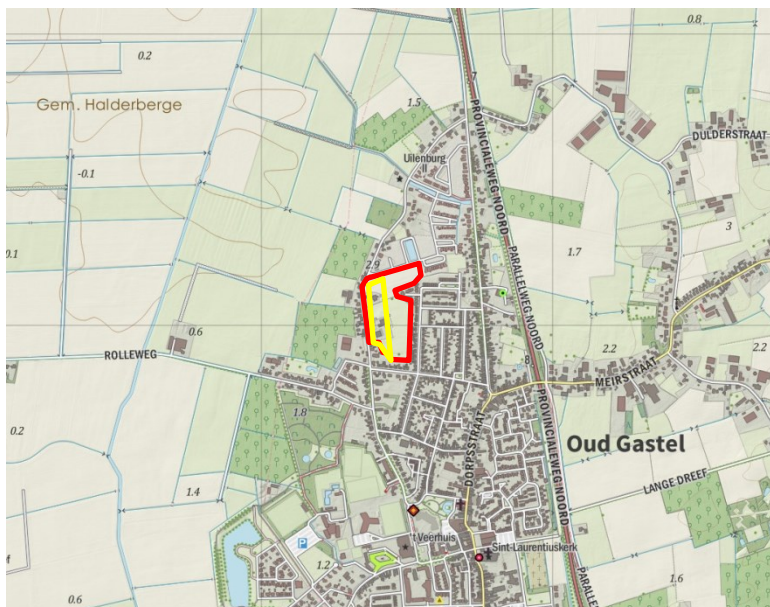
Ja, meer informatie op pagina 17 - 20
Alternatieve nestlocatie
Aanpassen ruimtelijke inrichting aan eisen steenuil
Verhogen veiligheid door planten haag
Slopen buiten de kwetsbare periode

Begeleiding ecologie: Ja

Instandhouding: Ja, meer informatie op pagina 21-23
Onderbouwing: Op basis van deze gegevens moet worden geconcludeerd dat de populatie van de steenuil in de provincie Brabant een gunstige staat van instandhouding heeft. De plaatselijke populatie rondom Oud Gastel en de gemeente Halderberge is kwetsbaar. De aantallen zijn dusdanig laag dat het wegvallen van één territorium gevolgen heeft voor de plaatselijke populatie. Halderberge ligt dan ook op de overgang van een meer kleinschalig landschap naar een grootschalig landschap, een landschapstype dat voor steenuilen minder geschikt is. Hoge dichtheden worden hier niet verwacht.

3 Activiteit

3.1 Ligging van het plangebied

Afbeelding 1: ligging van het plangebied. Dit is met een rode lijn omcirkeld. De bestemming van een strook agrarische grond langs de Oudendijk wordt nu omgevormd naar wonen om de bouw van de woningen mogelijk te maken. Dit is de gele lijn in de bovenstaande afbeelding. (bron: www.opentopo.nl)

3.2 Ligging van het territorium van de steenuil

Afbeelding 2: territorium van de steenuil

De rode ster is de locatie in de kop van de schuur waar de steenuil afgelopen seizoen heeft gebroed.

De groene delen zijn begraasde weilanden, kort gemaaide grasvegetaties met uitzichtplekken en delen van boomkwekerijgronden. Hier kan de steenuil eenvoudig voedsel vinden.

De gele gebieden zijn sterk verruigde terreindelen (Oudendijk 60) of delen van weilanden die als hooiland worden gebruikt waardoor de steenuil hier maar een deel van het jaar voedsel kan vinden. Het rood omlijnde gebied is in gebruik als akker en daardoor voor de steenuil van vrijwel geen enkel belang. Afgelopen jaar heeft hier mais gestaan. De steenuil is hier geen enkele keer waargenomen.

3.3 Project planning

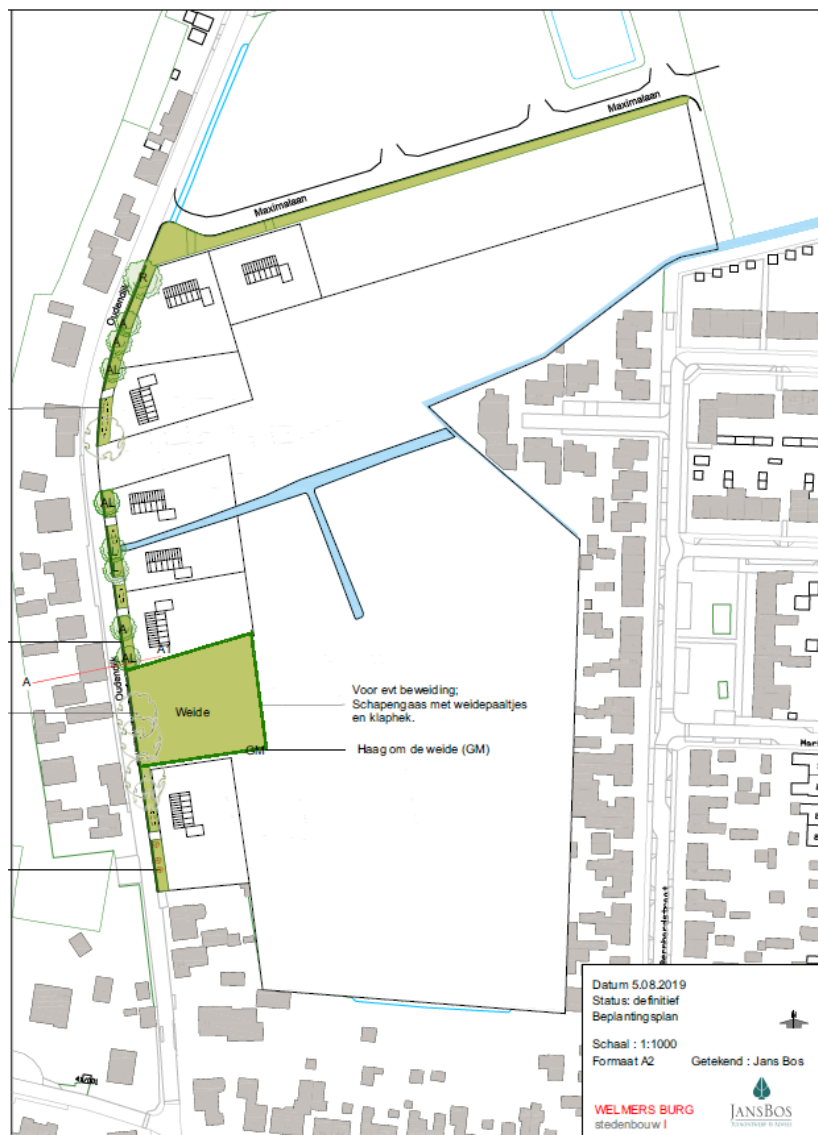
De totale projectplanning is opgenomen in bijlage 3 van deze rapportage.

Voor de bescherming van de Steenuil is de planning als volgt;

Onderdeel	Periode
Planten haag	februari-maart 2020
Aanbrengen vervangende verblijven steenuil	februari-maart 2020
Asbestsanering	oktober 2020
Sloop planfase 1	oktober november 2020
Sloop planfase 2 (huidige verblijf steenuil)	nog onbekend minimaal na november 2021

De sloop van de woning en de aanpalende schuur op Oudendijk 58 is afhankelijk van de realisatie van een nieuwe woning voor de huidige bewoner. Deze woning moet eerst klaar zijn voordat deze panden gesloopt worden.

3.4 Nieuwe situatie

Afbeelding 3: nieuwe situatie
(bron: WELMERSBURG
stedenbouw, landschappelijke
inpassing aan de Oudendijk te
Oud Gastel, 30 juli 2019)

In de nieuwe situatie worden een zevental woningen langs de Oudendijk gebouwd. Voor de woningen langs komt een ca 4 tot 5 meter brede grasberm met kruidenrijk gras te liggen afgesloten met een lage haag. Deze haag wordt door gezet tot aan de Maximalaan.

De oude gebouwen worden afgebroken waarbij de locatie Oudendijk 60 direct wordt gesloopt. Het woonhuis en naast gelegen schuur van Oudendijk 58 blijft nog enige tijd behouden. Deze worden pas gesloopt op het moment dat de huidige bewoner een nieuwe woning heeft betrokken.

3.5 Verbodsbepaling

Bij het afbreken van de gebouwen gaat één verblijf van de steenuil verloren. Daarnaast wordt een deel van het foerageergebied van de steenuil aangetast. Door de werkzaamheden kan de steenuil worden verstoord. Het doden van een steenuil wordt niet beoogd en alles wordt in het werk gesteld om dit te voorkomen.

Hierdoor ontstaan de volgende mogelijke overtredingen:

- artikel 3.1 lid 2, Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen
- artikel 3.1 lid 4, het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.

3.6 Wettelijk belang

Het wettelijk belang waaronder deze aanvraag wordt gedaan is:

Artikel 3.3 lid 4b onder 1 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid

In de te slopen gebouwen is asbest aanwezig. De gebouwen staan al geruime tijd leeg en er is geen toezicht (Oudendijk 60). Doordat Oudendijk 58 nog bewoond wordt is op deze locatie wel toezicht. Maar dit komt te vervallen zodra de huidige bewoner zijn nieuwe woning betreft.

De kans op calamiteiten en daarmee de mogelijke verspreiding van asbest is hierdoor groot. Op het moment dat het asbest wordt gesaneerd, veelal in de daken, zijn de gebouwen van geen enkele belang meer voor de steenuil.

4 Achtergrond van de Inventarisatie.

4.1 Quick scan

Op basis van de uitgevoerde quick scan: “ *Quickscan ecologie Oudendijk 58-60 te Oud-Gastel, rapport SOB007296, Lievense 28 januari 2019*”

Kon niet worden uitgesloten dat de locatie van belang is voor de steenuil. Nader onderzoek is noodzakelijk. De quickscan is opgenomen in bijlage 1 van deze rapportage.

4.2 Nader onderzoek steenuil

Conform kennisdocument Steenuil BIJ12 zijn in de periode tussen 1 februari en 30 april drie gerichte inventarisatie ronden uitgevoerd tijdens goede weersomstandigheden. Daarnaast is bij alle uit gevoerde vleermuisonderzoeken ook de steenuil gemonitord.

Data van bezoeken:

- 1e onderzoek: 22 maart 2019;
- 2e onderzoek; 12 april 2019 ochtend;
- 3e onderzoek; 9 mei 2019 ochtend;
- 4e onderzoek: 23 mei 2019;
- 5e onderzoek: 31 mei 2019;
- 6e onderzoek: 28 juni 2019;
- 7e onderzoek: 18 september 2019;
- 8e onderzoek: 20 september 2019

Afbeelding 4: de locatie van onderzoek.

4.3 Resultaten van de inventarisatie.

Datum	Tijdstip	Waarneming
22 maart 2019	19.00 – 21.00	Roepende steenuil aan de zuidwestzijde van de planlocatie tegen de bebouwing van de Karolinastraat aan. Tweede roepende exemplaar aan de noordzijde op ruime afstand van de planlocatie.
12 april 2019	04.30 – 07.00	Geen waarneming
9 mei 2019	03.30 – 09.00	Tussen 06.25 en 06.50 zit een steenuil op de kapschuur naast de woning Oudendijk 58. Het dier vliegt uiteindelijk in oostelijke richting weg.
23 mei 2019	21.00 – 23.30	Steenuil gedurende enige tijd zittend op weidepalen in weide tussen Oudendijk 58 en 60. Het dier verdwijnt uiteindelijk achter de schuur bij de woning Oudendijk 58
31 mei 2019	21.15 – 23.45	Steenuil enige tijd op weidepaal naast sloot tussen Oudendijk 58 en 60. Rond 22.15 zit het dier enige tijd op het dak van Oudendijk 60.
28 juni 2019	21.30 – 00.00	De steenuil heeft met succes jongen grootgebracht. Op het dak van de schuur naast de woning Oudendijk 58 zitten twee jonge steenuilen die af en toe voedsel krijgen aangereikt door de volwassen vogels.
12 juli 2019	21.30 – 00.00	Steenuil waargenomen op het dak van Oudendijk 55 en op het dak van de schuur naast Oudendijk 58. Het betrof telkens slechts 1 exemplaar.
18 september 2019	19.20 – 00.20	Even voor 21.00 wordt de steenuil waargenomen op de grote schuur naast de woning Oudendijk 58
4 oktober 2019	18.40 – 23.40	Steenuil in de nok van de stal naast de woning Oudendijk 58. Het uiltje vliegt even later weg en wordt niet meer gezien.

Er is vastgesteld dat de steenuil broed op de locatie Oudendijk 58. De meest waarschijnlijke plek van het nest is de nok van de schuur die vast tegen het woonhuis aan staat. De steenuil is hier veelvuldig bovenop het dak aangetroffen. Bij het laatste bezoek is de steenuil gezien bij het uitvliegen op deze locatie. Op het dak van deze schuur zijn ook de twee jonge steenuilen waargenomen. De andere gebouwen zijn twee keer gecontroleerd maar nergens zijn sporen van een nest aangetroffen. De nestkast in een boom van de tuin Oudendijk 58 is niet gebruikt. De kast is niet meer functioneel. Delen van het dak liggen los.

Afbeelding 5, de steenuil op een weidepaal. Op de achtergrond de woningen aan de Bernhardstraat.

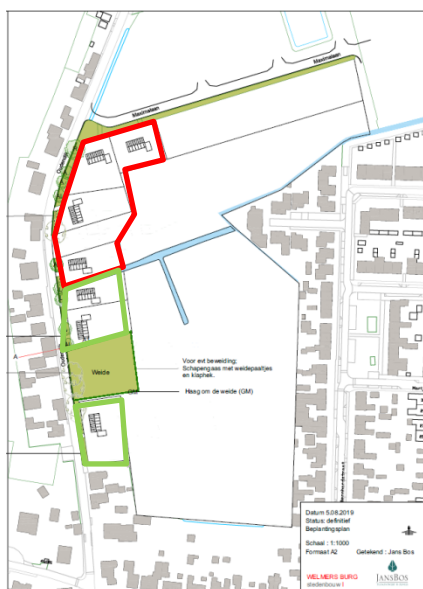
5 Effecten

5.1 Verblijfplaats

De bouw van de zeven woningen verspreid langs de Oudendijk heeft als gevolg dat op termijn een broedplek van de steenuil verdwijnt. Bij de sloop van de woning Oudendijk 58 en de hieraan vaststaande schuur verdwijnt een broedplek van de steenuil. De vogel heeft hier in de nok van de schuur onder de dakplaten gebroed. Deze schuur blijft nog enige tijd behouden maar wordt op een later tijdstip gesloopt. Dit is een verplichting vanuit de gemeente om de bouw van deze woningen mogelijk te maken. Al eerder verdwijnen de opstallen van Oudendijk 60 en enkele losstaande schuren op het perceel Oudendijk 58. De locatie Oudendijk 60 wordt door de steenuil incidenteel gebruikt. De steenuil is hier wel eens zittend op het dak aangetroffen. De locatie is geen vaste rust en verblijfplaats. De schuren op Oudendijk 58 bevinden zich dicht bij de verblijfplaats van de steenuil en worden daardoor vaker door de steenuil gebruikt om op te zitten.

5.2 Foerageergebied

De steenuil foerageert in de directe omgeving van de verblijfplaats. Bij de vele onderzoeken is het dier jagend waargenomen op meerdere plaatsen in het gebied. Alleen op de akker aan de noordzijde zijn geen waarnemingen gedaan. De steenuil is ook aangetroffen op het dak van een woning aan de overzijde van de Oudendijk. Achter deze woningen ligt een kleinschalig landschap met enkele begraasde weiden en een kleinschalige boomkwekerij. Dit overgangslandschap sluit in westelijke richting aan op grootschalig agrarisch weidegebied.

Op het moment dat de woningen worden gebouwd zal het foerageergebied van de steenuil wijzigen. Delen van de nieuwbouw worden op een begraasd weiland aangelegd waar de steenuil foerageert, dit zijn de drie meest zuidelijk gelegen woningen. De vier meer noordelijk gelegen woningen komen in delen van het terrein waar de steenuil niet of heel sporadisch jaagt. Dit is het verruigde terrein rondom Oudendijk 60 en de maisakker.

De percelen zijn heel groot waardoor rondom de woningen grote tuinen zullen ontstaan. Delen zijn verhard en delen zullen groen worden ingericht. Hierdoor kan het zo zijn dat de steenuil na realisatie ook incidenteel jaagt in deze grote tuinen. Per saldo moet rekening worden gehouden met een beperkte afname van het foerageergebied.

Afbeelding 6, rood omlijnd van het te bebouwen terrein waar de steenuil niet of bijna niet jaagt, groen omlijnd het gebied waar de steenuil jaagt. Onder het groene vlak is mogelijk een archeologische vindplaats aanwezig. Het groene vlak wordt daarom niet bebouwd en speciaal voor de steenuil ingericht.

5.3 Veiligheid

Omdat aan de Oudendijk wordt gebouwd zal er meer verkeer gebruik gaan maken van deze weg. Het foerageergebied van de steenuil ligt aan beide zijden van deze weg. De kans dat de steenuil bij het passeren van de weg wordt aangereden wordt hierdoor iets groter.

6 Mitigatie

Bij de inrichting van het gebied worden een aantal maatregelen genomen om het territorium van de steenuil veilig te stellen. In het landschappelijk inrichtingsplan zijn de volgende onderdelen verwerkt:

- Zoveel mogelijk behouden van de grote eiken langs de Oudendijk en de aanwezige boomstammen.
- Knotwilgen waar mogelijk handhaven.
- Aanplant hagen van minimaal 80 cm langs de dijk en de weide.
- Brede bermstroken inrichten met kruidenrijk grasmengsel (1-2x keer maaien)
- Nestkast ophangen in bestaande oude boom langs de Oudendijk
- Weide inrichten met kruidenrijk grasmengsel, omzomen met hagen waarin weidepaaltjes geplaatst worden voor de uilen.
- Als alternatief kan de weide begraasd worden door enkele schapen, dit scheelt maaien en bemesting. De weide wordt afgezet met schapenraster en weidepalen in de haag. Openbaar karakter geven door eventueel een klaphekje.

Het gehele landschappelijke inrichtingsplan is opgenomen in bijlage 4.

6.1 Permanente verblijven

Voordat de verblijfplaats van de steenuil wordt gesloopt worden conform het kennis document Steenuil twee nieuwe verblijfplaatsen aangebracht. Afbeelding 7 toont deze locaties, de onderstaande foto's afbeelding 8 en 9 laten de exacte locatie zien.

Afbeelding 7, de nestplaats van de steenuil, de rode ster. Blauwe ster de oude steenuil kast. Gele ster zijn de nieuw te plaatsen kasten. Groen omlijnt belangrijke foerageergebieden op basis van ruimtelijke kenmerken, Geel minder belangrijke delen van het foerageergebied. Rood gebied met geen of zeer weinig belang. De planlocatie is met een paarse lijn omcirkeld.

6.2 Veiligheid

Om de veilige oversteek van de Oudendijk te vergroten wordt evenwijdig aan de Oudendijk een liguster haag van ca 80 cm hoog, aangeplant. Hierdoor wordt het voor de steenuil onmogelijk om laag over de grond deze weg te passeren. Hiermee wordt de kans op aanrijdingen verkleind. In totaal wordt een haag met een lengte van ongeveer 210 m1 ingeplant. De haag wordt door de inritten naar de zeven te bouwen woningen onderbroken.

6.3 Voedsel

Om het foerageergebied te verbeteren worden enkele maatregelen genomen. Tussen de haag en de woningen komt een 4 tot 5 meter brede strook kruidenrijk grasland te liggen. De variatie in grassen en kruiden maken de strook interessant voor prooidieren van de steenuil.

Een groot vlak nabij Oudendijk 58 wordt eveneens ingericht als kruidenrijk grasland. Rondom dit gebied wordt een haag geplant en wordt een afrastering van schapengaas met paaltjes aangebracht. Twee van de vervangende steenuil kasten wordt bij dit gebied opgehangen. Bomen die in dit gebied aanwezig zijn blijven zoveel mogelijk behouden. Dit zijn onder andere drie knotbomen. Gezocht wordt naar een beheerder die in dit gebied schapen zal laten grazen. De inrichting en beheer zijn gericht op het aanbieden van voedsel voor de steenuil. De hagen en kruiden in het gras maken dit gebied aantrekkelijk voor prooidieren van de steenuil. De uil kan vanaf de haag en de palen van de afrastering jagen. De knotbomen bieden enige dekking.

In totaal wordt 2900 m2 extensief kruidenrijk grasland aangelegd.

6.4 Zorgvuldig slopen

6.4.1 Oudendijk 60

Oudendijk 60 heeft geen belang voor de steenuil. Omdat de steenuil in het gebied aanwezig is worden wel de nodige voorzorgsmaatregelen genomen.

- Beplantingen die moeten verdwijnen voor de sloop en het bouwrijp maken worden weggehaald voor het broedseizoen van vogels;
- Het slopen van de opstallen wordt uitgevoerd buiten de broedperiode van vogels;
- Slopen gebeurt altijd vanaf een zijde;
- Voorafgaande aan de sloop worden de te slopen opstallen gecontroleerd op de aanwezigheid van de steenuil;
- Omdat de sloop meerdere dagen duurt wordt dagelijks voorafgaande aan de werkzaamheden de te slopen opstallen voor die dag gecontroleerd;
- Van de werkzaamheden wordt een logboek bijgehouden.

6.4.2 Oudendijk 58

De grote schuur naast het woonhuis op Oudendijk 58 heeft een belang voor de steenuil. Hierdoor worden de volgende voorzorgsmaatregelen genomen:

- De werkzaamheden worden gestart nadat een ontheffing van de Wet natuurbescherming is verkregen;
- Het slopen van de opstallen wordt uitgevoerd buiten de broedperiode van de steenuil dus tussen in principe augustus en februari zoals aangegeven in het kennisdocument van BIJ 12, alleen als door een gerichte controle wordt aangetoond dat de steenuil niet (meer) broed kan hiervan worden afgeweken.
- Voorafgaande aan de sloop worden drie alternatieve nestkasten opgehangen;
- De nestkasten zijn een broedseizoen gelijktijdig aanwezig;
- Voorafgaande aan de sloop worden de te slopen opstallen gecontroleerd op de aanwezigheid van de steenuil;
- Slopen gebeurt altijd vanaf een zijde;
- Omdat de sloop meerdere dagen duurt wordt dagelijks voorafgaande aan de werkzaamheden de te slopen opstallen voor die dag gecontroleerd;
- Van de werkzaamheden wordt een logboek bijgehouden.

Afbeelding 10, de te slopen opstallen. Oranje omlijnd de opstallen die direct worden gesloopt. Groen omlijnd de opstallen die in een latere fase worden gesloopt. De groen omlijnde opstallen worden pas gesloopt op het moment dat de huidige bewoner een nieuwe woning heeft betrokken op het plangebied.
Rode ster huidige verblijf van de steenuil

7 Gunstige staat van instandhouding

In 2013 heeft een nader onderzoek plaatsgevonden naar de steenuil in de omgeving van de Oude Dijk 58 en 60 in Oud-Gastel. (*Steenuilonderzoek Oudendijk/Rijpersweg te Oud Gastel gemeente Halderberge, Econsultancy, 22 augustus 2013*) De rapportage van dit onderzoek is opgenomen als bijlage 4 van dit plan van aanpak.

Ook in 2013 is een broedgeval vastgesteld op de locatie Oudendijk 58 de steenuil broedde op dat moment in de steenuil kast.

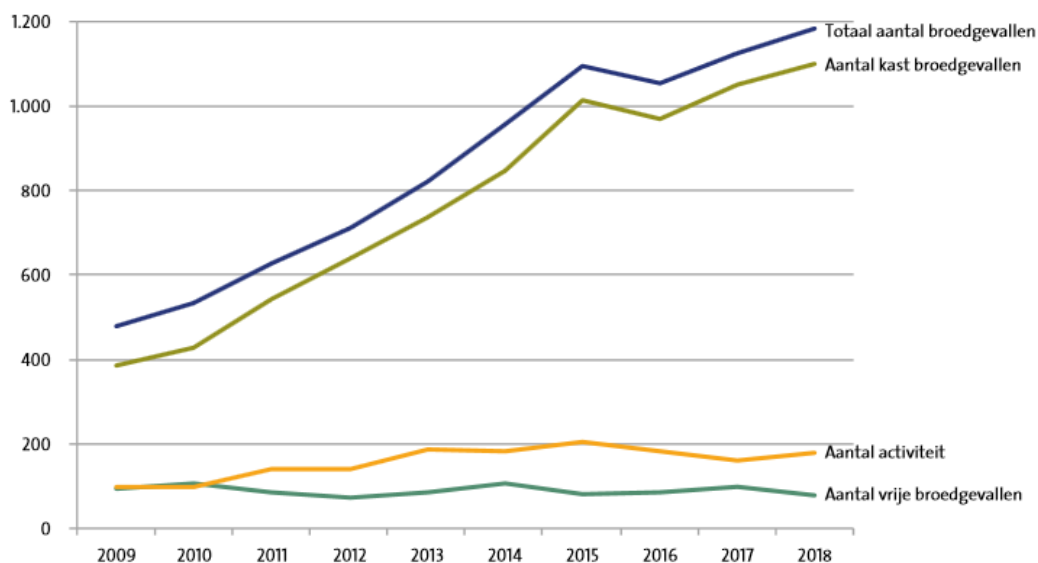
In dit onderzoek zijn naast de steenuil op de locatie Oudendijk 58 nog twee territoria vastgesteld/bekend. De onderstaande afbeelding toont deze gegevens.

Figuur 15 Bekende waarnemingen onderzoekslocatie en directe omgeving
Afbeelding 11, Territoria steenuil (bron: *Steenuilonderzoek Oudendijk/Rijpersweg te Oud Gastel gemeente Halderberge, Econsultancy, 22 augustus 2013*)

In het jaarverslag 2018 van de Vrijwillige uilenbescherming in Noord- Brabant is de aantalsontwikkeling van de steenuil opgenomen als figuur 2. Deze figuur is overgenomen als afbeelding 12. Uit het verloop van de grafiek is te concluderen dat het aantal steenuilen in Brabant toeneemt. Hier is een verdubbeling van het aantal sinds 2009 aanwezig.

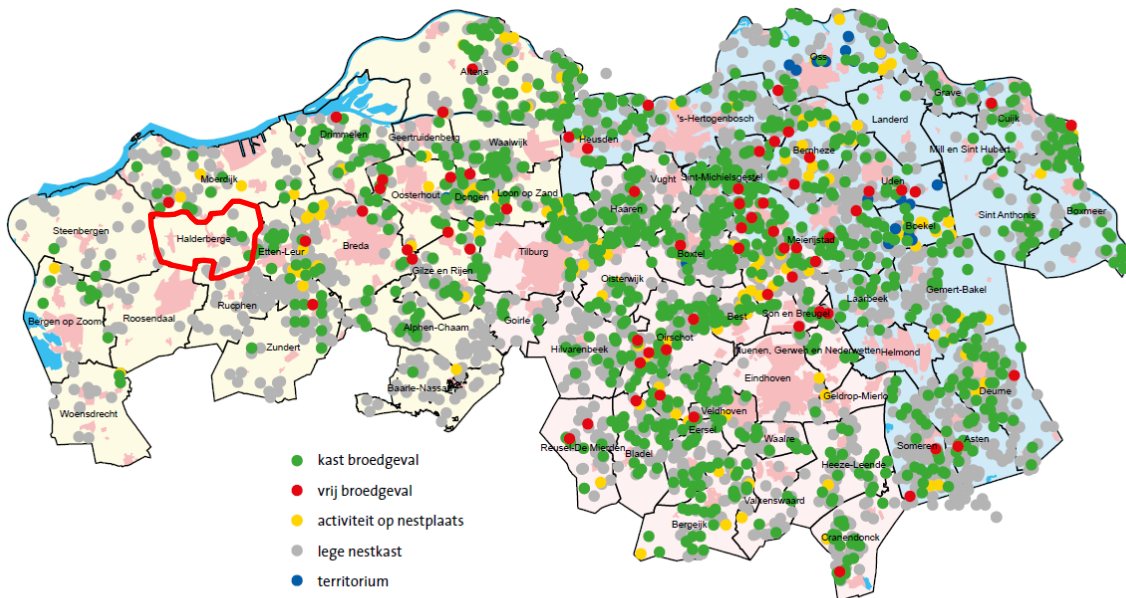
Figuur 2 ► Ontwikkeling van het aantal geregistreerde broedgevallen bij de steenuil en het aantal nestlocaties waar niet-broedende steenuilen aanwezig waren (activiteit) in de periode 2009-2018.

Afbeelding 12, aantalsontwikkeling steenuil (bron: jaarverslag 2018 van de Vrijwillige uilenbescherming in Noord- Brabant)

Figuur 4 uit dezelfde rapportage laat echter zien dat de meeste steenuilen in Midden- en Oost- Brabant worden aangetroffen. Rondom Oud Gastel wordt de soort niet veelvuldig aangetroffen. In de gemeente Halderberge zijn in 2018 3 broedende Steenuilen aangetroffen. Rondom Oud Gastel zijn geen broedgevallen bekend. Figuur 13 toont deze afbeelding uit het jaarverslag. De gemeente Halderberge is met een rode lijn omcirkeld.

Figuur 4 ► Spreiding van nestkasten, broedgevallen, activiteit en territoria van de steenuil in 2018

18

Afbeelding 13, verspreiding van de steenuil in 2018, de gemeente Halderberge is met een rode lijn omcirkeld. Bij Oudenbosch zijn enkele broedparen aanwezig. Het gebied rond Oud Gastel is leeg. (bron: jaarverslag 2018 van de Vrijwillige uilenbescherming in Noord-Brabant)

Op basis van deze gegevens moet worden geconcludeerd dat de populatie van de steenuil in de provincie Brabant een gunstige staat van instandhouding heeft.

De plaatselijke populatie rondom Oud Gastel en de gemeente Halderberge is kwetsbaar. De aantallen zijn dusdanig laag dat het wegvallen van één territorium gevolgen heeft voor de plaatselijke populatie. Halderberge ligt dan ook op de overgang van een meer kleinschalig landschap naar een grootschalig landschap, een landschapstype dat voor steenuilen minder geschikt is. Hoge dichtheden worden hier niet verwacht.

8 Alternatievenafweging

8.1 Reden voor uitvoering

De percelen zijn gelegen binnen de bebouwde kom van Oud Gastel. Op beide percelen was voorheen een agrarisch bedrijf gevestigd. Het voornemen is om op deze locatie 7 vrijstaande woningen aan het lint te bouwen. Het plan aan de Oudendijk 58 en 60 draagt bij aan de ambitie om vitale plattelandskernen te realiseren door beëindiging van agrarische bedrijven in de dorpskern en het toevoegen van een bescheiden woonontwikkeling langs het bestaande lint. Hiermee wordt aangesloten op de structuurvisie Ruimtelijke Ordening.

Het plan ligt deels in het stedelijk gebied en deels in het zoekgebied voor verstedelijking. Met de beoogde ontwikkeling wordt rekening gehouden met de aanwezige ruimtelijke kwaliteiten en structuren in het gebied zelf en in de naaste omgeving. De betreffende locatie maakt, doordat het aan de zuidzijde in en tegen het stedelijk gebied aan is gelegen en verder is omsloten door bebouwing, ruimtelijk gezien onderdeel uit van het stedelijk gebied. De locatie voldoet aan de ruimtelijke voorwaarden uit de Verordening Ruimte voor een eventuele woonontwikkeling.

Naast de zorgplicht voor ruimtelijke kwaliteit en zorgvuldig ruimtegebruik, wordt een kwaliteitsverbetering van het landschap vereist. In onderhavig plan is dit gewaarborgd in een landschap inrichtingsplan die door middel van een voorwaardelijke verplichting is vastgelegd in de regels van het bestemmingsplan.

De voorgestane ontwikkeling is in overeenstemming met het gemeentelijke beleid uit de structuurvisie Halderberge 2025 en draagt bij aan het realiseren van het gewenste toekomstbeeld.

Aan de noordkant van Oud Gastel wordt ingezet op een gefaseerde uitbreiding van de kern. De onderhavige planontwikkeling vormt het vervolg op de ontwikkeling van Oud Gastel Noord.

De percelen Oudendijk 58 en 60 huisvestten vroeger twee agrarische bedrijven. De percelen zijn nog tijdelijk ten behoeve van agrarische activiteiten in gebruik. Dit is geen duurzaam toekomstbeeld. De boerderijen liggen beiden tegen de bestaande dorpskern aan en worden door de ontwikkeling van Oud Gastel Noord ingesloten met woningen. Een duurzaam voortzetten van agrarische activiteiten op deze locatie lijkt weinig passend. Naast de relatie met het wonen rondom de locatie speelt ook de bestaande uitstraling en sfeer van de opstallen een rol bij de wens om de locatie te transformeren naar een (extensieve) woonlocatie. De bestaande boerderijen met bijbehorende schuren en stallen dragen weinig bij aan een kwalitatief beeld aan de Oudendijk. De verrommeling op de locaties vraagt om een ingrijpen.

Het is de ambitie om de bestaande opstallen te slopen en er, op bescheiden schaal en op royale kavels, 7 vrijstaande woningen te realiseren. De Oudendijk kenmerkt zich door lintbebouwing waarop ruimtelijk goed kan worden aangesloten. Tevens zijn er vanaf de Oudendijk belangrijk doorzichten naar het buitengebied en naar de kern te beleven. Daarop dient een woonontwikkeling in te spelen. Een ontwikkeling van enkele woningen langs het lint biedt kansen om de wat vervelende achterkanten van woningen langs de Bernhardstraat aan het zicht te onttrekken.

Met de beoogde opzet wordt ruimtelijke ingespeeld op het karakter van de Oudendijk. Aan de Oudendijk wordt een groenstrook met een breedte van 4 meter aangelegd, die de overgang naar de grote kavels vormgeeft. Binnen deze groenzone worden, waar mogelijk, de waardevolle bomen gehandhaafd en worden nieuwe bomen aangeplant in het kader van de landschappelijke inpassing.

Voor de beoogde ontwikkeling worden de bestaande opstallen gesloopt. Met de eenvoudige woonontwikkeling vindt een extensivering plaats. Het open karakter van het landschap wordt versterkt. De beoogde openheid is een ambitie die aansluit op het beleid van de provincie Noord-Brabant.

8.2 Alternatieven afweging

Alternatieven om de hierboven geformuleerde redenen anders in te vullen zijn er niet. De structuur van de twee oude boerderijen maakt dat deze niet zijn her te bestemmen zonder dat hierbij het territorium van de steenuil wordt aangetast. Alleen al het saneren van het asbest in de gebouwen is dusdanig ingrijpend dat dit gevolgen heeft voor de steenuil.

8.3 Alternatief inrichtingsplan

De structuur langs de Oudendijk is een lintbebouwing. De twee oude boerderijen liggen op ruime afstand van de weg en zijn daardoor niet in te passen in deze lintbebouwing. De beide panden zijn ook niet her te bestemmen. Hiervoor zijn de complexen in het verleden te vaak aangepast en kwalitatief zeer slecht. Alleen door de nieuwe woningen op korte afstand van de Oudendijk te positioneren wordt voldaan aan het stedenbouwkundige patroon.

8.4 Alternatieve werkwijze

Bij de sanering van het asbest gaat het verblijf van de steenuil verloren. Dit is niet te voorkomen. Vervolgens worden de gebouwen ook nog eens gesloopt. Dit alles vindt plaats in een niet kwetsbare periode waarbij de steenuil in een eerder stadium heeft kunnen wennen aan nieuwe verblijfplaatsen (kasten). De werkwijze is afgestemd op de aanwezigheid van de steenuil.

8.5 Alternatieve planning

De planning is afgestemd op de aanwezigheid van de steenuil. De locatie waar de steenuil op dit moment broedt wordt vooralsnog niet afgebroken of gesaneerd. Dit gebeurt pas nadat de huidige bewoner een nieuwe woning heeft betrokken. Hierdoor heeft de steenuil langer tijd om langzaam aan te wennen aan de nieuwe situatie.

Nestkasten en de haag worden aangelegd voordat begonnen wordt met de sanering en sloop.

9 Overige gegevens

9.1 Locatie gegevens

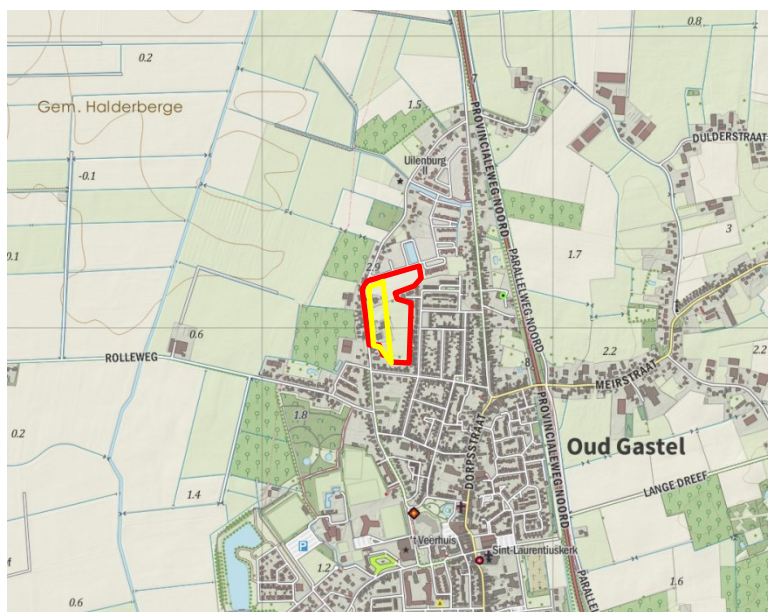
Adres: Oudendijk 58 en Oudendijk 60

Plaats: Oud Gastel

Gemeente Halderberge

Kadastraal: GTL02-D-5518, GTL02-G-2090 en GTL02-G-2091

Coördinaten: 51°35'39.2"N 4°27'19.0"E

Afbeelding 14, Ligging van het plangebied

9.2 Contactgegevens

9.2.1 Opdrachtgever

Namens opdrachtgever Jansen Bouwontwikkeling B.V.: R. Goetheer

Telefoonnummer: 024 64 21 746

E-mail: r.goetheer@jansenbouwontwikkeling.nl

Projectmanager Jansen Bouwontwikkeling B.V.: R. Goetheer

Telefoonnummer: 024 64 21 746

E-mail: r.goetheer@jansenbouwontwikkeling.nl

9.2.2 Opdrachtnemer

Opdrachtnemer: *(Nog onbekend)*
Namens opdrachtnemer: *(Nog onbekend)*
Telefoonnummer: *(Nog onbekend)*
E-mail: *(Nog onbekend)*

9.2.3 Deskundige flora en fauna

Opdrachtnemer: Foreest Groen Consult
Namens opdrachtnemer: ir. M.W.P. Ariëns
Telefoonnummer: 06 50227053 / 0314 642221
E-mail: info@foreestgroenconsult.nl

9.2.4 Aandachtspunten voor de realisatie

Aandachtspunten voor de realisatie zijn:

1. Afstemmen en registratie van dit plan van aanpak en/of nieuw gevonden soorten, vaste rust- en verblijfplaatsen met toezichthouder;
2. Verzorgen werkinstructie door de uitvoerder aannemer en deskundige flora-fauna; uitleg plan van aanpak aan betrokkenen, voordat de werkzaamheden starten;
3. Wekelijks agendapunt soortbescherming op de agenda van de bouwvergadering.
 - a. Wordt conform het plan van aanpak gewerkt?
 - b. Welke verbeterpunten gelden op basis van nieuwe inzichten en/of nieuwe verblijfplaatsen van soorten?
 - c. Afstemmen aanpassing tussen deskundige, opdrachtgever en opdrachtnemer.
 - d. Verwerken aanpassingen en nieuwe waarnemingen in plan van aanpak, projectdossier.
4. Evaluatie zorgvuldig handelen na afronding van het project: wat ging goed en wat kan de volgende keer beter?

9.2.5 Controle en deskundigheid

Foreest Groen Consult is beschikbaar voor advies en ondersteuning over de natuurwetgeving Contactpersoon is: ir. M.W.P. Ariëns 06 50227053 0314 642221

10 Literatuur

Onderzoeksrapporten:

- Quicksan ecologie Oudendijk 58-60 te Oud-Gastel, rapport SOB007296, Lieveense 28 januari 2019;
- Nader onderzoek huismus, steenuil, kerkuil, steenmarter en soortgroep kleine marterachtigen en vleermuizen Plangebied Oudendijk 58 en 60 Oud-Gastel, Foreest Groen Consult, 28 oktober 2019.
- WELMERS BURG stedenbouw, landschappelijke inpassing aan de Oudendijk te Oud Gastel, 30 juli 2019.
- Steenuilenonderzoek Oudendijk/Rijpersweg te Oud Gastel gemeente Halderberge, Econsultancy, 22 augustus 2013.
- jaarverslag 2018 van de Vrijwillige uilenbescherming in Noord- Brabant.

Kennisdocumenten:

- Steenuil (*Athene noctua*) |Versie 1,0| juli 2017| BIJ12;
- Steenuilen, Peter en Wies Beertema, Arnold van den Burg, uitgeverij Roodbont, 2007

Gegevensbronnen:

- <https://www.brabantslandschap.nl/zelf-aan-de-slag/vrijwilligerswerk/uilenbescherming>
- <http://www.steenuil.nl/>
- <https://www.vogelbescherming.nl>
- <https://www.sovon.nl>

Bijlagen

Bijlage 1 Quicksan ecologie

Quickscan ecologie

Oudendijk 58-60 te Oud-Gastel

Opdrachtgever: Jansen Bouwontwikkeling B.V.

Lievens Milieu B.V.

Documentnummer
SOB007296

KvK
30152124

Telefoon
088-9102000

Versie
1

Postadres
Ringwade 41
3439 LM Nieuwegein

Internet
Lievens.com

Datum
28 januari 2019

Colofon

Rapporthistorie

05-12-2018	Concept
10-12-2018	Kwaliteitscontrole
21-12-2018-	Eind concept
28-01-2019	Definitief

Verantwoording

-

Contactgegevens

M. Gehem
088 91 020 33
Mgehem@lievense.com

Autorisatie

Documentnummer	Versie	Status
SOB007296	1	Definitief

Opgesteld door	Functie	Datum	Paraaf
Madieke Gehem	Ecoloog	28-1-2019	

Geverifieerd door	Functie	Datum	Paraaf
Jan van Mil	Ecoloog	28-01-2018	

Akkoord projectleider	Functie	Datum	Paraaf
Jan van Mil	Ecoloog	28-01-2018	

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Wettelijk kader	7
2.1	Soortenbescherming	7
2.2	Gebiedenbescherming	8
3	Onderzoeksopzet	9
3.1	Beschikbare gegevens	9
3.2	Veldbezoek	9
3.3	Effectenbeoordeling	9
4	Plangebied	10
4.1	Huidige situatie	10
4.2	Planontwikkeling	10
5	Beschermde soorten	12
5.1	Planten	12
5.2	Grondgebonden zoogdieren	12
5.3	Vleermuizen	13
5.4	Amfibieën	15
5.5	Reptielen	16
5.6	Vissen	16
5.7	Ongewervelden	16
5.8	Vogels	16
6	Beschermde gebieden	19
6.1	Natura 2000-gebieden	19
6.2	Provinciaal natuurbeleid: Natuurnetwerk Nederland en Natuurnetwerk Brabant	19
7	Effectenbeoordeling	21
7.1	Inleiding	21
7.2	Toetsing beschermde soorten	21
7.3	Toetsing beschermde gebieden	23
8	Conclusie	24
9	Advies en vervolgtraject	25
9.1	Advies	25
9.2	Vervolgtraject	26
9.3	Geldigheid onderzoeksgegevens	27

Overzicht bijlage(n)	28
Bijlage 1	29
- Literatuur	
Bijlage 2	30
- Wetgeving en beleid	
Bijlage 3	35
- Kaart regionale ligging	
Bijlage 4	36
- Foto's	

1 Inleiding

In opdracht van Jansen Bouwontwikkeling B.V. heeft Lievense Milieu B.V. een Quickscan Ecologie uitgevoerd voor het plangebied Oudendijk 58-60 te Oud-Gastel (Provincie Noord-Brabant). Aanleiding voor deze quickscan is de geplande herontwikkeling waarbij voormalige agrarische bedrijven worden gesloopt ten behoeve van woningbouw. In het kader van de geplande werkzaamheden is een toetsing aan de Wet natuurbescherming noodzakelijk. De toetsing wordt gedaan middels een quickscan aan de hand van een oriënterend veldbezoek en beschikbare verspreidingsgegevens. In onderhavige rapportage worden de resultaten van de quickscan beknopt besproken en worden op basis van conclusie praktische adviezen gegeven.

De quickscan of vooronderzoek is geen soortgerichte inventarisatie, maar de eerste fase in het kader van de procedure van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb, zie bijlage 1). De Wnb voorziet sinds 1 januari 2017 in het wettelijk kader voor de bescherming van Natura 2000-gebieden, planten- en diersoorten en houtopstanden. In de Wnb zijn de provincies primair bevoegd gezag voor bescherming van soorten en natuurgebieden. De voorliggende quickscan leent zich niet direct voor een eventueel noodzakelijke ontheffingsaanvraag voor de geplande planontwikkeling.

Het doel van de quickscan is, om op basis van een literatuuronderzoek en een veldbezoek, een inschatting te maken of:

- Beschermde planten- en diersoorten in het plangebied of directe omgeving voorkomen;
- De planontwikkeling mogelijk effect(en) heeft op de al dan niet aanwezige beschermde planten- en diersoorten en daarmee mogelijk strijdig is met de soortenbescherming conform de Wnb;
- Een noodzaak aanwezig is voor het uitvoeren van een nader onderzoek naar de mogelijk voorkomende beschermde planten- en diersoorten, door een gerichte veldinventarisatie volgens de geldende protocollen;
- De planontwikkeling plaatsvindt in of nabij een beschermd natuurgebied (Natura 2000-gebied) of het Natuurnetwerk Nederland (NNN; voormalige EHS) en of daarbij sprake is van de noodzaak voor onderzoek in het kader de gebiedsbescherming conform de Wnb en/of het provinciale beleid omtrent het NNN, inclusief externe werking.

Zowel bij mogelijke effecten als bij onvoldoende gegevens over de mogelijke aanwezige beschermde soorten of gebieden (Natura 2000 of NNN-gebieden), volgt doorgaans het advies voor het uitvoeren van een nader onderzoek (volledige veldinventarisatie). Op basis van een nader onderzoek kan een ontheffing in het kader van het soortenbeschermingsdeel van de Wnb worden aangevraagd bij het bevoegd gezag.

Lievense Milieu B.V. is door Normec Certification gecertificeerd voor de ISO 9001- en de 14001-normen en heeft een eigen kwaliteitssysteem. De medewerkers van Lievense Milieu B.V. voor de uitvoer van flora- en faunaonderzoeken zijn allen VCA gecertificeerd. Daarnaast is Lievense lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB).

Lievense Milieu B.V. is niet aansprakelijk voor (vervolg)schade welke kan voorkomen op basis van de inhoud en resultaten van de opgestelde quickscan. Dit rapport is opgesteld op verzoek van de opdrachtgever en is zijn eigendom.

2 Wettelijk kader

2.1 Soortenbescherming

De Wnb voorziet in de bescherming van planten- en diersoorten (zie bijlage 2). De basis wordt gevormd door de zorgplicht (artikel 1.11) waarin gesteld wordt dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. In de Wnb zijn hiernaast, op basis van internationale afspraken, drie beschermingsregimes opgesteld voor strikt beschermde soorten:

- Artikel 3.1: Vogelrichtlijnsoorten;
- Artikel 3.5: Habitatrichtlijnsoorten en soorten van de Conventie van Bern Appendix II en de Conventie van Bonn Appendix I;
- Artikel 3.10: Andere (nationale) soorten.

Elk van de drie beschermingsregimes kent zijn eigen soortenlijsten met daarbij eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffingsverlening. Voor de eerste twee beschermingsregimes sluiten deze nauw aan bij de verboden en uitzonderingen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere soorten geldt een minder strikt regime. In dit hoofdstuk volgt een overzicht van alle beschermde soorten die in het plangebied of de directe omgeving zijn waargenomen of te verwachten zijn. In tabel 2.1 zijn de verboden per beschermingsregime opgenomen in bijlage 2 staat nader toegelicht.

Tabel 2.1: Verboden per beschermingsregime

Soorten	Artikel	Verboden
VRL-soorten	3.1	Lid 1. Opzettelijk doden/vangen Lid 2. Opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten/eieren Lid 3. Wegnemen van nesten Lid 4. Eieren rapen/onder zich hebben Lid 5. Opzettelijk verstoren (indien van wezenlijke invloed op de SVI)
HRL-soorten, soorten uit bijlage I en II van de Bern conventie en bijlage I van de Bonn conventie	3.5	Lid 1. Opzettelijk doden/vangen Lid 2. Opzettelijk verstoren Lid 3. Eieren te rapen of vernielen Lid 4. Beschadigen of vernielen van rust- en voortplantingsplaatsen Lid 5. Opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten
Andere beschermde soorten	3.10	Lid 1 a. Opzettelijk doden/vangen van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden (vernoemd in onderdeel a) Lid 1 b. Beschadigen of vernielen van rust- en voortplantingsplaatsen van soorten (als bedoeld in onderdeel a) Lid 1 c. Opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten (als bedoeld in onderdeel b)

2.2 Gebiedenbescherming

Het gebiedsbeschermingsdeel van de Wnb voorziet in de bescherming van natuurgebieden van Europees belang welke behoren tot het Natura 2000-netwerk. Deze gebieden worden beschermd om de gunstige staat van instandhouding van vogelsoorten, habitattypen en andere planten- en diersoorten te behouden en waar nodig te herstellen. De basis wordt gevormd door de zorgplicht (artikel 1.11) waarin gesteld wordt dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Naast de wettelijke bescherming van de Natura 2000-gebieden heeft Nederland de bescherming van andere gebieden vastgelegd in het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De bescherming van het NNN vindt plaats door toetsing van de bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen aan het NNN-beleid.

3 Onderzoeksopzet

3.1 Beschikbare gegevens

Grote delen van Nederland zijn in de afgelopen jaren reeds onderzocht op aanwezige beschermde soorten. De gegevens afkomstig van deze onderzoeken worden grotendeels gepubliceerd in boeken (soortverspreidingsatlassen), rapportages of zijn op internet te raadplegen. De geraadpleegde literatuur en internetbronnen staan weergegeven in bijlage 1. Tevens is gebruik gemaakt van de informatie uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF, 2018). De beschikbare gegevens over het voorkomen van beschermde natuurwaarden in en binnen de invloedsfeer (binnen een straal van maximaal vijf kilometer) van het plangebied zijn voorafgaand aan het veldbezoek geanalyseerd en in het veld geverifieerd.

3.2 Veldbezoek

Inzicht in het voorkomen van beschermde soorten wordt verkregen door het uitvoeren van een oriënterend veldbezoek. Met dit veldbezoek kan beoordeeld worden of de planten- en diersoorten die in de bestaande gegevens zijn genoemd, ook daadwerkelijk in het gebied voorkomen of verwacht kunnen worden. Daarnaast kan worden beoordeeld of ook andere beschermde soorten voorkomen of te verwachten worden op basis van de aanwezige terreinkenmerken en beheer.

Het oriënterend veldbezoek is door Lieveense Milieu B.V. op 4 december 2018 uitgevoerd door S. Nelis en M. Gehem werkzaam als adviseur ecologie bij Lieveense. Ten tijde van de eerste inspectie was het 8°C met een zwakke westenwind (2 Bft).

3.3 Effectenbeoordeling

De omvang van de werkzaamheden en de veranderingen die worden aangebracht in het plangebied vormen de basis voor de effectenbeoordeling. De effecten zijn beoordeeld per sublocatie. De effectenbeoordeling houdt rekening met tijdelijke effecten (gedurende de uitvoering van de werkzaamheden) en langdurige effecten (na de uitvoering). In hoeverre het mogelijk is om een complete effectanalyse te maken, is afhankelijk van de volledigheid en bruikbaarheid van de beschikbare verspreidingsgegevens en duidelijkheid over de uit te voeren werkzaamheden en uitvoeringsplanning.

In de effectenbeoordeling wordt ervan uitgegaan dat de werkzaamheden gedurende daglichtperiode worden uitgevoerd. Omdat de exacte werkzaamheden en uitvoeringsperiode en -duur nog niet bekend zijn, wordt in de effectenbeoordeling aangegeven in welke periode veel dan wel weinig (of geen) effecten worden verwacht. Wanneer aanvullend onderzoek noodzakelijk blijkt, is dat ook beschreven, de effectenbeoordeling kan pas na uitvoering van het noodzakelijke soortgerichte onderzoek worden afgerond.

4 Plangebied

4.1 Huidige situatie

Het plangebied heeft een oppervlakte van circa vier hectare en beslaat twee voormalig agrarische bedrijven aan de Oudendijk 58-60 (figuur 4.1). Oudendijk 58 bestaat uit een vernieuwd woonhuis met bijbehorende opstallen (figuur 4.2) Oudendijk 60 bestaat uit verlaten schuren waarvan een deel niet meer volledig overeind staat (figuur 4.3). Rondom de opstallen is sprake van ruigte ontwikkeling. Het noordelijk deel van het plangebied bestaat uit een voormalige maisakker welke is ingezaaid met raaigras (figuur 4.4). Het zuidelijk deel van het plangebied bestaat uit raaigrasland wat door enkele schapen wordt beweid (figuur 4.5). Rondom de zuidelijke boerderij is een onderhouden gazon met bloemperken en enkele fruitbomen aanwezig. Binnen het plangebied zijn enkele waterafvoerende greppels aanwezig welke ten tijde van het veldbezoek droog stonden.

Figuur 4.1: Locatie van het plangebied aangegeven met een rood kader, binnen de blauwe gestippelde contour worden woningen gebouwd.

4.2 Planontwikkeling

De bestaande gebouwen worden geheel gesloopt ten behoeve van het ontwikkelen van nieuwbouwwoningen. De bouw van nieuwe woningen zal in eerste instantie alleen plaatsvinden binnen het blauwe contour (figuur 4.1). Op basis van een ruimtelijke studie voor het hele plangebied zal het gaan om ruim opgezette kavels, geschakelde woningen en rijtjeswoningen met een totaal van circa 35 binnen het blauwe kader. Voor de toetsing wordt uitgegaan van de planontwikkeling binnen het blauwe kader. Markante bomen aan de Oudendijk zijn opgenomen in het ontwerp daarnaast is de opdrachtgever met de gemeente in overleg om langs de Oudendijk bomen aan te planten voor een continu straatbeeld. Het is niet bekend wat er met de andere bomen gaat gebeuren, indien van toepassing wordt hun waarde voor specifieke soortgroepen besproken in hoofdstuk 7.

Figuur 4.2: Ligging Oudendijk 58

Figuur 4.3: Ligging Oudendijk 60

Figuur 4.4: Noordelijk deel van het plangebied

Figuur 4.5: Zuidelijk deel van het plangebied

5 Beschermde soorten

5.1 Planten

Vanuit de verspreidingsgegevens (NDFF, 2018) zijn op tot 5 kilometer van het plangebied waarnemingen bekend van kleine wolfsmelk, naakte lathyrus en ruw parelzaad. Binnen één kilometer zijn geen beschermde plantensoorten aanwezig. Het plangebied bestaat uit agrarische percelen welke worden gebruikt als maisland (na de oogst ingezaaid met raaigras) en schapenweide. Rondom nummer 60 bestaat de vegetatie uit ruigte van onder andere braam, de tuin rondom nummer 58 wordt nog goed onderhouden.

- Kleine wolfsmelk is een pionierssoort die haar standplaats heeft op open zonnige voedselrijke (klei-)bodem. Haar groeiplaats bevindt zich op graanakkers en stoppelvelden.
- Naakte lathyrus heeft een warme zonnige standplaats op matig voedselrijke bodem. Groeiplaatsen van deze soort bevinden zich op (graan)akkers maar soms ook in bermen, omgewoelde grond en struweelranden.
- Ruw parelzaad heeft eveneens de voorkeur op een zonnige en openstandplaats op matig voedselrijke kalrijke bodem. Ze groeit in akkers, op omgewerkte en braakliggende grond, in bermen en op spoorwegterreinen, op oeverwallen en stroomruggen langs rivieren.

De goed onderhouden tuin en grasland percelen bieden geen geschikte groeiplaats voor bovengenoemde soorten. De noordelijke percelen zijn ten tijde van de bloeitijd in gebruik als maisland waardoor open grond met zonnige plekken ontbreekt. Op basis van de terreinkenmerken en het huidige gebruik wordt het voorkomen van beschermde planten soorten binnen het plangebied uitgesloten.

5.2 Grondgebonden zoogdieren

Vanuit de verspreidingsgegevens (Broekhuizen et al., 2016; Huizenga et al., 2010; NDFF, 2018) zijn binnen 5 kilometer van het plangebied waarnemingen bekend van bever, boommarter, bunzing, eekhoorn, hermelijn en wezel. Tevens zijn waarnemingen bekend van nationaal beschermde soorten (zoals egel, konijn en vos) waarvoor in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling geldt (Provincie Noord-Brabant, 2016).

- Het voorkomen van bever wordt uitgesloten vanwege het ontbreken van de combinatie open water met bos als habitat van deze soort.
- De boommarter heeft de voorkeur op bosrijke omgeving met voldoende dekking in de vorm van een kruid of struiklaag. In de omgeving van het plangebied (250 meter ten zuiden) is een bosperceel aanwezig welke kan dienen als leefgebied. Door de ligging ten opzichte van het plangebied is dusdanig dat meerdere wegen en een deel van de bestaande bebouwing moet worden doorkruist, op basis hiervan wordt het voorkomen van boommarter in het plangebied dan ook niet verwacht.
- Bunzing, hermelijn en wezel hebben een voorkeur voor kleinschalige landschappen en gebruiken onder andere oude hollen (van bijvoorbeeld, muizen, mol, konijn, vos en das) welke over het algemeen in de dekking van bosschages, houtstapels, heggen of andere

lijnvormige elementen liggen. Mogelijk gebruiken deze soorten het plangebied als onderdeel van het leefgebied. Tijdens het veldbezoek zijn eierschalen (van kippeneieren) waargenomen het is niet uit te sluiten welke soort deze eieren heeft geroofd dit kan bijvoorbeeld ook door de iets grotere steenmarter zijn gedaan.

- De eekhoorn is voornamelijk gebonden aan park, tuin en bossen met voldoende nestgelegenheid en voldoende foerageer mogelijkheden. In de omgeving zijn diverse tuinen en een bosperceel aanwezig welke kunnen dienen als leefgebied. Het plangebied biedt in beperkte mate dekking voor deze soort. Er zijn tijdens de veldbezoeken geen individuen of nesten van deze soort aangetroffen. De aanwezigheid van eekhoorn wordt door het ontbreken van geschikt habitat uitgesloten.
- Steenmarter komt in zowel gebieden met dekking als openlandschap voor, met name in de omgeving van bebouwing zoals boerderijen. Het plangebied is daarmee in potentie onderdeel van het leefgebied van de steenmarter. Er zijn tijdens het veldbezoek geen nestlocaties, slaapplekken of latrines aangetroffen. De achtergebleven stro- en hooiopslag en afwerking van riet onder de daken biedt in potentie geschikte locaties als verblijfplaats, in één van de schuren behorende bij Oudendijk 60 zijn leeggegeten kippeneieren en marterpoep aangetroffen (figuur 5.1 en 5.2).

Figuur 5.1: Marterpoep

Figuur 5.2: lege eierschaal

Met uitzondering van bunzing, hermelijn, steenmarter en wezel, kan de aanwezigheid van deze en andere strikt beschermde grondgebonden zoogdieren wordt uitgesloten vanwege het ontbreken van geschikt habitat. De aanwezige fruitbomen en bramenstruiken bieden een makkelijk toegankelijke voedselbron naast de (dierlijke)prooien, daarnaast zijn er verschillende rommelhoekjes en zijn restanten hout, stro en riet aanwezig welke kunnen dienen als verblijfplaats.

5.3 Vleermuizen

Vanuit de verspreidingsgegevens (Broekhuizen et al., 2016; NDFF, 2018) zijn waarnemingen bekend van verschillende vleermuissoorten. De in de omgeving (tot 5 kilometer) voorkomende vleermuizen zijn gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis.

- Gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis laatvlieger en meervleermuis zijn typische gebouwbewonende soorten. De vernieuwde woning (Oudendijk 58) bevat kieren tussen de dakgoot en dakafwerking welke mogelijk toegang bieden tot de spouwmuren. Verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten worden niet uitgesloten (figuur 5.4 en 5.5).
- Rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis zijn boombewonende soorten, in de bomen nabij Oudendijk 60 zijn holtes aangetroffen die een verblijfplaats kunnen vormen voor boombewonende vleermuizen (figuur 5.4 en 5.5).
- Watervleermuis maakt zowel gebruik van bomen als gebouwen, als winterverblijfplaatsen worden ondergrondse objecten gebruikt zoals bunkers, (ijs/kasteel-) kelders en kalksteengroeves. Op basis van de aanwezige elementen kan een zomer- en paarverblijf niet worden uitgesloten

Figuur 5.4: Vleermuispotentie in rood, de pijlen geven mogelijke vliegroutes aan de cirkels duiden potentiële verblijfplaatsen aan (in rood potentiële verblijfplaatsen in gebouwen en in geel potentiële verblijfplaatsen in bomen).

Het plangebied bestaat voor een groot deel uit open terrein wat onvoldoende dekking biedt voor vleermuizen om te kunnen foerageren. Rondom de te slopen gebouwen en aan de raden van het plangebied is wel voldoende dekking aanwezig. Deze delen maken mogelijk onderdeel uit van het foerageergebied van de in de omgeving vermelde vleermuissoorten.

Aan de westzijde van het plangebied staat parallel aan de Oudendijk een rij bomen, deze rijbeplanting vormt een verbinding tussen verschillende panden (vanaf Oudendijk 54 naar 55), baan de noordzijde kan deze lijn worden gevolgd via enkele wilgen en populieren, waardoor een verbinding ontstaat met de naastgelegen woonwijk. Deze bomen worden mogelijk gebruikt als onderdeel van een vliegroute (en foerageergebied). In figuur 5.3 zijn deze lijnvormige elementen aangegeven met rode pijlen.

Figuur 5.5 Potentiele verblijfplaatsen voor vleermuizen in bomen (links) en gebouwen (twee rechter afbeeldingen). In de middelste afbeelding is de ruimte tussen de dakafwerking en de muren aangegeven met een rood kader.

Op basis van de aanwezige kenmerken is het niet uit te sluiten dat zich verblijfplaatsen in bomen en gebouwen bevinden. Het plangebied is naar verwachting in gebruik als (niet) essentieel foerageergebied en de aanwezige bomen maken mogelijk onderdeel uit van een foerageer- en/of vliegroute.

5.4 Amfibieën

De verspreidingsgegevens van amfibieën (NDFF 2018; RAVON 2016) geven aan dat in de omgeving van het plangebied (tot 5 kilometer) diverse amfibieënsoorten aanwezig kunnen zijn. De mogelijk voorkomende soorten zijn veelal nationaal beschermde soorten (artikel 3.10) zoals: bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en bastaardkikker. Voor deze soorten geldt een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkeling (Provincie Noord-Brabant, 2016).

Van de mogelijk voorkomende soorten is voor alpenwatersalamander geen vrijstelling verleend. De alpenwatersalamander is een soort die leeft in vennen, poelen, sloten en andere kleine geïsoleerde wateren op zand-, leem- en lössbodems (Creemers & Van Delft, 2009). Buiten het voorplantingsseizoen verblijven de dieren op land met name beboste gebieden of kleinschalige landschappen met heggen en struwelen.

Binnen het plangebied zijn geen watervoerende sloten of vijvers aanwezig. Er is voor deze soorten geen geschikt habitat aanwezig. De aanwezigheid van deze en andere strikt beschermde amfibieënsoorten wordt uitgesloten vanwege het ontbreken van geschikt habitat zoals beschreven in Creemers & Van Delft (2009).

5.5 Reptielen

Vanuit de verspreidingsgegevens (NDFF, 2018; RAVON, 2016) zijn geen waarnemingen bekend van beschermde reptielen. Het plangebied is ongeschikt als leefgebied van beschermde reptielen door het ontbreken van geschikt habitat (Creemers & Van Delft 2009). De aanwezigheid van beschermde reptielensoorten wordt uitgesloten.

5.6 Vissen

Vanuit de verspreidingsgegevens (NDFF, 2018) worden waarnemingen van grote modderkruiper gemeld, de waarnemingen komen uit Gastels laag. In het plangebied zijn geen watervoerende sloten of vijvers aanwezig waardoor het voorkomen van beschermde vissen kan worden uitgesloten.

5.7 Ongewervelden

Vanuit de verspreidingsgegevens (NDFF, 2018) zijn geen waarnemingen bekend van beschermde ongewervelden. Het plangebied bestaat voor het grootste deel uit monotoon grasland, op basis van de terreinkenmerken worden geen beschermde ongewervelden verwacht.

5.8 Vogels

Algemene broedvogels

Tijdens het veldbezoek zijn in en om het plangebied diverse algemene vogelsoorten waargenomen (onder andere: houtduif, koolmees, pimpelmees, winterkoning en zwarte kraai). Zowel bij huisnummer 58 als 60 hangen enkele nestkasten welke geschikt zijn voor onder andere mezen en winterkoning. Binnenin de verschillende gebouwen zijn oude zangvogelnesten aangetroffen, in de bomenrij is een oud ekster- en oud duivennest aangetroffen. Het plangebied biedt in de vorm van bebouwing, bomen, ruigte en struiken diverse mogelijkheden als broedlocatie voor deze algemene vogelsoorten.

Vogels met een jaar rond beschermde nestplaats

Binnen de categorie vogels met een jaarrond beschermde nestplaats wordt onderscheid gemaakt tussen categorieën. Vogels met een jaarrond beschermde nestplaats (categorie 1 t/m 4) en vogels met een jaarrond beschermde nestplaats als sprake is van ecologische zwaarwegende redenen (categorie 5).

Vanuit de verspreidingsgegevens zijn waarnemingen bekend van de volgende soorten met een jaarrond beschermde nestplaats: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, kerkuil, ransuil, roek en steenuil. Van categorie 5 soorten worden waarnemingen vermeld van: blauwe reiger, boerenzwaluw, boomklever, boomkruiper, ekster, gekraagde roodstaart, groene specht, grote bonte specht, huiszwaluw, ijsvogel, koolmees, oeverzwaluw, pimpelmees, spreeuw, toerenvalk, zwarte kraai en zwarte roodstaart.

- Boomvalk, buizerd, havik en ransuil foerageren in half open (agrarisch) gebied met bos of bosschage in de directe omgeving. Deze soorten broeden overwegend in bomen. Tijdens het veldbezoek zijn geen individuen, nesten of andere aanwijzingen van verblijf van deze soorten aangetroffen en worden dan ook niet in het plangebied verwacht.
- De gierzwaluw en huismus hebben hun verblijfplaats in gebouwen onder makkelijk toegankelijk dakbedekking (zoals dakpannen) en nestkasten. De meeste gebouwen bestaan uit een lattenwerk met direct daarop dakpannen en bieden dus geen verblijfplaatsen onder de dakbekleding. Uitzondering hierop is het vernieuwde woonhuis maar hier zijn geen mogelijkheden gevonden (bijvoorbeeld losse dakpannen) om onder de dakbekleding te komen mogelijk zijn via de dakgoot wel verblijfplaatsen voor huismus aanwezig. Door het ontbreken van toegang onder de dakbekleding wordt het voorkomen van gierzwaluw uitgesloten. Omdat via de dakgoot mogelijk toegang onder de dakbekleding mogelijk is kunnen verblijfplaatsen van huismus niet worden uitgesloten.
- Kerkuil en steenuil maken regelmatig gebruik van nestkasten, holtes in wilgen of oude schuren. De oude stallen zijn geschikt als nest- en rustplaats voor deze soorten (BRO, 2011). In 2013 is een naderonderzoek steenuil uitgevoerd waarbij het gebruik van de verblijfplaats (nestkast) in een perenboom nabij de gebouwen van Oudendijk 58 is vastgesteld (Econsultancy, 2013; figuur 5.8). In ditzelfde onderzoek wordt gesproken over een broedgeval van kerkuil in de schuur maar deze is tijdens het onderzoek niet bevestigd. Tijdens het veldbezoek zijn kerkuil braakbalen in de schuren van Oudendijk 58 en 60 aangetroffen, in één van de schuren van huisnummer 58 is een veer van een steenuil aangetroffen. Zowel aan de binnen als buitenzijde van deze schuur zijn krijstrepen aangetroffen (figuur 5.9).
- Roek foerageert in agrarisch gebied en grote open natuurgebieden en broedt doorgaans in kolonievorm. Omdat in de directe omgeving geen nesten zijn aangetroffen bieden de graslanden naar verwachting weinig potentie als onderdeel van het foerageergebied van deze soort.

Figuur 5.6: steenuilveer

Figuur 5.7: kerkuilbraakbaal

Figuur 5.8: Steenuilenkast

Figuur 5.9: Krijtsporen

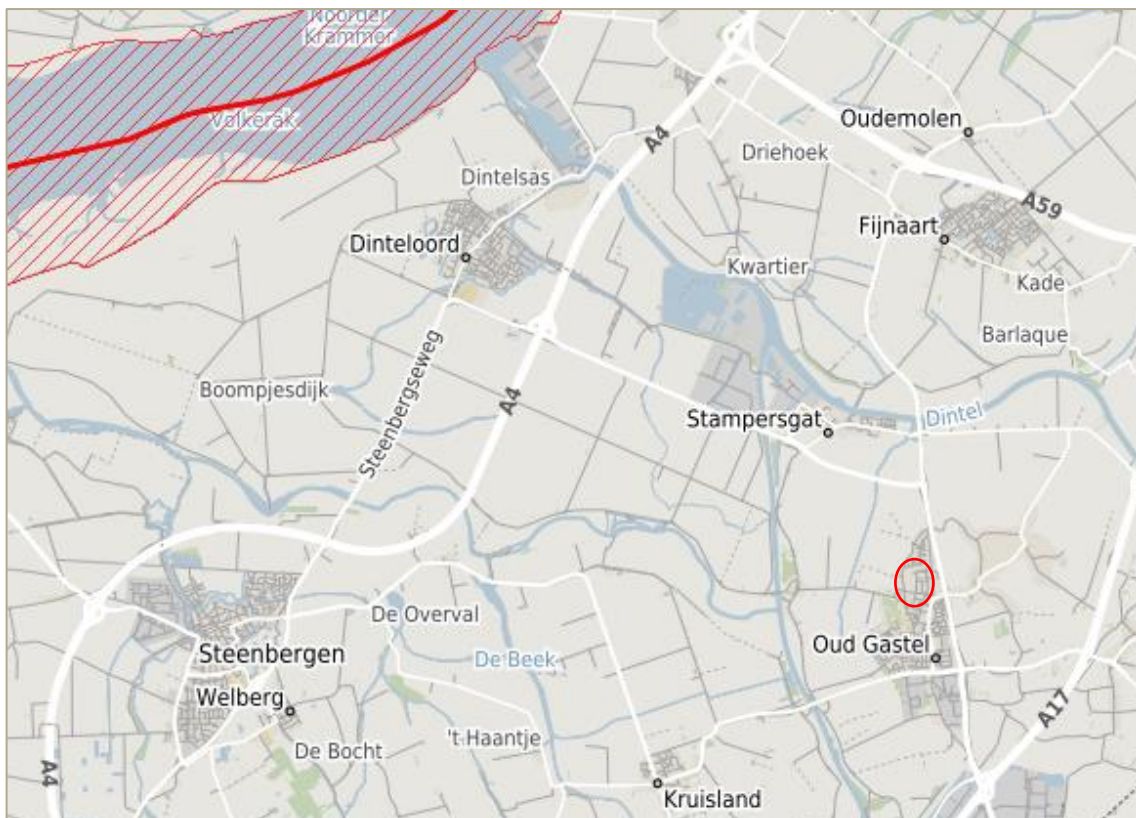
Het plangebied heeft een functie voor algemene broedvogels die de gebouwen en beplanting gebruiken als nestgelegenheid. Het zuidelijke woonhuis (nummer 58) is vernieuwd en naar verwachting voorzien van dakbetimmering waardoor er mogelijk een toegankelijke ruimte onder de pannen beschikbaar is die kan dienen als verblijfplaats van huismus. Daarnaast zijn sporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van kerkuil en steenuil (figuur 5.6, 5.7 en 5.9). Het gebruik van de steenuilenkast is reeds in 2013 vastgesteld door Econsultancy, vanuit hetzelfde onderzoek zijn gegevens bekend van broedende kerkuilen in de directe omgeving van huisnummer 58. Recente gegevens van beide soorten (buiten de aangetroffen sporen) zijn niet bekend.

Het is op basis van de waarnemingen en de potentie van het gebied niet uit te sluiten dat deze soorten het plangebied gebruiken als verblijfplaats en foerageergebied.

6 Beschermde gebieden

6.1 Natura 2000-gebieden

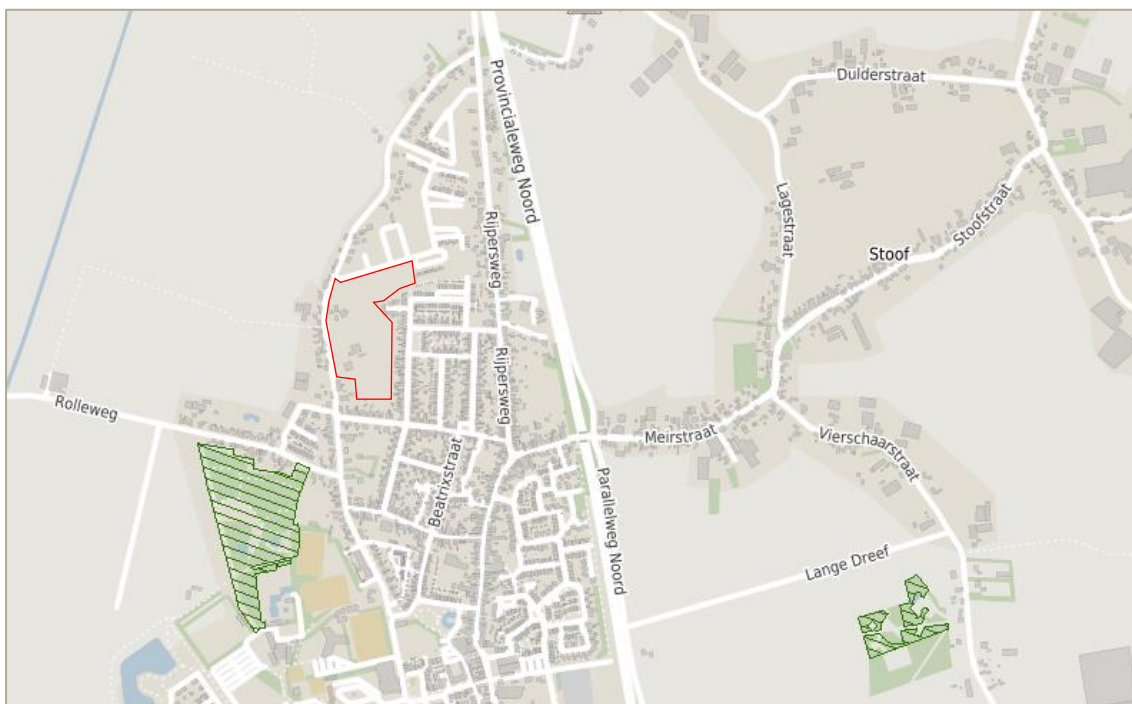
Het plangebied valt niet binnen de begrenzing van Natura 2000-gebied, het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is “Kramer-Volkerak” op circa 9,2 kilometer ten noordwesten van het plangebied (figuur 6.1).

Figuur 6.1: Ligging plangebied (rode cirkel) ten opzichte van Natura 2000-gebied (rood gestreept)

6.2 Provinciaal natuurbeleid: Natuurnetwerk Nederland en Natuurnetwerk Brabant

Het plangebied is geen onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) / Natuurnetwerk Brabant (NNB; figuur 6.2). Het plangebied ligt op circa 200 meter van het NNN/NNB (zuidwesten)

Figuur 6.2: Ligging plangebied (rode omlijning) ten opzichte van Natuur Netwerk Nederland (groen gestreept).

7 Effectenbeoordeling

7.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de effecten op de verwachte natuurwaarden besproken op basis van de in hoofdstuk 4.2 omschreven planontwikkeling. Op basis van de verwachte effecten wordt inzicht gegeven over de kans dat de werkzaamheden leiden tot een overtreding van de Wnb. Waar een overtreding niet zonder meer kan worden uitgesloten wordt een praktisch advies gegeven om de werkzaamheden alsnog zonder ontheffing (en overtreding) te kunnen laten doorgaan. Deze informatie wordt overzichtelijk gepresenteerd in hoofdstuk 8 waarna soortgerichte maatregelen worden omschreven in hoofdstuk 9.

7.2 Toetsing beschermde soorten

Op basis van het literatuuronderzoek en veldbezoek wordt geconcludeerd dat er mogelijk beschermde grondgebonden zoogdieren, vleermuizen en algemeen en strikt beschermde broedvogels in het plangebied voorkomen (zie tabel 5.1). Bovendien kan het voorkomen van nationale (vrijgestelde) grondgebonden zoogdiersoorten en amfibieën op basis van het oriënterend veldbezoek niet worden uitgesloten. Strikt beschermde planten, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden worden niet verwacht.

Algemeen beschermde grondgebonden zoogdieren en amfibieën

In het plangebied komen algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën voor. Voor de te verwachten soorten geldt een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkeling (Provincie Noord-Brabant, 2016). Dit wil zeggen dat voor de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling geen ontheffing van de Wnb hoeft te worden aangevraagd. Voor deze soorten geldt echter, net als voor niet beschermde soorten, te allen tijde de zorgplicht. Omdat deze soorten jaarrond actief zijn kan geen voorkeurs periode worden aangegeven.

Voor de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen is voor de soortgroepen algemeen beschermde grondgebonden zoogdieren en amfibieën geen nader onderzoek of een ontheffing in het kader van de Wnb nodig.

Bunzing, hermelijn en wezel

In het plangebied komen mogelijk de beschermde bunzing, hermelijn en wezel voor. De gebouwen, bomen met ondergroei en de ruigte in het plangebied zijn mogelijk onderdeel van het leefgebied van deze soorten. Voor deze soorten geldt geen vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkeling (Provincie Noord-Brabant, 2016). Er zijn tijdens het veldbezoek geen nestlocaties, slaapplekken of latrines waargenomen. Marterpoep, lege eierschalen en potentiële verblijfplaatsen zijn gevonden binnen het blauwe kader van het plangebied.

Op basis hiervan kan worden gesteld dat het habitat geschikt is (Stap 1 uit de Handreiking kleine marterachtigen; Bouwens, 2017). Door de planontwikkeling verliezen deze soorten mogelijk verblijfplaatsen en een deel van het leefgebied. Omdat het plangebied geschikt habitat biedt voor deze soorten en groter is dan 1 hectare dient een nader onderzoek conform de standaarden uit de Handreiking kleine marterachtigen te worden uitgevoerd.

Voor de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen is voor de bunzing, hermelijn en wezel een nader onderzoek en mogelijk een ontheffing in het kader van de Wnb nodig.

Steenmarter

Het plangebied biedt geschikt habitat voor steenmarter, de schuren met restanten stroopslag bieden potentiële verblijfplaatsen en de vruchtendragende bomen en struiken bieden naast de aanwezige kippen een potentiële voedselbron. De sporen in één van de schuren bij nummer 60 bevestigen dit, hier lagen leeggegeten peren, eierschalen en marterpoep. Door de planontwikkeling verliezen deze soorten mogelijk verblijfplaatsen en een deel van het leefgebied. Voor deze soort geldt geen vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkeling (Provincie Noord-Brabant, 2016). Omdat een beperkte hoeveelheid sporen is aangetroffen dient eerst te worden vastgesteld of de soort het gebied nog gebruikt, op basis van dit nader onderzoek kan het nodig zijn een ontheffing aan te vragen in het kader van de Wnb.

Voor de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen is voor de steenmarter een nader onderzoek en mogelijk een ontheffing in het kader van de Wnb nodig.

Vleermuizen

Het plangebied en directe omgeving wordt mogelijk gebruikt als (niet essentieel) foerageergebied en als (niet essentiële) vliegroute door diverse vleermuissoorten. Bovendien bieden de gebouwen en bomen mogelijk verblijfplaatsen voor vleermuizen. Om te kunnen vaststellen of het plangebied inderdaad functie(s) heeft voor vleermuizen dient een nader onderzoek conform het vleermuisprotocol te worden uitgevoerd.

Voor de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen is voor de soortgroep vleermuizen een nader onderzoek of een ontheffing in het kader van de Wnb nodig.

Algemene broedvogels en vogels met een jaarrond beschermde nestplaats

Het plangebied biedt mogelijkheden als broedlocatie van diverse algemene vogelsoorten. Werkzaamheden die tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd kunnen leiden tot verstoring of vernietiging van (nesten van) broedende vogels. Dergelijke verstoring is niet toegestaan en hier wordt geen ontheffing voor verleend. Door buiten het broedseizoen te werken, kunnen negatieve effecten worden voorkomen. Voor het broedseizoen (verschilt per soort) wordt in de wet wordt geen standaardperiode aangehouden, doorgaans kan globaal uitgegaan worden van 15 maart tot 15 augustus. Echter zijn broedgevallen buiten deze periode ook beschermd. Geadviseerd wordt om de werkzaamheden buiten het broedseizoen te starten. Indien dit niet mogelijk is dient een controle op de aanwezigheid van broedvogels te worden uitgevoerd voorafgaand aan de werkzaamheden.

Buiten het broedseizoen zijn onbezette nesten niet beschermd, behalve als het nesten van vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest betreft. In deze quickscan is vastgesteld dat in het plangebied mogelijk een vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig zijn voor huismus, kerkuil én/of steenuil. Nestplaatsen en essentieel leefgebied van deze soorten zijn jaarrond beschermd. Door de voorgenomen sloop en bouwwerkzaamheden gaan deze vaste rust- en verblijfplaatsen (en de eventuele functionele leefomgeving) verloren.

Omdat de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van huismus, kerkuil en steenuil nog niet met zekerheid is vastgesteld dient eerst een nader onderzoek te worden uitgevoerd.

7.3 Toetsing beschermde gebieden

Het plangebied heeft geen status als beschermd Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied "Kramer-Volkerak" is aanwezig op circa 9,2 kilometer. Gezien de locatie van het plangebied en de aard van de ingreep worden geen negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied verwacht. Op basis van een worst-case-scenario (150 vrijstaande woningen) is met behulp van de AERIUS-calculator vastgesteld dat er naar verwachting geen sprake overschrijding van de stikstof drempelwaarde. Een onderzoek in het kader van de Wnb (Natura 2000-Voortoets) wordt niet nodig geacht.

Het plangebied maakt geen onderdeel van het NNN/NNB. Het voornemen heeft door de locatie buiten het NNN en de aard en omvang geen negatieve invloed op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN. Vanuit het provinciale natuurbeleid is er daarom geen bezwaar tegen de voorgenomen ingreep. Een nadere beoordeling ('nee, tenzij'-beoordeling) is niet nodig.

8 Conclusie

De verspreidingsgegevens en het oriënterend veldbezoek geven een onvoldoende duidelijk beeld van het (mogelijk) voorkomen van beschermde diersoorten. Nader onderzoek naar steenmarter, kleine marterachtigen, vleermuizen, huismus, kerkuil en steenuil is noodzakelijk om de functie van het plangebied voor deze soorten te kunnen vaststellen. Onderstaand worden de bevindingen van de quickscan puntsgewijs benoemd:

- Het plangebied heeft mogelijk een functie voor beschermde grondgebonden zoogdieren, vleermuizen en algemeen en strikt beschermde broedvogels.
- Het voornemen leidt mogelijk tot overtredingen van de onder de Wnb beschermde soorten, om een volledige effecten beoordeling te kunnen maken moeten eerst de nader onderzoeken worden afgerond.
- Nader onderzoek is nodig voor kleine marterachtigen, steenmarter, vleermuizen, kerkuil, steenuil en huismus.
- Mogelijk wordt op basis van het nader onderzoek geconcludeerd dat een ontheffing in het kader van het onderdeel soortenbescherming van de Wnb moet worden aangevraagd.
- Het plangebied en haar omgeving heeft geen functie voor beschermde planten, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden.
- Het voorkomen van nationale (vrijgestelde) grondgebonden zoogdiersoorten en amfibieën kan op basis van het oriënterend veldbezoek niet worden uitgesloten.
- Het plangebied ligt buiten beschermd Natura 2000-gebied, een onderzoek in het kader van de Wnb onderdeel 'Gebieden' (Natura 2000-Voortoets) is niet nodig.
- Het plangebied ligt buiten het NNN, een nadere NNN-toets en overleg met de Provincie Noord-Brabant is niet nodig.

9 Advies en vervolgtraject

9.1 Advies

Zorgvuldig werken (zorgplicht)

Voor alle aanwezige soorten, ook die niet beschermd zijn via de Wnb, geldt altijd de zorgplicht (artikel 1.11). In de zorgplicht wordt gesteld dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Dit betekent dat tijdens de werkzaamheden rekening dient te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van diverse algemene soorten. Aanwezige dieren dienen de gelegenheid te krijgen om het terrein zelfstandig te verlaten. Indien deze dieren het terrein niet zelfstandig kunnen verlaten, dienen deze te worden verplaatst naar geschikt habitat buiten de ingreep. De voorkeur gaat uit naar het uitvoeren van werkzaamheden in de minst kwetsbare periode.

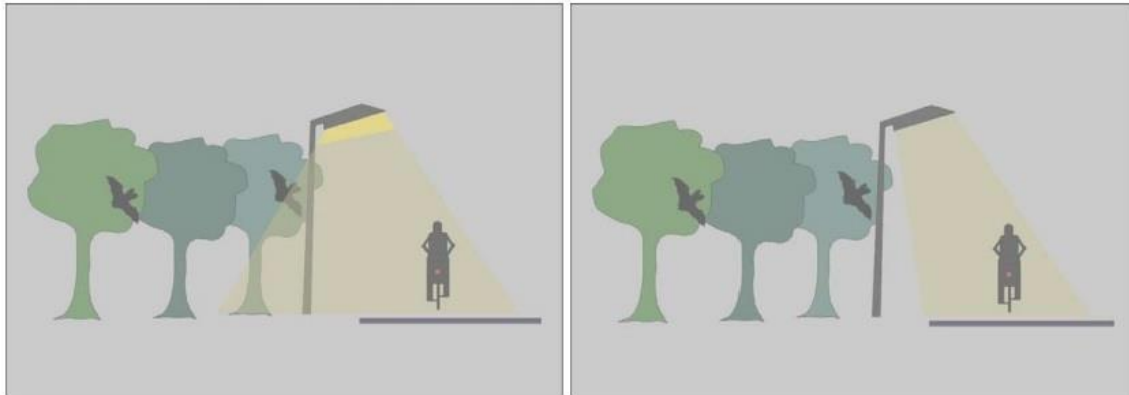
Minst kwetsbare periode

Een groot deel van de verwachte schade aan de mogelijk aanwezige soorten is te voorkomen door buiten de kwetsbare periode van deze soorten te werken. Dat wil zeggen buiten de voortplantingsperiode en de overwinteringsperiode. Voor deze periode zijn enkel richtdata te geven omdat deze sterk worden beïnvloed door de weersomstandigheden.

Als richtlijn kan worden aangehouden dat de werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd in der periode september tot en met oktober. Indien het plangebied in deze periode ongeschikt is gemaakt als overwinteringsbiotoop van amfibieën en broed biotoop van algemene broedvogels kunnen de werkzaamheden ook buiten deze periode worden uitgevoerd.

Aangepaste verlichting

Voorts wordt geadviseerd met de verlichting (tijdens de werkzaamheden en in de gebruikssituatie) rekening te houden met soorten die gevoelig zijn voor licht (bijvoorbeeld vleermuizen). Dit kan door het licht zo veel mogelijk te richten, niet tijdens de nacht en schermer te werken en strooilicht zo veel mogelijk te beperken. Verlichting dient zo veel mogelijk gedimd en gericht worden (figuur 9.1) en waar mogelijk zoveel mogelijk worden afgeschermd van geschikt habitat voor vleermuizen en andere lichtgevoelige soorten.

Figuur 9.1: Voorbeeld gerichte verlichting. Links: ongerichte verlichting. Rechts: gerichte verlichting waarbij lichtverstorend wordt voorkomen. (Bron: Zoogdiervereeniging, 2013)

Natuurinclusief bouwen en ontwikkelen biodiversiteit in de omgeving

De biodiversiteit in Nederland staat onder druk. Ook in de bebouwde omgeving. Door het massaal toepassen van vogelschroten, opvullen van spouwmuren (ter isolatie), bomenkap en de verstening van tuintjes (betegelen in plaats van gras, bomen en struiken), is veel verblijfplaatsen en leefgebied verloren gegaan.

Door natuurinclusief te bouwen kan het tij worden gekeerd. Een omgeving waar plek is voor biodiversiteit is tevens een gezonde omgeving waar het prettig verblijven is voor de mens. Door het treffen van de juiste voorzieningen, zoals: vogelvides, (inbouw-)vleermuiskasten en nestkasten kan een bijdrage worden geleverd aan verschillende soorten en dus biodiversiteit.

Deze voorzieningen zijn dusdanig ontworpen dat, mits juist geplaatst, fauna geen schade of overlast kan veroorzaken en gaan daarom goed samen met de gebruiksfunctie voor mensen. Naast prefab oplossingen dient ook gekeken te worden naar de juiste groenvoorzieningen. Deze zijn van belang voor de verspreidings- en foerageermogelijkheden van aanwezige soorten. Denk daarbij aan afwisseling tussen vegetatielagen (kruid-, struik- en boomlaag) en waterpartijen als poelen en sloten. Ook dit draagt bij aan een prettige leefomgeving. Denk daarbij niet alleen aan de tuin op het maaiveld, maar ook aan een kruidenrijk groen dak. Er zijn zelfs zogenaamde 'bruine daken', als een groen dak niet haalbaar is. Deze zijn onder andere van belang voor witte kwikstaart.

9.2 Vervolgtraject

Nader onderzoeken

Nader onderzoek marters

Om aan te tonen welke van deze kleine marterachtigen aanwezig zijn in het plangebied dient stap 2 uit de handreiking kleine marters (Bouwens, 2017) te worden opgevolgd. Deze stap bestaat uit het vaststellen van de aanwezige soorten aan de hand van voorgeschreven onderzoekstechnieken zoals het gebruik van cameravallen en marterboxen. Met de inzet van cameravallen kan tevens de aanwezigheid van steenmarter worden vastgesteld. Dit onderzoek

kan het gehele jaar door plaatsvinden, waarbij minimaal 4 controles van de cameravallen/marterboxen nodig zijn.

Vleermuizen

Ten aanzien van vleermuizen is een nader onderzoek noodzakelijk. Er wordt geadviseerd om onderzoek conform het vleermuisprotocol (Vleermuisvakberaad, 2017) uit te voeren, waarbij nader onderzoek plaatsvinden in globaal de periode van 15 april tot en met 15 oktober. Om vertraging te voorkomen wordt geadviseerd tijdig te starten met dit nader onderzoek. Als hiermee te laat wordt begonnen bestaat het risico dat er nog veldbezoeken nodig zijn in het inventarisatieseizoen van 2020.

Nader onderzoek kerkuil en steenuil

Om de aan- of afwezigheid van de kerkuil en steenuil aan te tonen is nader onderzoek noodzakelijk. Er wordt geadviseerd om dit onderzoek uit te voeren volgens het kennisdocument van kerkuil en steenuil en de soortinventarisatieprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus (NGB 2017). De aanwezigheid van een nest of van een rustplaats van een kerkuil of steenuil kan het hele jaar worden aangetoond. Alle waarnemingen in een geschikt gebied duiden op de mogelijke aanwezigheid van een nestplaats in het gebied. De meest optimale periode om de aanwezigheid aan te tonen, is van 15 februari tot en met 15 april. Ook buiten deze perioden kan soms worden geïnventariseerd, maar dan zal meer onderzoeksinspanning nodig zijn.

Nader onderzoek huismus

Om de aan- of afwezigheid van de huismus aan te tonen is nader onderzoek noodzakelijk. Er wordt geadviseerd om dit onderzoek uit te voeren volgens het kennisdocument van de huismus en de soortinventarisatieprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus. De aanwezigheid van een nest van een huismus kan het beste in de periode van april – augustus worden aangetoond. Slaapplaatsen kunnen het hele jaar door worden aangetoond. Alle waarnemingen in een geschikt gebied duiden op de mogelijke aanwezigheid van een nestplaats in het gebied.

Ontheffing

De noodzaak van een ontheffing is afhankelijk van nader onderzoek naar beschermde soorten en de daadwerkelijke inrichting en werkmethode.

9.3 Geldigheid onderzoeksgegevens

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegd gezag hanteert over het algemeen de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten: *“Onderzoeksgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”*

Overzicht bijlage(n)

Bijlage 1

Literatuur

Bijlage 2

Wetgeving en beleid

Bijlage 3

Kaart regionale ligging

Bijlage 4

Foto's

Bijlage 1

Literatuur

BIJ12, 2017a Kennisdocument Kerkuil (Tyto alba) versie 1.0 juli 2017, BIJ12, Utrecht.

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, De Dagvlinders van Nederland, 2006, Odonata, KNNV, Utrecht.

Bouwens S., 2017, Handreiking kleine marters in relatie tot soortenbescherming, Provincie Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch

BRO, 2011, Natuuronderzoek voor Oudendijk te Oud-Gastel-Gemeente Halderberge, rapportnummer: 211x03882.059196_1, BRO, Boxtel

Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J.B.M., Canters, K.J., Buys, J.C. 2016, Atlas van de Nederlandse zoogdieren, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Creemers, R.C.M., & Delft, J.J.C.W. van, (RAVON) (redactie) 2009 De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorische Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
Nederlandse zoogdieren, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Econsultancy, 2013, Steenuilenonderzoek Oudendijk/Rijpersweg te Oud-Gastel in de gemeente Halderberge, rapportnummer 13063369, Econsultancy, Boxmeer

NDFF, 2018. Bekende verspreiding van soorten ten opzichte van het plangebied – levering uit de NDFF, NDFF – ndff-ecogrid.nl

Provincie Noord-Brabant, 2016, Verordening natuurbescherming Noord-Brabant. 16 december 2016. Kenmerk 4098843. Provincie Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch.

RAVON, 2016, Ravon no. 63, bijlage, Waarnemingenoverzicht 2015, RAVON, Nijmegen.

Internetbronnen:

<https://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan>
www.vlinderstichting.nl
pdokviewer.pdok.nl/
www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx
www.ravon.nl
www.sovon.nl
www.telmee.nl
www.vleermuis.net
www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 2

Wetgeving en beleid

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) vervangt vanaf 1 januari 2017 de Natuurbeschermingswet 1998, Flora- en faunawet en de Boswet en voorziet hiermee in een gemoderniseerd wettelijk kader voor de bescherming van natuurgebieden, dier- en plantensoorten en houtopstanden. Een belangrijk deel van de in de wet opgenomen regels bestaat uit de omzetting van de internationale verplichtingen op het vlak van bescherming van de biologische diversiteit, in het bijzonder de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De Wnb richt zich in basis op:

- Het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit,
- Het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies, en
- Het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

De wet geeft ook invulling aan de in het bestuursakkoord natuur gemaakte afspraken over decentralisatie van taken en verantwoordelijkheden van het Rijk naar de provincies. De instrumenten en begrippenkaders van de Wnb zijn zo goed mogelijk afgestemd op andere onderdelen van het omgevingsrecht, in het bijzonder de toekomstige Omgevingswet.

In de Wnb zijn, behalve meer algemene bepalingen over bevoegdheden, natuur- en landschapsbeleid, beleidsmonitoring en instrumenten ter bescherming van natuur en landschap ook specifieke regels opgenomen ter bescherming van bijzonder natuurwaarden. Het gaat dan in het bijzonder om de bescherming van natuurgebieden van Europees belang (Natura 2000-gebieden) en de bescherming van soorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen die een specifieke bescherming behoeven. Deze onderwerpen zullen hieronder worden toegelicht.

Zorgplicht

Een belangrijk overkoepelend instrument is de zorgplicht (artikel 1.11) waarin gesteld wordt dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Deze zorg houdt in elk geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor in het wild levende dieren en planten:

- Dergelijke handelingen achterwege laat dan wel
- Indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
- Voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zo veel mogelijk beperkt of ongedaan maakt (mitigatie).

Gebiedsbescherming

In de Wnb zijn regels opgenomen die de bescherming van natuurgebieden van Europees belang die behoren tot het Natura 2000-netwerk. Deze gebieden worden beschermd om de gunstige staat van instandhouding van vogelsoorten, habitattypen en andere planten- en diersoorten te behouden en waar nodig te herstellen. Voor plannen of projecten met mogelijke schadelijke handelingen is in de Wnb een vergunningensysteem opgenomen. Hieraan gekoppeld kan het bevoegd gezag preventieve dwingende maatregelen opleggen om schadelijke effecten te voorkomen.

Op basis van de Wnb wordt alleen nog bescherming geboden aan de zogenaamde Natura 2000-gebieden, welke onderdeel zijn van het Europese netwerk van natuurgebieden. De eerder nationaal beschermde natuurmonumenten worden niet meer beschermd op grond van nationale wetgeving. Wel kunnen provincies 'bijzondere provinciale natuurgebieden' en bijzondere provinciale landschappen' aanwijzen. Provincies kunnen eventueel zelf regelgeving opstellen voor deze gebieden.

De gebiedsbescherming is gericht op de bescherming van aangewezen habitats en soorten binnen de gebieden. Significant negatieve effecten op het beschermde gebied zijn niet toegestaan, tenzij sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, er geen alternatieven voorhanden zijn en alle schade wordt gecompenseerd. De wet voorziet eveneens in het beschermen van het gebied tegen handelingen buiten het Natura 2000-gebied met een mogelijk negatief effect op de beschermde habitats en hieraan gekoppelde soorten. Dit is geregeld op basis van de zogenaamde externe werking.

Ten aanzien van Natura 2000-gebieden komen de uitvoeringsbevoegdheden voor het overgrote deel bij de provincies te liggen, met uitzondering van het aanwijzen van Natura 2000-gebieden en het vaststellen van de instandhoudingsdoelstellingen. Ten aanzien van de uitvoering is de provincie waarin een ingreep plaatsvindt, bevoegd. Voor rijkswateren blijft de rijksoverheid bevoegd.

Soortenbescherming

De in de Wnb gestelde regels ter bescherming van soorten voorzien in voorschriften ter bescherming van de van nature in het wild levende planten- en diersoorten. In dit deel staan de verplichte instrumenten van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern, Bonn en het biodiversiteitsverdrag centraal. Het is erop gericht om voor de beschermde soorten een gunstige staat van instandhouding te bereiken of te herstellen.

Verbodsbepalingen

De verboden, afwijkingsmogelijkheden en andere beschermingsmiddelen zijn direct overgenomen uit deze richtlijnen en verdragen en worden in de Wnb opgedeeld in drie beschermingsregimes. Elk van de drie beschermingsregimes kent zijn eigen soortenlijsten met daarbij eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffingsverlening. Voor de eerste twee beschermingsregimes sluiten deze nauw aan bij de verboden en uitzonderingen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere soorten geldt een minder strikt regime.

Vogelrichtlijnsoorten: De bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogels van soorten die voorkomen in de EU als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn en de niet in die bijlage genoemde geregeld voorkomende trekvogelsoorten (artikel 3.1; zie bijlage 1). Voor deze soorten gelden de volgende verboden:

- lid 1: Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- lid 3: Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- lid 4: Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- lid 5: Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Habitatrichtlijnsoorten: De bescherming van in het wild levende dieren en planten van soorten die voorkomen in de EU (zie bijlage 1) op grond van de Habitatrichtlijn (bijlagen I, II, IV en V) en soorten van de Conventie van Bern Appendix II en de Conventie van Bonn Appendix I (art. 3.5; zie bijlage 1). Voor deze soorten zijn in de Wnb de volgende verboden opgenomen:

- lid 1: Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- lid 2: Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- lid 3: Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
- lid 5: Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Andere soorten: De bescherming van niet onder de bovenstaande twee categorieën vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland, vermeld in de bijlage van de Wnb (art. 3.10; zie bijlage 2). Voor deze soorten is onverminderd artikel 3.5 eerste, vierde en vijfde lid het verboden om:

- lid 1a: In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen.
- lid 1b: De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
- lid 1c: Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Voor de zoogdier-, amfibie- en reptielsoorten opgenomen in de bijlage van artikel 3.10 geldt geen Europese verplichting tot bescherming. Deze soorten worden beschermd vanwege ecologische redenen of de breed in de maatschappij levende overtuiging dat deze dieren een bescherming behoeven. Hiermee geeft Nederland uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om kwetsbare en bedreigde dier- en plantsoorten te beschermen.

Houtopstanden

Het doel van in de Wnb opgenomen de regels ten aanzien van houtopstanden blijft de blijft de instandhouding van het bosareaal. De kern wordt gevormd door een meldplicht, herplantplicht en mogelijke oplegging van een kapverbod. Deze regels vloeien als zodanig niet onmiddellijk voort uit internationale verplichtingen, maar is van wezenlijk belang in het licht van nationale en internationale natuur-, landschaps- en milieudoelstellingen.

De regels met betrekking tot houtopstanden zijn van toepassing op alle bossen en houtopstanden buiten de 'bebouwde kom Wnb' groter dan 1.000 m² en rijbeplantingen van meer dan 20 bomen. De wet verplicht om de grond waarop het bos heeft gestaan binnen 3 jaar opnieuw in te planten met bomen. Indien mogelijk is herplanting door natuurlijke verjonging ook toegestaan. Waar natuurlijke verjonging niet mogelijk of te verwachten is, bijvoorbeeld bij lintbeplantingen minder dan 30 meter breed, moet geplant worden met boomsoorten die aansluiten bij de groeiplaats. De begrenzing 'bebouwde kom Wnb' wordt door de gemeente vastgesteld, maar hoeft niet samen te vallen met de bebouwde kom in het kader van de wegenverkeerswet. In geval een boom/bomen of andere houtopstanden binnen de bebouwde kom worden gekapt, dan kan een gemeentelijke (omgevings-)vergunning nodig zijn. Dit zal specifiek bij de betreffende gemeente moeten worden nagegaan. Struikbeplantingen groter dan 1.000 m² vallen onder de wet, met uitzondering van éénrijige geschoren meidoornheggen die als zodanig zijn aangelegd en worden beheerd. Spontane bosopslag langs sloten, op natuurterreinen en braakliggende terreinen valt onder de Boswet, zodra sprake is van een bedekkings-percentages van 60% en een opslag van vijf jaar of ouder. De Boswet is niet van toepassing op: erven en tuinen, windschermen van bomen langs boomgaarden, éénrijige beplanting van populier of wilg op of langs landbouwgronden, Italiaanse populier, linde, paardenkastanje en treurwilg, vruchtbomen, kerstsparren en kweekgoed.

Ook bevat de Wnb een basis om regels te stellen ter uitvoering van Europese regels die beogen te verzekeren dat in internationaal verband verhandeld hout en verhandelde houtproducten duurzaam zijn.

Nesten

De Wnb kent geen standaardperiode voor het broedseizoen van vogels. Het gaat erom of er een broedgeval is. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken.

Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 1.3 lid 2 van de Wnb. U heeft voor deze soorten geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. En ook niet als u maatregelen treft die voorkomen dat deze soorten zich op de bouwplaats vestigen tijdens het broedseizoen. U mag dus buiten het broedseizoen nesten verplaatsen of verwijderen, maar daar zijn uitzonderingen op.

Nesten die het hele jaar door zijn beschermd

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 1.3 lid 2 van de Wnb het gehele seizoen:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).

Deze categorieën zijn terug te vinden in de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten'.

Nesten die *niet* het hele jaar door zijn beschermd

In de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' worden de volgende soorten aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd.

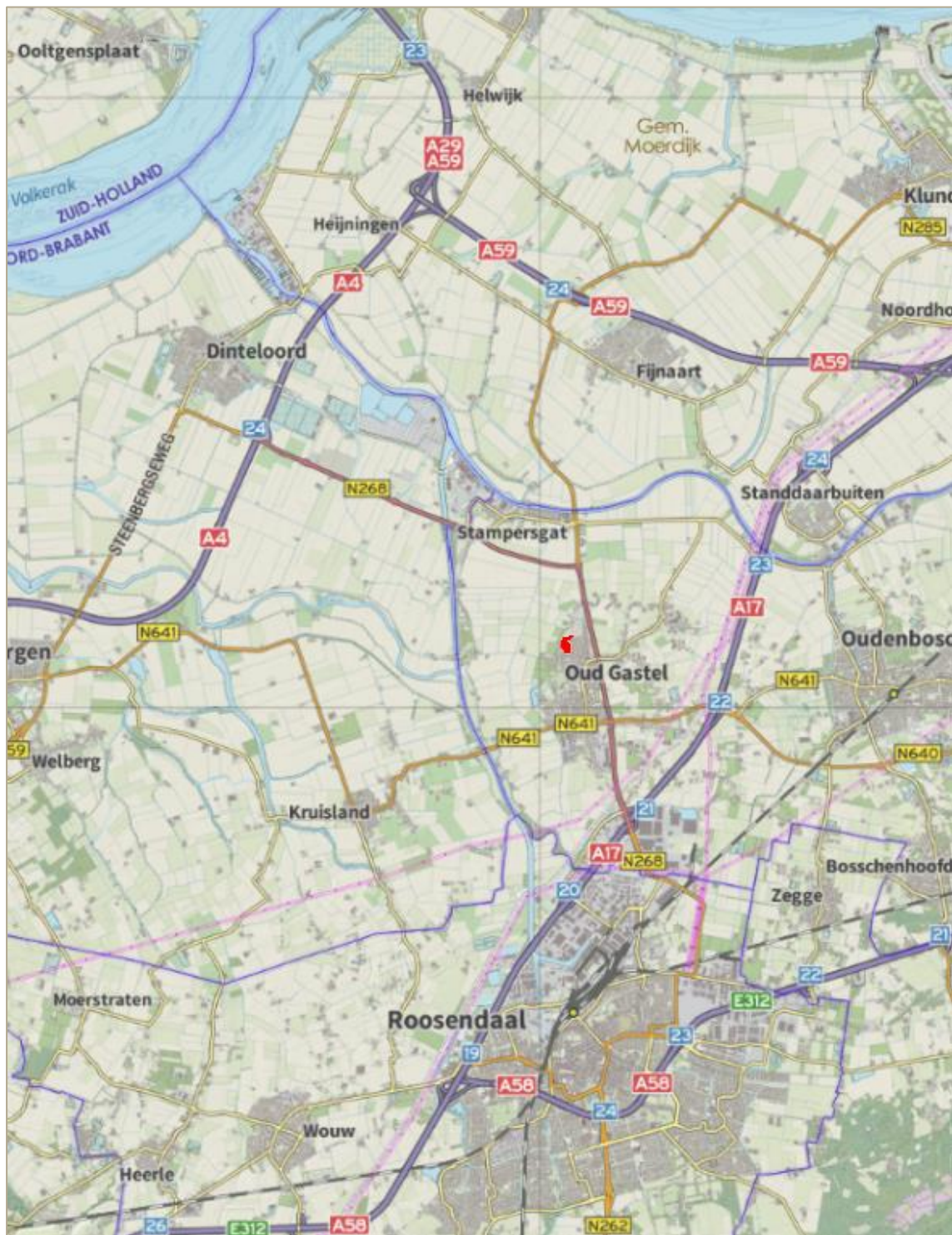
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten

De aangepaste lijst met jaarrond beschermde nesten is indicatief en niet uitputtend. Als aanvulling op de vorige lijst zijn ook vogelsoorten opgenomen met niet jaarrond beschermde nesten. De soorten uit bovenstaande categorie 5 vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen

Bijlage 3

Kaart regionale ligging

Regionale ligging plangebied, het plangebied is hier roodgekleurd

Bijlage 4

Foto's

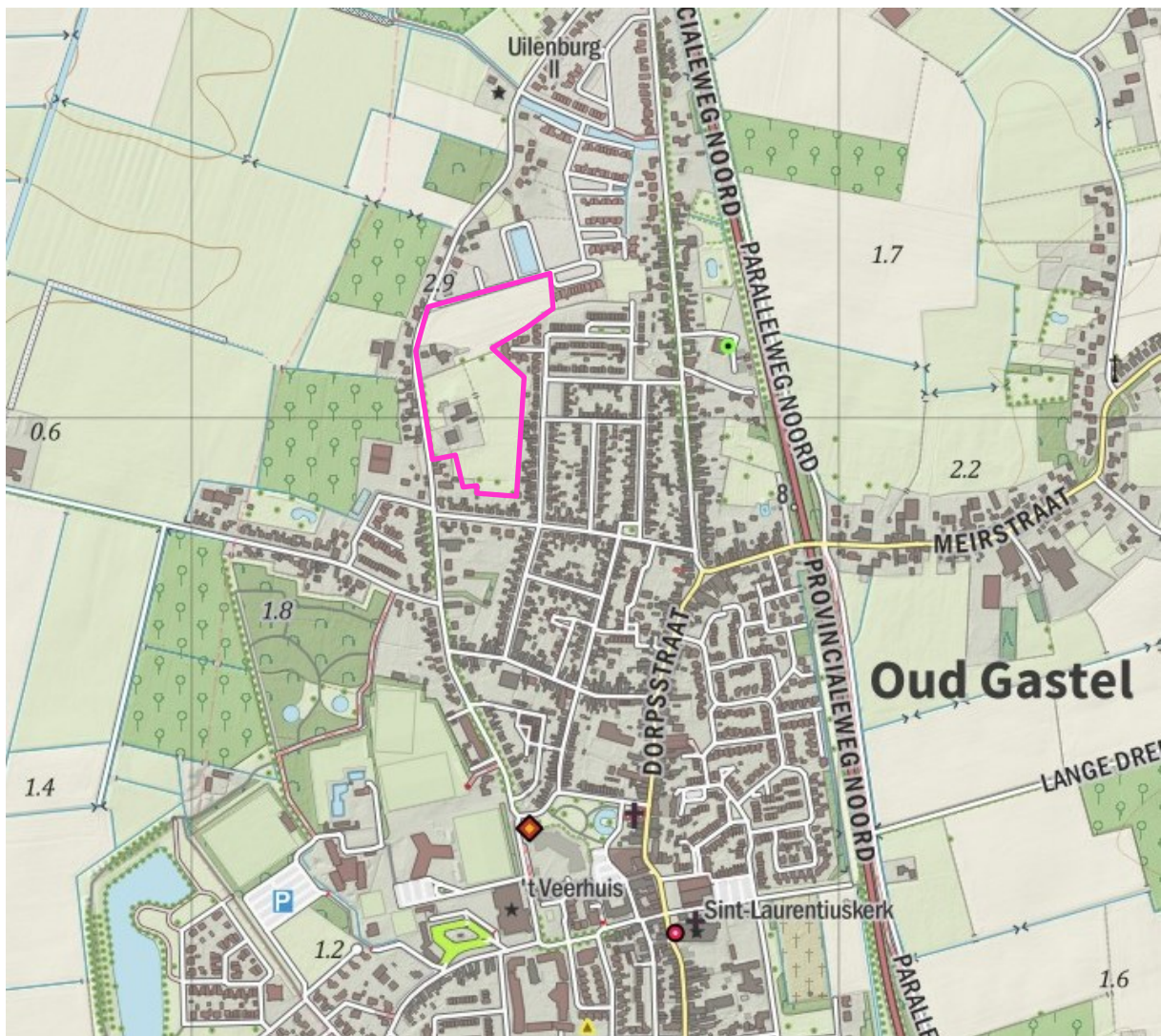

Bijlage 2 Nader onderzoek

**Nader onderzoek
huismus, steenuil, kerkuil, steenmarter en
soortgroep kleine marterachtigen en vleermuizen
Plangebied Oudendijk 58 en 60 Oud-Gastel**

**Nader onderzoek
huismus, steenuil, kerkuil, steenmarter en
soortgroep kleine marterachtigen en vleermuizen
Plangebied Oudendijk 58 en 60 Oud-Gastel**

Opdrachtgever: Jansen Bouwontwikkeling B.V.
Postbus 278
6600 AG Wijchen

Datum: 28 oktober 2019

Status: **Definitief**

Uitvoering: Foreest Groen Consult
Van Pallandtlaan 10
6998 AW Laag-Keppel
T 0314 642221
E-mail info@foreestgroenconsult.nl
[Http://www.foreestgroenconsult.nl](http://www.foreestgroenconsult.nl)

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	4
2	METHODE VAN ONDERZOEK	5
2.1	VLEERMUIZEN	5
2.2	STEENMARTER	5
2.3	KLEINE MARTERACHTIGEN	5
2.4	HUISMUS	6
2.5	STEENUIL	6
2.6	KERKUIL	6
3	RESULTATEN VLEERMUIZEN	8
3.1	1 ^E ONDERZOEK VLEERMUIZEN	8
3.2	2 ^E ONDERZOEK VLEERMUIZEN	9
3.3	3 ^E ONDERZOEK VLEERMUIZEN	10
3.4	4 ^E ONDERZOEK VLEERMUIZEN	11
3.5	5 ^E ONDERZOEK VLEERMUIZEN	12
3.5	6 ^E ONDERZOEK VLEERMUIZEN	13
3.5	7 ^E EN 8 ^E ONDERZOEK VLEERMUIZEN	14
3.5	9 ^E EN 10 ^E ONDERZOEK VLEERMUIZEN	15
4	RESULTATEN STEENMARTER	16
5	RESULTATEN KLEINE MARTERACHTIGEN	17
6	RESULTATEN HUISMUS	19
6.1	1 ^E ONDERZOEK HUISMUS	19
6.2	2 ^E ONDERZOEK HUISMUS	19
7	RESULTATEN STEENUIL	20
8	RESULTATEN KERKUIL	21
8	CONCLUSIE	22
8.1	VLEERMUIS	22
8.1.1	Verblijfplaatsen	22
8.1.2	Foerageergebied	22
8.1.3	Vliegroute	22
8.2	STEENMARTER	23
8.3	KLEINE MARTERACHTIGEN	23
8.4	HUISMUS	23
8.5	STEENUIL	23
8.6	KERKUIL	24
8.7	EGEL	25
9	ADVIES	26
9.1	INTRINSIEKE WAARDE	26
9.2	AANVRAGEN VAN EEN ONTHEFFING VOOR DE STEENUIL	26
9.3	VLEERMUISVRIENDELIJK ONTWERP	26
	BIJLAGE 1 CV ONDERZOEKER	27

1 Inleiding

In opdracht van Jansen Bouwontwikkeling BV. is een nader onderzoek uitgevoerd naar een aantal beschermde diersoorten en soortgroepen op de locatie rondom Oudendijk 58 en Oudendijk 60 in Oud-Gastel.

De reden voor dit nader onderzoek is dat het bestemmingsplan voor de locatie moet worden gewijzigd van agrarisch naar wonen en dat de op de locatie aanwezige opstallen gesloopt gaan worden, om plaats te maken voor een nieuwe woonwijk.

Alleen het woonhuis Oudendijk 60 en de vaststaande schuur worden voorlopig nog niet gesloopt. Dit gebeurt pas op het moment dat de huidige bewoner op de planlocatie een nieuw huis heeft kunnen bouwen.

In december 2018 is door Lieveense adviseurs en ingenieurs een quickscan natuuronderzoek uitgevoerd: "Quickscan ecologie Oudendijk 58-60 te Oud-Gastel, Lieveense adviseurs ingenieurs 28 januari 2019". Uit deze quickscan kwamen een aantal soorten en soortgroepen naar voren waarvoor de plannen mogelijk nadelig uitvallen.

Het betreft de volgende soorten en soortgroepen:

- Vleermuizen, woning Oudendijk 58 en rij bomen bij Oudendijk 60;
- Steenmarter;
- Kleine marterachtigen;
- Huismus, woonhuis Oudendijk 58;
- Steenuil;
- Kerkuil.

Voor al deze soorten en soortgroepen is in 2019 een nader onderzoek uitgevoerd.

Het nader onderzoek en de rapportage zijn uitgevoerd door ir. M.W.P. Ariëns werkzaam bij Foreest Groen Consult.

2 Methode van onderzoek

2.1 Vleermuizen

Voor het onderzoek is het geldende vleermuisprotocol 2019 gevolgd. Om een goed inzicht te krijgen in de huidige situatie zijn hiervoor 10 bezoeken van elk 2,5 uur gebracht aan het terrein.

Op de locatie waren twee gebieden vleermuis verdacht. Een rij bomen op Oudendijk 60 en het woonhuis van Oudendijk 58.

In het najaar zijn de onderzoeken naar de paarverblijven, na elkaar uitgevoerd. Eerst locatie 60 en vervolgens locatie 58 en omgekeerd. Hiervoor heeft de observatie in het najaar per bezoek 5 uur geduurd.

Bij elke onderzoek is ook een batlogger ingezet. Werd gestart op locatie 60 dan stond de batlogger op locatie 58 en omgekeerd.

Data en duur bezoeken:

1^e onderzoek: 12 april 2019, 04.30 tot 07.00;

2^e onderzoek: 9 mei 2019, 03.30 tot 06.00;

3^e onderzoek: 23 mei 2019, 21.00 tot 23.30;

4^e onderzoek: 31 mei 2019, 21.15 tot 23.45;

5^e onderzoek: 28 juni 2019 21.30 tot 00.00.

6^e onderzoek: 12 juli 2019 21.30 tot 00.00.

7^e en 8^e onderzoek: 18 september 2019, 19.20 tot 00.20;

9^e en 10^e onderzoek: 29 juni 2019, 22.00 tot 24.00;

Tijdens de bezoeken voldeed het weer aan de normen die hiervoor in het vleermuisprotocol zijn gesteld.

Het onderzoek gebeurt op zicht en met behulp van een batdetector, een Petterson D240 en de inzet van een Batlogger. De batlogger is de dag na het onderzoek uitgelezen met het programma Batexplorer van Elektron. Vervolgens zijn de opgeslagen gegevens verwerkt.

2.2 Steenmarter

De aanwezigheid van de steenmarter is met cameravallen (type struikrover) onderzocht en de gebouwen zijn twee maal geïnspecteerd op de aanwezigheid van uitwerpselen.

De cameravallen hebben hier tussen 22 maart en 9 mei 2019, in totaal 7 weken gestaan.

2.3 Kleine marterachtigen

De aanwezigheid van de kleine marterachtigen is met cameravallen (type struikrover) onderzocht conform de handleiding kleine marterachtigen. Hiervoor zijn vier struikrovercamera's ingezet verdeeld over de totale locatie. De cameravallen hebben hier tussen 22 maart en 9 mei 2019, in totaal 7 weken gestaan.

2.4 Huismus

Conform kennisdocument huismus, BIJ12, zijn in de periode tussen 1 april en 15 mei twee gerichte inventarisatie ronden uitgevoerd tijdens goede weersomstandigheden en een rustig moment.

Data van bezoeken:

1^e onderzoek: 12 april 2019 ochtend;

2^e onderzoek; 9 mei 2019 ochtend;

2.5 Steenuil

Conform kennisdocument Steenuil BIJ12 zijn in de periode tussen 1 februari en 30 april drie gerichte inventarisatie ronden uitgevoerd tijdens goede weersomstandigheden.

Daarnaast is bij alle uit gevoerde vleermuisonderzoeken ook de steenuil gemonitord.

Data van bezoeken:

1^e onderzoek: 22 maart 2019;

2^e onderzoek; 12 april 2019 ochtend;

3^e onderzoek; 9 mei 2019 ochtend;

4^e onderzoek: 23 mei 2019;

5^e onderzoek: 31 mei 2019;

6^e onderzoek: 28 juni 2019;

7^e onderzoek: 18 september 2019;

8^e onderzoek: 20 september 2019 19.43 tot 21.43.

2.6 Kerkuil

Conform kennisdocument Kerkuil BIJ12 zijn in de periode tussen 1 februari en 15 oktober drie gerichte inventarisatie ronden uitgevoerd tijdens goede weersomstandigheden.

Daarnaast is gedurende 11 weken (8 weken in het voorjaar en 3 weken in het najaar) een cameraval ingezet op de locatie die verdacht was van de aanwezigheid van de kerkuil. De camerabeelden zijn na afloop bekeken op de aanwezigheid van de uil.

Daarnaast is bij alle uit gevoerde vleermuisonderzoeken ook de kerkuil gemonitord.

Data van bezoeken:

1^e onderzoek: 22 maart 2019;

2^e onderzoek; 12 april 2019 ochtend;

3^e onderzoek; 9 mei 2019 ochtend;

4^e onderzoek: 23 mei 2019;

5^e onderzoek: 31 mei 2019;

6^e onderzoek: 28 juni 2019;

7^e onderzoek: 18 september 2019;

8^e onderzoek: 20 september 2019 19.43 tot 21.43.

Figuur 4.1: Locatie van het plangebied aangegeven met een rood kader, binnen de blauwe gestippelde contour worden woningen gebouwd.

Afbeelding 1, Ligging van het onderzochte terrein, het terrein is met een rode lijn omcirkeld. (bron: Quickscan ecologie Oudendijk 58-60 te Oud-Gastel, Lievense adviseurs ingenieurs 28 januari 2019.

3 Resultaten Vleermuizen

3.1 1^e onderzoek vleermuizen

Uitvoerder: Maarten Ariëns.

Datum: 12 april 2019.

Tijdstip: 04.30 – 07.00.

Weersomstandigheden:

04.30: 7 °C, 2 Bft, bewolkt.

07.00: 9 °C, 1-2 Bft, bewolkt

Geen in of uitvliegende vleermuizen waargenomen. Rond 05.30 twee passerende gewone dwergvleermuizen (*Pipistrellus pipistrelus*) langs de Oudendijk van noord naar zuid.

Afbeelding 2, visualisatie van de aangetroffen dieren, 12 april 2019

Gewone dwergvleermuis: groene pijlen

3.2 2^e onderzoek vleermuizen

Uitvoerder: Maarten Ariëns.

Datum: 9 mei 2019.

Tijdstip: 03.30 tot 06.00.

Weersomstandigheden:

03.30: 8 °C, 2 Bft, helder.

06.00: 10°C, 2 Bft, heldere ochtend.

Om 05.15 passeert een gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrelus*) onder de bomen van de Oudendijk. Even later jaagt het dier enkele minuten op de oprit van Oudendijk 58. Rond 05.30 wordt gedurende enkele minuten een jagende ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) aangetroffen bij de knotbomen nabij de oprit van Oudendijk 60. Dit dier verdwijnt in westelijke richting.

Afbeelding 3, visualisatie van de aangetroffen dieren, 9 mei 2019

Gewone dwergvleermuis: groene pijlen, groene stip jagend

Ruige dwergvleermuis rode stip, jagend.

3.3 3^e onderzoek vleermuizen

Uitvoerder: Maarten Ariëns.

Datum: 23 mei 2019.

Tijdstip: 21.00 tot 23.30.

Weersomstandigheden:

21.00: 19 °C, 0 Bft, onbewolkte avond.

23.30: 17 °C, 0 Bft, lichte sluierbewolking.

Omstreeks 22.00 wordt een gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) waargenomen langs de oprijlaan van Oudendijk 58. Dit dier jaagt hier enige tijd. Deze plek wordt afgewisseld met de tuin aan de zuidzijde van de woning. Na 22.25 worden twee gewone dwergvleermuizen waargenomen jagend langs de Oudendijk. Gedurende de gehele periode van onderzoek worden op deze locaties jagende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Soms is dit één exemplaar dan weer twee exemplaren gelijktijdig. Een enkele keer passeert een gewone dwergvleermuis uit noordelijke richting de locatie.

Rond 22.30 worden twee gewone dwergvleermuizen jagend aangetroffen bij de oprit van Oudendijk 60. Later op de avond worden hier nog een enkele keer gewone dwergvleermuizen waargenomen.

Rond 22.25 passeert een laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) de locatie via de bomen langs de Oudendijk. Dit dier is daarna niet meer waargenomen.

Afbeelding 4, visualisatie van de aangetroffen dieren, 9 mei 2019
Gewone dwergvleermuis: groene pijlen, groene stip jagend
Laatvlieger blauwe pijl.

3.4 4^e onderzoek vleermuizen

Uitvoerder: Maarten Ariëns.

Datum: 31 mei 2019.

Tijdstip: 21.15 tot 23.45.

Weersomstandigheden:

21.15: 17 °C, 0 Bft, heldere avond.

23.45: 14 °C, 0 Bft, heldere nacht.

Om 22.15 wordt een eerste gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) waargenomen komende vanaf de Oudendijk langs de oprit Oudendijk 58 om vervolgens achter de schuur te verdwijnen. Daarna worden gewone dwergvleermuizen jagend aangetroffen langs de Oudendijk, in de tuin van Oudendijk 58 bij de oprit van Oudendijk 60. Meestal is dit één vleermuis soms twee en in een enkel geval drie exemplaren gelijktijdig. Tegen het einde van de observatie periode wordt een gewone dwergvleermuis aangetroffen bij de opgaande bomen bij Oudendijk 60. Dit dier vliegt na ca vijfminuten in oostelijke richting weg.

Afbeelding 5, visualisatie van de aangetroffen dieren, 31 mei 2019

Gewone dwergvleermuis: groene pijlen, groene stip jagend

3.5 5^e onderzoek vleermuizen

Uitvoerder: Maarten Ariëns.

Datum: 28 juni 2019

Tijdstip: 21.30 tot 00.00.

Weersomstandigheden:

21.30: 22 °C, 0- 1 Bft, onbewolkte avond.

00.00: 18 °C, 0 – 1 Bft, heldere nacht.

Omstreeks 22.40 wordt de eerste gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) waargenomen jagend langs de oprit van Oudendijk 60. Gedurende de gehele periode van observatie worden jagende gewone dwergvleermuizen waargenomen op de al bekende locaties

Omstreeks 22.46 passeert en laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) de schuur op de locatie Oudendijk 58 om in oostelijke richting weg te vliegen. Dit dier is later op de avond niet meer waargenomen.

Afbeelding 6, visualisatie van de aangetroffen dieren, 28 juni 2019
Gewone dwergvleermuis: groene pijlen, groene stip jagend
Laatvlieger blauwe pijl.

3.5 6^e onderzoek vleermuizen

Uitvoerder: Maarten Ariëns.

Datum: 12 juli 2019

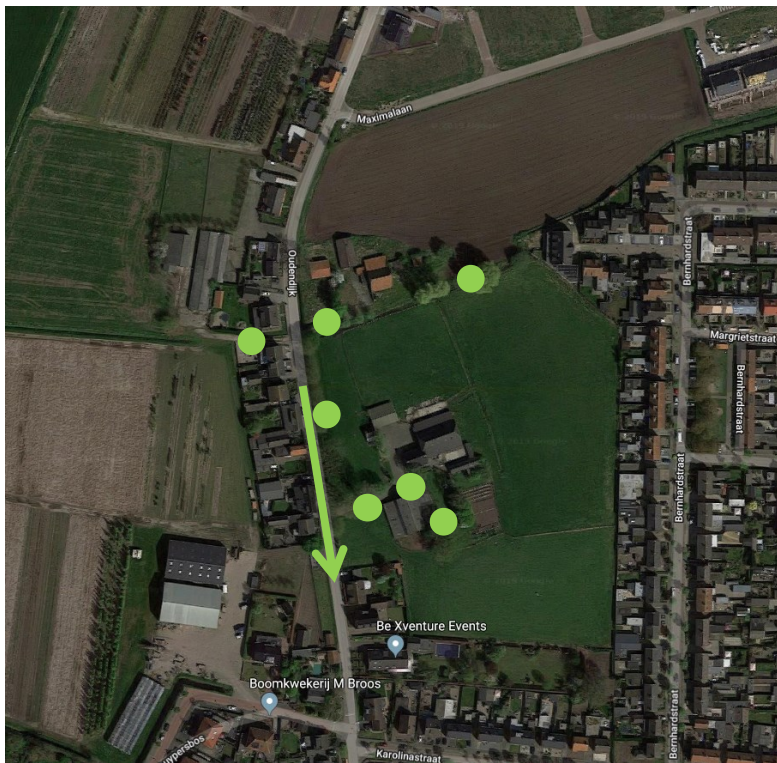
Tijdstip: 21.30 tot 00.00.

Weersomstandigheden:

21.30: 17 °C, 2 - 3 Bft, langzaam opklarende avond.

00.00: 17 °C, 2 Bft, bewolkt.

Om 22.25 wordt de eerste gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) aangetroffen jagend langs de bomen aan de Oudendijk ter hoogte van huisnummer 55. Even later worden twee gewone dwergvleermuizen aangetroffen jagend achter de woning Oudendijk 55 in de hier gelegen weide. Het aantal jagende dieren neemt tot 22.45 toe tot maximaal 4 dieren die gelijktijdig worden aangetroffen. Na 23.00 neemt de activiteit sterk af. De resterende periode van observatie worden af en toe jagende gewone dwergvleermuizen aangetroffen op de al bekende foerageerplekken.

Afbeelding 7, visualisatie van de aangetroffen dieren, 12 juli 2019
Gewone dwergvleermuis: groene pijlen, groene stip jagend

3.5 7^e en 8^e onderzoek vleermuizen

Uitvoerder: Maarten Ariëns.

Datum: 18 september 2019

Tijdstip: 19.20 tot 00.20.

Weersomstandigheden:

19.20: 15 °C, 1-2 Bft, heldere avond.

00.20: 13 °C, 1-2 Bft, onbewolkte nacht.

Even na 20.00 uur wordt een eerste gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) jagend aangetroffen langs de bomen bij de Oudendijk. Daarna worden gewone dwergvleermuizen gedurende de gehele observatie aangetroffen jagend bij de bomen en de woningen waar deze al eerder zijn aangetroffen. Meestal betreft het één exemplaar en soms twee exemplaren. Veel activiteit is er langs de Oudendijk. Een enkele keer passeert een gewone dwergvleermuis de locatie via deze bomen meestal komen de dieren uit noordelijke richting.

Even na 20.35 passeert een laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) de locatie. Dit dier komt uit de meer oostelijk gelegen woonwijk en verdwijnt tussen de woningen aan de Oudendijk. De laatvlieger is later op de avond niet meer aangetroffen.

Afbeelding 8, visualisatie van de aangetroffen dieren, 18 september 2019

Gewone dwergvleermuis: groene pijlen, groene stip jagend

Laatvlieger blauwe pijl

3.5 9^e en 10^e onderzoek vleermuizen

Uitvoerder: Maarten Ariëns.

Datum: 4 oktober 2019

Tijdstip: 18.40 tot 23.40.

Weersomstandigheden:

18.40: 13 °C, 1-2 Bft, half bewolkt na onstuimige dag.

23.40: 11 °C, 1-2 Bft, verder opklarende nacht.

Tegen 19.45 wordt de eerste gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) waargenomen vliegend langs de Oudedijk. Het dier vliegt hier steeds heen en weer voor woningen 47 en 49 Af en toe tikt het dier een van beide woningen aan. Het dier is hier aan het baltsen. Dit gedrag wordt met tussenpozen de gehele periode waargenomen. Daarnaast worden jagende gewone dwergvleermuizen gedurende de gehele periode waargenomen op de bekende foerageerplekken.

Omstreeks 20.15 wordt een ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) waargenomen bij Oudendijk 60 Het dier jaagt hier bij de bomen langs de oprit. Later op de avond wordt de ruige dwergvleermuis ook jagend aangetroffen bij de oprit van Oudendijk 58.

Afbeelding 9, visualisatie van de aangetroffen dieren, 4 oktober 2019

Gewone dwergvleermuis: groene pijlen, groene stip jagend, groene ster baltsend

Ruige dwergvleermuis rode stip jagend

4 Resultaten steenmarter

- Cameravallen geplaatst op 22 maart 2019 en controle schuren
- Geheugenkaarten gewisseld en batterijen controle 12 april 2019
- Cameravallen opgehaald 9 mei 2019
- Controle gebouwen 23 mei
- Controle gebouwen 4 oktober

Op geen van de camerabeelden zijn steenmarters geregistreerd. Bij de controle van de gebouwen zijn geen uitwerpselen meer aangetroffen van de steenmarter of ander sporen die wijzen op de aanwezigheid van deze soort.

5 Resultaten kleine marterachtigen

Cameravallen geplaatst op 22 maart 2019

Geheugenkaarten gewisseld en batterijen controle 12 april 2019

Cameravallen opgehaald 9 mei 2019

Locaties camera's

Afbeelding 10, locaties van de camera's

De camera beelden zijn allemaal bekeken. Aangetroffen zijn beelden van muizen en egels en huiskatten. Beelden van kleine marterachtigen zijn niet aangetroffen.

Afbeelding 11, afbeelding van een muis en een egel op een van de camera's.

6 Resultaten huismus

6.1 1^e onderzoek huismus

Uitvoerder: Maarten Ariëns.

Datum: ochtend van 12 april 2019.

Weersomstandigheden: 11°C, 1-2 Bft, bewolkt en droog.

Geen huismussen aangetroffen op de planlocatie. Huismussen zijn aanwezig in de wijk ten oosten van de planlocatie.

6.2 2^e onderzoek huismus

Uitvoerder: Maarten Ariëns.

Datum: middag 9 mei 2019.

Weersomstandigheden: 12 °C, 2 Bft, mooie zonnige ochtend.

Geen huismussen aangetroffen. Huismussen zijn aanwezig in de wijk ten oosten van de planlocatie.

7 Resultaten steenuil

Datum	Tijdstip	Waarneming
22 maart 2019	19.00 – 21.00	Roepende steenuil aan de zuidwestzijde van de planlocatie tegen de bebouwing van de Karolinastraat aan. Tweede roepende exemplaar aan de noordzijde op ruime afstand van de planlocatie.
12 april 2019	04.30 – 07.00	Geen waarneming
9 mei 2019	03.30 – 09.00	Tussen 06.25 en 06.50 zit een steenuil op de kapschuur naast de woning Oudendijk 58. Het dier vliegt uiteindelijk in oostelijke richting weg.
23 mei 2019	21.00 – 23.30	Steenuil gedurende enige tijd zittend op weidepalen in weide tussen Oudendijk 58 en 60. Het dier verdwijnt uiteindelijk achter de schuur bij de woning Oudendijk 58
31 mei 2019	21.15 – 23.45	Steenuil enige tijd op weidepaal naast sloot tussen Oudendijk 58 en 60. Rond 22.15 zit het dier enige tijd op het dak van Oudendijk 60.
28 juni 2019	21.30 – 00.00	De steenuil heeft met succes jongen grootgebracht. Op het dak van de schuur naast de woning Oudendijk 58 zitten twee jonge steenuilen die af en toe voedsel krijgen aangereikt door de volwassen vogels.
12 juli 2019	21.30 – 00.00	Steenuil waargenomen op het dak van Oudendijk 55 en op het dak van de schuur naast Oudendijk 58. Het betrof telkens slechts 1 exemplaar.
18 september 2019	19.20 – 00.20	Even voor 21.00 wordt de steenuil waargenomen op de grote schuur naast de woning Oudendijk 58
4 oktober 2019	18.40 – 23.40	Steenuil in de nok van de stal naast de woning Oudendijk 58. Het uiltje vliegt even later weg en wordt niet meer gezien.

Er is vastgesteld dat de steenuil broed op de locatie Oudendijk 58. De meest waarschijnlijke plek van het nest is de nok van de schuur die vast tegen het woonhuis aan staat. De steenuil is hier veelvuldig bovenop het dak aangetroffen. Bij het laatste bezoek is de steenuil gezien bij het uitvliegen op deze locatie. Op het dak van deze schuur zijn ook de twee jonge steenuilen waargenomen. De andere gebouwen zijn twee keer gecontroleerd maar nergens zijn sporen van een nest aangetroffen. De nestkast in een boom van de tuin Oudendijk 58 is niet gebruikt. De kast is niet meer functioneel. Delen van het dak liggen los.

Afbeelding 12, de steenuil op een weidepaal. Op de achtergrond de woningen aan de Bernhardstraat

8 Resultaten kerkuil

Datum	Tijdstip	Waarneming
22 maart 2019	19.00 – 21.00	Overvliegende grote uil komende uit noordelijke richting rond 19.35 Braakballen in schuur naast woning Oudendijk 58
12 april 2019	04.30 – 07.00	Geen waarneming
9 mei 2019	03.30 – 09.00	Geen waarneming
23 mei 2019	21.00 – 23.30	Braakballen van de kerkuil in de schuur naast woning Oudendijk 58
31 mei 2019	21.15 – 23.45	Cameraval geplaatst in de schuur naast woning Oudendijk 58, geen waarneming van de uil
28 juni 2019	21.30 – 00.00	Braakballen van de kerkuil in de schuur naast woning Oudendijk 58
12 juli 2019	21.30 – 00.00	Cameraval opgehaald, geen waarneming
18 september 2019	19.20 – 00.20	Geen waarneming, Cameraval in de schuur geïnstalleerd
4 oktober 2019	18.40 – 23.40	Kerkuil bevindt zich in de schuur op een van de balken bovenin de schuur. Het dier blijft hier rustig zitten. Camera opgehaald.

Op camerabeelden zijn een paar keer kerkuilen aangetroffen. Met enige regelmaat zijn braakballen in de schuur naast het woonhuis op de Oudendijk 58 aangetroffen. Bij het laatste bezoek is de uil ook gezien zittend op de balken.

In de schuur zijn geen locaties aanwezig waar de kerkuil een beschermd nest kan bouwen.

Afbeelding 13, de kerkuil bij het uitvliegen uit de schuur.

8 Conclusie

8.1 Vleermuis

Rondom de planlocatie zijn drie soorten vleermuizen aangetroffen. De meest waargenomen soort is de gewone dwergvleermuis, gevolgd door laatvlieger en ruige dwergvleermuis. De laatvlieger is enkele keren gezien bij het passeren van de locatie. De ruige dwergvleermuis is op twee avonden foeragerend aangetroffen.

8.1.1 Verblijfplaatsen

De rij met bomen op de Oudendijk 60 en de woning met stal op Oudendijk 58 zijn van geen belang als vaste rust- en verblijfplaatsen voor vleermuizen. Bij de uitgevoerde observaties zijn uitsluitend jagende vleermuizen aangetroffen. Deze dieren hadden op geen van de momenten van onderzoek interesse getoond in de twee locaties.

In de woningen Oudendijk 47 en 49 zijn paarverblijven van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Deze woningen staan buiten de planlocatie.

Het slopen van de gebouwen en de herontwikkeling leiden niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming voor wat betreft vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen.

8.1.2 Foerageergebied

De beplantingen worden door de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis gebruikt om te foerageren. Alle avonden zijn vleermuizen jagend aangetroffen. Bij het realiseren van de plannen worden veel bomen langs de Oudendijk ingepast. Het foerageergebied van deze soorten wordt niet dusdanig aangetast dat dit invloed heeft op de gunstige staat van instandhouding van beide soorten.

Daarnaast ontstaan door de bouw van de woningen tuinen en daarmee een toename van de opgaande beplanting. Hierdoor zullen de mogelijkheden voor beide soorten om te foerageren op termijn verbeteren. De weilanden waarin de woningen worden gebouwd, zijn voor deze soorten van geen belang.

De laatvlieger lijkt geen relatie te hebben met het gebied. De soort is een enkele keer voorbij gevlogen zonder foeragegedrag te vertonen.

Het slopen van de gebouwen en de herontwikkeling leiden niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het foerageergebied van vleermuizen.

8.1.3 Vliegroute

De bomen van de Oudendijk worden gebruikt om langs te foerageren en om langs te vliegen. Van een essentiële vliegroute is hier echter geen spraken. De vleermuizen die zijn waargenomen hadden allemaal binding met het gebied als foerageerplek die ook gebruikt werd als vliegroute. Concentraties van vleermuizen vliëgend langs de bomen zijn niet waargenomen.

Bij de plannen worden veel van de aanwezige bomen langs de Oudendijk ingepast zodat de dieren ook in de toekomst zich langs de Oudendijk kunnen verplaatsen.

Het slopen van de gebouwen en de herontwikkeling leiden niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming voor wat betreft vliegroulen van vleermuizen.

8.2 Steenmarter

Bij alle veldbezoeken, het nazoeken van de gebouwen en de camerabeelden van de struikrovercamera's, zijn geen sporen van de steenmarter aangetroffen. De soort heeft op de locatie geen vaste rust- en verblijfplaatsen. Het slopen van de gebouwen en de herontwikkeling leiden niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming.

8.3 Kleine marterachtigen

Bij de veldbezoeken en de camerabeelden van de struikrovercamera's zijn geen sporen van kleine marterachtigen aangetroffen. De kleine marterachtigen zijn niet in het plangebied aanwezig. Het slopen van de gebouwen en de herontwikkeling leiden niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming voor wat betreft de kleine marterachtigen.

8.4 Huismus

Bij de veldbezoeken zijn geen huismussen aangetroffen op de locaties Oudendijk 58 en Oudendijk 60. De huismus heeft op de locatie geen vaste rust- en verblijfplaatsen. De huismussen in de woonwijk ten oosten van de planlocatie hebben geen foerageergebied binnen de grenzen van de planlocatie. Ook zijn binnen de planlocatie geen andere essentiële onderdelen (zandplekken, water) aangetroffen die de huismus gebruikt. Het slopen van de gebouwen en de herontwikkeling leiden niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming voor wat betreft de huismus.

8.5 Steenuil

De locatie Oudendijk 58 is van belang voor de steenuil. De steenuil broed op de locatie en de omringende terreinen is jachtgebied van de soort. De soort lijkt ook het gebied ten westen van de Oudendijk te gebruiken om te jagen. Bij een van de bezoeken is de steenuil waargenomen op het dak van een woning aan de westzijde van de Oudendijk. Aan deze zijde liggen ook enkele paardenweides en kleinschalige landschapselementen die van belang zijn voor de steenuil. Het slopen van de gebouwen en de herontwikkeling leiden tot een overtreding van de Wet natuurbescherming. Een ontheffing voor de steenuil zal moeten worden aangevraagd.

Afbeelding 14, de nestplaats van de steenuil, de rode ster. Blauwe ster de oude steenuil kast. Groen omlijnt belangrijke foerageergebieden op basis van ruimtelijke kenmerken, Geel minder belangrijke delen van het foerageergebied. Rood gebied met geen of zeer weinig belang. De planlocatie is met een paarse lijn omcirkeld.

Afbeelding 14 geeft het leefgebied van de steenuil weer. De rode ster is de locatie in de kop van de schuur waar de steenuil afgelopen seizoen heeft gebroed.

De groene delen zijn begraasde weilanden, kort gemaaid grasvegetaties met uitzichtplekken en delen van boomkwekerijgronden. Hier kan de steenuil eenvoudig voedsel vinden.

De gele gebieden zijn sterk verruigde terreindelen (Oudendijk 60) of delen van weilanden die als hooiland worden gebruikt waardoor de uil hier maar een deel van het jaar voedsel kan vinden. Het rood omlijnde gebied is in gebruik als akker en daardoor voor de steenuil van vrijwel geen enkel belang. Afgelopen jaar heeft hier mais gestaan. De steenuil is hier geen enkele keer waargenomen.

Ruim ten noorden van de maisakker ligt een aangrenzend territorium van een steenuil. Dit dier is hier enkele malen roepend waargenomen.

8.6 Kerkuil

De locatie Oudendijk 58 is van belang voor de kerkuil. De kerkuil heeft in de schuur naast de woning Oudendijk 58 een vaste rust plaats. De vogel verblijft met enige regelmaat in de schuur. De schuur is niet van belang als nestgelegenheid. Hiervoor is geen geschikte ruimte aanwezig. De schuur waarin de kerkuil verblijft en de naastgelegen woning blijft de komende jaren nog niet gesloopt. Bij de eerste ontwikkeling heeft de kerkuil nog de beschikking over deze verblijfplaats. Zolang de schuur niet wordt gesloopt is er geen overtreding ten aanzien van de kerkuil en is een ontheffing aanvraag voor deze soort niet noodzakelijk.

In tegenstelling tot de steenuil heeft de bouw van de woningen langs de Oudendijk in de eerste fase geen invloed op het jachtgebied van de kerkuil.

Dit jachtgebied is veel groter dan het stuk van de weide dat nu wordt bebouwd. De belangrijkste delen van het jachtgebied van de Kerkuil liggen ten westen van de Oudendijk en ten noorden van het plangebied. Ook hier zijn de kleinschalige landschapselementen het meest van belang.

Afbeelding 15, de rustplaats van de kerkuil, de rode ster. De planlocatie is met een paarse lijn omcirkeld. Groene lijn oost grens foerageergebied.

8.7 Egel

Op de camerabeelden zijn bij elke camera beelden van egels opgenomen. De egel is in het plangebied aanwezig. Voor de soort geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling maar de zorgplicht geldt wel voor deze soort.

Met het uitvoeren van werken is het verstandig rekening te houden met de aanwezigheid van deze soort.

9 Advies

9.1 Intrinsieke waarde

Onder de wet natuurbescherming wordt elk in het wild levende dier of inheemse plant beschermd. Ook diersoorten of diergroepen, die niet in de lijsten van de flora en faunawet voorkomen, bezitten deze bescherming. Voorwaarde is wel dat het inheemse dieren betreft. Dit is de intrinsieke waarde van het dier of de plant.

Het is daarom aan te bevelen om direct voorafgaande aan de werkzaamheden het plangebied en de omgeving te controleren op de aanwezigheid van dieren. Worden dieren aangetroffen moeten deze de kans krijgen om zich in veiligheid te brengen. Ook tijdens de werkzaamheden dient met de aanwezigheid van dieren rekening te worden gehouden. Treft men een dier aan dan moet deze de kans krijgen om zich in veiligheid te brengen, of moet het dier in veiligheid gebracht worden. Worden onverhoopt beschermde diersoorten aangetroffen dan moeten de werkzaamheden worden gestaakt en een passende oplossing worden gezocht.

9.2 Aanvragen van een ontheffing voor de steenuil

Geadviseerd word om voor de steenuil een ontheffing van de Wet natuurbescherming aan te vragen. De schuur waarin de steenuil broedt wordt vooralsnog niet gesloopt maar door de bouw van de woningen wordt het leefgebied van de soort verkleind. Daarnaast neemt het verkeer op de Oudendijk toe. Door tijdig een ontheffing aan te vragen kan ook op tijd worden begonnen met de mitigerende maatregelen en kan de steenuil langzaam wennen aan de veranderingen in zijn leefgebied.

9.3 Vleermuisvriendelijk ontwerp

Wettelijk gezien zijn geen belemmeringen voor het slopen van het pand en de bouw van de woningen ten aanzien van deze soortgroep. De Wet natuurbescherming wordt voor de soortgroep vleermuizen niet overtreden.

De keuze kan worden gemaakt om de aanwezigheid van deze dieren te benutten en met deze dieren rekening te houden: voor, tijdens en na het realiseren van de woningen. Een stukje duurzaamheid dat niets of niet veel hoeft te kosten.

Het is duidelijk dat in het gebied vleermuizen actief zijn. Met het uiteindelijke ontwerp en materiaal keuze kan veel voor deze kwetsbare dieren worden gedaan. De dieren geven geen enkele vorm van overlast en dragen bij aan een gezond leefmilieu doordat zij zeer veel insecten wegvangen.

Bij het bouwen van de woningen kunnen eenvoudige voorzieningen worden opgenomen. Variërend van een iets bredere open stootvoeg, tot speciale voorzieningen in spouwmuur of dak. Dit draagt wezenlijk bij aan de instandhouding van deze bijzondere dieren.

Bijlage 1 CV onderzoeker.

Curriculum Vitae

Personalialia:

Naam:	Ariëns
Voornamen:	Maarten Wilhelmus Petrus
Titel:	Ir.
Adres:	Van Pallandtlaan 10
Postcode:	6998 AW
Plaats:	Laag-Keppel
Nationaliteit:	Nederlandse
Rijbewijs:	B E
Militaire dienstplicht:	1993

Opleidingen :

HBCS : 1985 - 1990. Hogere Bosbouw en Cultuurtechnische School, tijdens mijn studie gefuseerd in de Internationale Agrarische Hogeschool Larenstein te Velp.
Afstudeerrichting Bosbeheer en Bosbouwtechniek, getuigschrift behaald.

LUW : 1990 - 1992. Landbouw Universiteit Wageningen, studierichting Bosbouw met de oriëntatie Gematigde zone, doctoraal getuigschrift behaald.

Ervaring

1994-1997: diverse kortlopende contracten en opdrachten o.a. bij Oranjewoud; beheer en onderhoudsplannen bos- en natuurterreinen, NPC Hoevelaken; opzetten van beheersysteem voor vliegveldverhardingen en enkele bedrijven in de groenvoorziening en wegenbouw als calculator/werkvoorbereider maar ook tijdelijke assistentie in aanleg en onderhoud van groenvoorzieningen, wegen en rioleringen.

1995 Foreest Groen Consult ingeschreven bij de kamer van koophandel.

Tussen mei 1997 en december 1999 ben ik werkzaam geweest bij BSI-bomenservice in Baarn. In deze periode heb ik mij bezig gehouden met het uitvoeren van boomtechnisch onderzoek en advies bij met name gemeenten in heel Nederland.

Vanaf 1 januari 2000 ben ik fulltime werkzaam voor mijn advies- en onderzoeksbureau Foreest Groen Consult. Ik richt mij met mijn werkzaamheden als bosbouwer in de stad op het beheer van de groene ruimte en dan met name bomen en flora-en fauna vraagstukken.

Opdrachtgevers zijn : overheden, civieltechnische adviesbureaus, wegenbouwbedrijven, instellingen en particulieren.

Opdrachten: Inspecties/inventarisaties, beheer en onderhoudsplannen, structuurplannen, bestekken, ontwerpen, ontheffingsaanvragen wet natuurbescherming, onderzoeksvragen, algemeen advies op gebied van: beheer bossen, openbare ruimte, bomen, flora en fauna.

Bijlage 3 projectplanning

Deze planning is gebaseerd op een globale inschatting van activiteiten en doorlooptijden
Datum: 31-10-2019

		2019												2020																																																								
		sep				okt				nov				dec				jan				feb				mrt				apr				mei				jun				jul				aug				sept				okt				nov				dec								
		36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52
Actiehouder																																																																						
Contractvorming / voorbereiding																																																																						
Anterieure overeenkomst		GEM/JBO is ondertekend																																																																				
bestemmingsplanprocedure																																																																						
Voorbereiding																																																																						
Indienen Voorontwerp bestemmingsplan		BWB																																																																				
Toetsing Voorontwerp bestemmingsplan		GEM/PROV																																																																				
Voorontwerpbestemmingsplan advies		GEM/PROV																																																																				
Participatieavond		JBO																																																																				
Aanpassingen tot ontwerp bestemmingsplan		BWB																																																																				
Ontwerp																																																																						
Indienen ontwerpbestemmingsplan		BWB																																																																				
B&W toetsen ontwerpbestemmingsplan		B&W																																																																				
Ter inzage legging ontwerpbestemmingsplan		GEM/JBO																																																																				
collegebesluit voorstel raad vaststellen bestemmingsplan en BKP		GEM																																																																				
Vaststelling																																																																						
Reactie op zienswijzen		GEM																																																																				
Vastlegging bestemmingsplan		GEM																																																																				
Raad van State																																																																						
Beroepsperiode		RvS																																																																				
Uitspraak raad van state		RvS																																																																				
Onherroepelijk bestemmingsplan																																																																						
Onderzoeken																																																																						
Stedenbouwkundig plan		BWB																																																																				
Ruimtelijke onderbouwing		BWB																																																																				
Geluidhinder		nvt																																																																				
Bodem		JBO																																																																				
Archeologie		JBO																																																																				
Watertoets		JBO/BWB																																																																				
Parkeren		nvt																																																																				
Flora-fauna		JBO																																																																				
Luchtkwaliteit		nvt																																																																				
Externe Veiligheid		nvt																																																																				
Planvoorbereiding																																																																						
Civieltechnische uitwerking DO		JBO																																																																				
Controle DO		GEM																																																																				
Civiel bestek		JBO																																																																				
Controle gemeente		GEM																																																																				
Geschiktheid grond voor bodembronnen onderzoeken		JBO																																																																				
Verkooptekeningen		JBO																																																																				
Projectnaam / logo		JBO																																																																				
Kavelpaspoorten opstellen		JBO																																																																				
Voorbereiden verkoopstukken		JBO																																																																				
Prijsbepaling		JBO/MK																																																																				
Concept overeenkomsten / leveringsakten		JBO																																																																				
Stukken tbv Funda		JBO																																																																				
Projectwebsite binnen jansenbouwontwikkeling.nl		JBO																																																																				
Drukwerk verkoopstukken		JBO																																																																				
Start Verkoop		JBO																																																																				
infra																																																																						
Haag aanplanten		JBO																																																																				
Contracteren Civiele aannemer		JBO																																																																				
Voorbereiding Civiele aannemer		Civiel aannemer																																																																				
Asbestsanering		Civiel aannemer																																																																				
Bouwrijpmaken		Civiel aannemer																																																																				
Woonrijpmaken		Civiel aannemer																																																																				

Bijlage 4 Landschapsplan

WELMERS BURG stedenbouw I

Landschappelijke inpassing aan de Oudendijk te Oud Gastel Jans Bos Landschapsonwerper 30 juli 2019

Situatie in het gebied

Bestaande situatie

WELMERS BURG stedenbouw I

De percelen Oudendijk 58 en 60 huisvestten vroeger twee agrarische bedrijven. De percelen zijn nog tijdelijk ten behoeve van agrarische activiteiten in gebruik. Dit is geen duurzaam toekomstbeeld. De boerderijen liggen beiden tegen de bestaande dorpskern aan en worden door de ontwikkeling van Oud Gastel Noord ingesloten met woningen. Een duurzaam voortzetten van agrarische activiteiten op deze locatie lijkt weinig passend.

Het huidige gebied aan de Oudendijk geeft een groene aanblik. Langs de dijk staan boerderijen met oude fruitbomen, eiken, lindes en wilgen. Het beeld aan de Oudendijk biedt afwisselend doorzichten richting de kern van Oud Gastel en het buitengebied en heeft nog een prachtige landelijke sfeer. Het aan de Bernardstraat ontwikkelde woonbuurtje is met de achterzijde (tuinen, schuren) gericht naar de locatie. Dit levert een wat rommelig, minder aantrekkelijk beeld op.

Zicht vanaf de Maximalaan

Zicht vanaf de Oudendijk

WELMERS BURG stedenbouw I

Toekomstige situatie

Het is de ambitie om de bestaande opstallen te slopen en er, op bescheiden schaal en op royale kavels, 7 vrijstaande woningen te realiseren. De Oudendijk kenmerkt zich door lintbebouwing waarop ruimtelijk goed kan worden aangesloten. Met de beoogde opzet wordt ruimtelijk ingespeeld op het karakter van de Oudendijk. Door gevarieerde kavelbreedtes aan te bieden ontstaat als vanzelf een afwisselend beeld met in de breedte en in de lengte ontwikkelde woningen. De percelen krijgen een diepte van ca. 40 m.

Tussen de kavels wordt op 2 plekken een ruimte gereserveerd voor een doorzicht naar het achterterrein. De noordelijke open plek biedt de mogelijkheid voor een aansluiting voor een eventuele toekomstige ontwikkeling op het achterterrein. De zuidelijke open plek is de locatie van het voormalige 'Nachtegaaltje'. Hier wordt een openbare groene ruimte ingericht. Enkele beschermingswaardige bomen aan de Oudendijk kunnen blijven behouden. Het terrein gelegen achter de percelen zal (voorlopig) behouden worden als landbouwgrond, waarbij een rechte perceelgrens gewenst is voor een efficiënte bedrijfsvoering.

Kwaliteitsverbetering van het Landschap

De provincie Noord-Brabant heeft haar ruimtelijke beleid vastgelegd in de Structuurvisie en de Verordening Ruimte. Op basis van de Verordening Ruimte dienen bestemmingsplannen die voorzien in een stedelijke ontwikkeling te zijn gelegen binnen bestaand stedelijk gebied, door middel van inbreiden, herstructureren, intensiveren, meervoudig ruimtegebruik of enige andere vorm van zorgvuldig ruimtegebruik. Het grootste deel van de locatie ligt binnen bestaand stedelijk gebied.

Voor de beoogde ontwikkeling worden de bestaande opstallen gesloopt. Met de eenvoudige woonontwikkeling vindt een extensivering plaats. Het open karakter van het landschap wordt versterkt. De beoogde openheid is een ambitie die aansluit op het beleid van de provincie Noord-Brabant.

Een deel van het plangebied ligt in het door de provincie aangewezen zoekgebied voor verstedelijking, buiten het bestaand stedelijk gebied. Voor ontwikkelingen buiten bestaand stedelijk gebied geldt binnen het provinciaal beleid een aantal algemene uitgangspunten:

- zorgplicht voor ruimtelijke kwaliteit
- kwaliteitsverbetering van het landschap
- zorgvuldig ruimtegebruik

Locatieonderzoek en advies

WELMERS BURG stedenbouw I

Conform een nog lopend ecologisch onderzoek is er een grote kans op de aanwezigheid van steenuilen, een kerkuil en een bosuil. In dit groenplan zijn daarom in overleg met de ecooloog mitigerende maatregelen opgenomen ten behoeve van deze uilen. Deze maatregelen zijn onder te verdelen in maatregelen ten behoeve van voedsel nestgelegenheid en veiligheid.

Voedsel;

De steenuil jaagt in kort gras daarom worden de 4 meter brede bermstroken en de weide ingericht met een kruidenrijk grasmengsel.
Palen met gaas om de weide en in de heg.

Nestgelegenheid;

Geadviseerd wordt om voor de nestgelegenheid langs de Oudendijk worden nestkasten opgehangen.

Veiligheid;

Door een haag langs de weg te plaatsen wordt de uil hoger over de weg heen geleid tijdens het jagen. Dit voorkomt mogelijk aanrijden van de uilen.

Landschappelijke inpassing

De landschappelijke inpassing kan worden gerealiseerd door de volgende maatregelen:

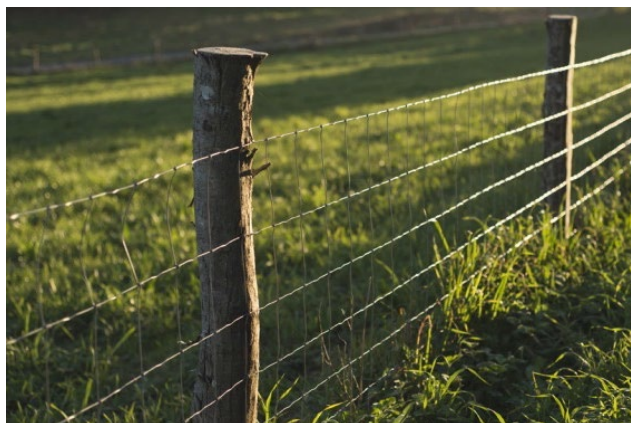
- Zoveel mogelijk behouden van de grote eiken langs de Oudendijk en de aanwezige boomstammen.
- Knotwilgen waar mogelijk handhaven.
- Aanplant van een aantal bomen die variëren in soort, grootte en plantafstanden langs de Oudendijk. Hiermee wordt de dijk begeleid.
- Aanplant hagen van minimaal 80 cm langs de dijk en de weide.
- Brede bermstroken inrichten met kruidenrijk grasmengsel (1-2x keer maaien)
- Nestkast ophangen in bestaande oude boom langs de Oudendijk
- Weide inrichten met kruidenrijk grasmengsel, omzomen met hagen waarin weidepaaltjes geplaatst worden voor de uilen.
- Als alternatief kan de weide begraasd worden door enkele schapen, dit scheelt maaien en bemesting. De weide wordt afgezet met schapenraster en weidepalen in de haag. Openbaar karakter geven door eventueel een klaphekje.
- Aanbeveling wadi's/greppel: Het behouden van de aanwezige wadi's/greppels in de bermen en waar mogelijk uitbreiden om de piekafvoer van regenwater te verwerken.

Kruidenrijkgrasmengsel

Paal voor de uil om te jagen

Weidepalen met gaas voor evt beweiding.

Knotwilg waar mogelijk behouden voor steenuilen

WELMERS BURG stedenbouw I

Haag langs Oudendijk, min. 80 cm hoog			
Oppervlakte	210 m ¹	Dichtheid	7 St./m ¹
Plantverband	2 rijen, verschoven verband, 0,25cm in de rij, 0,25 tussen de rijen		
Landschappelijke soorten	%	Maat	Aantal 1470 St.
Ligustrum ovalifolium	100	100-125	1470

Laanbomen langs Oudendijk		
Plantverband	Variërend in grootte en plantafstand	
Landschappelijke soorten	Maat	Aantal 9 St.
Acer rugrum Brandywine	18/20 met kluit	3
Alnus cordata	16/18 met kluit	3
Liquidambar styraciflua	18/20 met kluit	2
Robinia pseudoacacia	18/20 met kluit	1

Gemengde haag langs weide, min. 80 cm hoog			
Oppervlakte	128 M ²	Dichtheid	7,00 St./m ¹
Plantverband	2 rijen, verschoven verband, 0,25 m in de rij, 0,25 tussen de rijen		
Landschappelijke soorten	%	Maat	Aantal 896 St.
Beuk (Fagus sylvatica)	25	80-100	224
Veldesdoorn (Acer campestre)	25	80-100	224
Liguster (Ligustrum vulgare)	25	80-100	224
Meidoorn (Crateagus monogyna)	25	80-100	224

WELMERS BURG stedenbouw I

Kruidenrijke zoom en graslandflora		
Oppervlakte	1 - 2 gr per m2	Dichtheid
Bloemenmengsel M5 Cruydhoeck		
Plantverband	Zaaidichtheid 1 - 2 gram bloemzaden gecombineerd met maximaal 1 - 2 gram graszaden per m ²	
Landschappelijke soorten		
- Madeliefje - Pinksterbloem - Klein streepzaad - Gewone reigersbek - Gewoon biggenkruid - Vertakte leeuwentand - Gewone rolklaver - Hopklaver - Smalle weegbree - Gewone brunel - Kruipende boterbloem - Schapenzuring - Kleine klaver - Rode klaver - Witte klaver		

Als bloemrijk grasland 1 - 2 x per jaar maaien, het maaisel afvoeren. Een zeer bloemrijk resultaat kan niet verwacht worden wanneer er veel gemaaid wordt. Dit mengsel is vooral op insecten gericht, ter ondersteuning van ecologisch beheer.

Kostenraming

WELMERS BURG stedenbouw I

<u>Onderdeel</u>	Eenheid	Aantal	Eenheid	Totaalprijs
			Incl. BTW	Incl. BTW
Aanplant bosplantsoen; (hagen) conventioneel geteeld en nl- herkomst op dijktafsluiters	stuks	2284	€ 2,50	€ 5710,00
Aanplant laanbomen	stuks	9	€ 64,90	€ 584,10
Plaatsen schapenraster; palen om 3 meter en zwaar gelijkmatig urtusgaas van 100 cm hoogte	meter	195	€ 9,28	€ 1809,60
Aanleg kruidenrijke zoom (R2) en graslandflora (R3) incl. Incl. Aankoop zaadmengsel	Are	29	€ 16,25	471,25
Voorzieningen poortje	stuks	1	€ 240,00	€ 240,00

Legenda

Houtige Beplantingen

Oud-Gastel

vak	aantal	Latijnse naam	planttype	maat	opmerking
A	3	Acer rubrum Brandywine	Boom	18-20	
AL	3	Alnus cordata	Boom	16-18	
L	2	Liquidambar styraciflua	Boom	18-20	
R	1	Robinia pseudoacacia	Boom	18-20	
GH	896	Gemengde haag	Heester	80-100	dubbele haag
Li	1470	Ligustrum ovalifolium	Heester	100-125	dubbele haag

	Bermstroken en groene ruimte extensief kruidenrijkgras 2900m2
	Wadi voor wateropvang
	Haag langs de openbare weg 210m1
	Boomstronken
	Haag (128m1) om de weide met evt gaas ertussen (195m1)voor beweiding
	Water, sloot bestaand

Haag van minimaal 80cm
op de rand van de verharding

Lage grasvegetatie en evt een wadi

Aanbeveling:
groene begrenzing privetuin

Volwassen boom met nestkast

A
Doorsnede berm

A1

Opmerkingen;
- Plaats van de bomen (indicatief)
- Behouden van de aanwezige wadi's in de bermen en waar mogelijk uitbreiden.

Ligusterhaag langs
openbareweg (Li)
80 cm hoog

Plaats voor uilenkast
in bestaande boom

Betaande boomstammen,
handhaven

Voor evt beweiding;
— Schapengraas met weidepaaltjes
en klaphek.

- Haag om de weide (GM)

Datum 5.08.2019
Status: definitief
Beplantingsplan

Schaal : 1:1000
Formaat A2 Getekend : Jans Bos

WELMERS BURG
stedenbouw I

Bijlage 5 Steenuil onderzoek 2013

STEENUILENONDERZOEK
OUDENDIJK/RIJPERSWEG
TE OUD GASTEL
GEMEENTE HALDERBERGE

- ✿ Bodem
- ✿ Waterbodem
- ✿ Water
- ✿ Archeologie
- ✿ Ecologie
- ✿ Milieu

Ecologie

Steenuilenonderzoek Oudendijk/Rijpersweg te Oud Gastel in de gemeente Halderberge

Opdrachtgever	BRO postbus 4 5280 AA Boxtel
Project	HAL.BRO.ECO2
Rapportnummer	13063369
Status	Eindrapportage
Datum	22 augustus 2013
Vestiging	Boxmeer
Opsteller	Ing. A.A. van Grinsven
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Drs. B.G.W. Aarts
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Econsultancy accepteert derhalve op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving.....	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	4
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	5
4	ONDERZOEKSRESULTATEN	6
	4.1 Verblijfslocaties.....	6
	4.2 Territorium en foerageergebied	8
5	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	10
	5.1 Effecten op korte termijn.....	10
	5.2 Effecten lange termijn op gunstige staat van instandhouding	11
6	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	12

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van BRO opdracht gekregen voor het uitvoeren van een steenuilenonderzoek aan de Oudendijk/Rijpersweg te Oud Gastel in de gemeente Halderberge.

Het steenuilenonderzoek is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen herontwikkeling van het plangebied.

Het steenuilenonderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan flora en fauna die BRO in juni 2013 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd.

Uit de quickscan blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Flora- en faunawet, er ten aanzien van steenuilen meer informatie is benodigd. Op basis van de quickscan kan niet worden uitgesloten dat de steenuil op en in de directe nabijheid van de onderzoekslocatie een territorium heeft. Indien de steenuil in de directe nabijheid van de te bebouwen percelen broedt zal dit tot gevolg kunnen hebben dat een groot deel van het leefgebied verloren gaat en de steenuil uit dit gebied zal verdwijnen. Een vaste rust- en verblijfplaats op de te bebouwen percelen is echter uitgesloten, maar de percelen kunnen wel deel uitmaken van essentieel foerageergebied voor deze soort. Om inzichtelijk te krijgen in hoeverre en op welke manier de steenuil van de locatie gebruik maakt, is nader onderzoek noodzakelijk.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie (± 16 ha) is gelegen aan de noordzijde van Oud Gastel en wordt omsloten door de ontsluitingswegen Oudendijk en Rijpersweg (zie figuur 1). Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 43 H (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 090.565$, $Y = 401.310$.

Figuur 1. Topografische ligging onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft agrarische percelen (akker- en weilanden). De randen van de onderzoekslocatie zijn bebouwd en voorzien van een ontsluitingsweg. Ten zuiden is de bebouwde kom van Oud-Gastel gelegen. De omgeving betreft het buitengebied van Oud-Gastel, bestaande uit voornamelijk intensieve agrarische percelen (gras- en akkerlanden).

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 8 geven een impressie van de onderzoekslocatie middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving

Figuur 3. Verruigd grasland

Figuur 4. Ontsluitingsweg

Figuur 5. Ontsluitingsweg

Figuur 6. Intensief grasland

Figuur 7. Geïsoleerde klein oppervlak weide

Figuur 8. Bebouwde kom Oud Gastel

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De initiatiefnemer is voornemens de agrarische percelen (akker- en weilanden) gefaseerd te bebouwen. De nieuwbouw zal eerst gerealiseerd worden op de open ruimtes naast de ontsluitingswegen, vervolgens zal tevens het middendeel bebouwd worden. De exacte plantekeningen zijn nog niet opgesteld. Ten behoeve van de nieuwbouw zullen de agrarische bouwlanden en groen ter plaatse verdwijnen. Er hoeft geen bebouwing gesloopt te worden.

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Voor steenuil zijn op 24 juni 2013 en 8 juli 2013 veldbezoeken uitgevoerd. Daarnaast is een bureau-studie gedaan.

Op basis van veld- en literatuurgegevens, waarbij ook navraag is gedaan bij de lokale Vogelwerkgroep en het Brabants Landschap, zijn de effecten voor steenuil ter plaatse van het onderzoekslocatie gekwantificeerd.

Voor steenuil bestaat het negatieve effect van de ingreep uit het verlies en potentiële verstoring van leefgebieden.

Territoriumkartering

Daarnaast is er tijdens de twee bezoeken in de avonduren gebruik gemaakt van geluidsnabootsing. Voor het vaststellen van een territorium of broedgeval is één waarneming van een roepende steenuil voldoende. De inventarisatiemethode is niet geheel overeenkomstig met de methode die opgesteld is door Steenuilenoverleg Nederland (STONE) en de soortenstandaard van Steenuil. Dit doordat de onderzoek met behulp van de geluidsnabootsing niet in het goede seizoen heeft plaatsgevonden en in aantal lager is.

De gehanteerde onderzoeksmethode acht Econsultancy geschikt voor het beoogde doel. Vaak wordt voor het inventariseren van steenuil gebruik gemaakt van het opsporen van roepende mannetjes in februari en maart. Om de waarneemkans te vergroten wordt het geluid van een steenuil afgespeeld, zodat eventueel aanwezige territoriale steenuilen terugroepen. De respons is echter sterk afhankelijk van de dichtheid van de lokale populatie. Bij lage dichtheden steenuilen wordt beduidend minder goed gereageerd op het afspelen van geluid. In overleg met de opdrachtgever is gekozen voor deze systematiek, zodat ook de planning van de werkzaamheden geen vertraging op zal lopen.

Buurtonderzoek

Voor steenuil is het vaststellen van territoria middels een buurtonderzoek uitgevoerd. De gebruikers van de erven binnen en aan de rand van de onderzoekslocatie zijn bezocht, waarbij bij de omwonenden navraag is gedaan omtrent de aanwezigheid van de soort. Tijdens de veldbezoeken zijn tevens de potentieel geschikte broedlocaties geïnspecteerd op de aanwezigheid van gebruikssporen van steenuil. Steenuilen zijn cultuurvogels en leven in de directe omgeving van de mens en hebben een klein territorium. Indien er sprake is van aanwezigheid van de soort, dan valt dat de bewoners vaak op. Econsultancy verwacht niet dat bewoners eventuele aanwezigheid verzwijgen. Dit omdat men over het algemeen niet met de achtergrond ten aanzien van de natuurwetgeving op de hoogte is. Anderzijds zullen sommige bewoners er juist van uitgaan dat de aanwezigheid van steenuil gunstig is, indien zij het oneens zijn met de voorgenomen planvorming.

Verspreidingsgegevens

Voor de verspreidingsgegevens is navraag gedaan bij de lokale Vogelwerkgroep West Brabant en het Brabant Landschap, allen ter zake kundige op het gebied van steenuilen en actief in West Brabant. Daarnaast zijn openbare verspreidingsgegevens en literatuur geraadpleegd.

De deskundigen die zijn betrokken bij het project zijn twee ervaren ecologen; mevrouw Ing. A.A. van Grinsven en de heer S. van Kasteel. De ecologen van Econsultancy hebben meerdere jaren ervaring met risicoadvisering en veldonderzoek naar alle relevante beschermde soortgroepen. De medewerkers van Econsultancy bv zijn actief bij diverse organisaties en belangen behartigers zoals Netwerk Groene Bureaus, SOVON, RAVON, Zoogdiervereniging, Natuurhistorisch Genootschap Limburg, Boomarterwerkgroep Achterhoek, Vogelwerkgroep Arnhem e.o.

4 ONDERZOEKSRÉSULTATEN

4.1 Verbliffslocaties

De onderzoekslocatie en de directe omgeving vormen weinig geschikt leefgebied voor de steenuil. De omgeving bestaat voornamelijk uit intensieve gras- en akkerlanden. Op de onderzoekslocatie zijn de meeste graslanden verruigd en te hoog gegroeid om te kunnen fungeren als optimaal foerageergebied. Daarnaast zijn rondom de percelen, met uitzondering van de schaars aanwezige weides, geen paaltjes of bomen aanwezig die kunnen dienen als uitkijkpost. In enkele “oude” schuren op de locatie en in de directe omgeving kunnen steenuilen een rustplaats hebben of broeden.

Territoriumkartering

Tijdens het onderzoek met de geluidsnabootsing is het geluid afgespeeld op diverse punten in het onderzoeksgebied. Op beide bezoeken is een respons gekomen op de geluidsnabootsing door de steenuil in het zuidelijk deel. De steenuil is ook gezien op het dak van de schuur aan de Oudendijk 58. Verder zijn er geen steenuilen gehoord op de onderzoekslocatie en in een straal van 200 meter rondom de onderzoekslocatie.

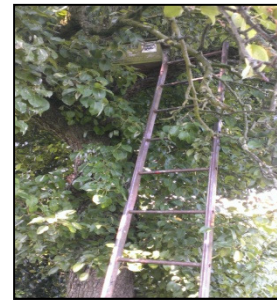
Op basis van de habitatsamenstelling, verblijfslocaties, dekking, foerageermogelijkheden, het buurt-onderzoek en onderzoek met geluidsnabootsing mag worden uitgegaan dat enkel in het zuidelijk deel van het plangebied een territorium van de steenuil aanwezig is. Er zijn geen aanwijzingen gevonden voor een steenuilterritorium in een strook van 200 meter rondom het plangebied. De gehanteerde onderzoeksmethodiek is echter ontoereikend om een steenuilterritorium in dit omringende gebied met zekerheid uit te sluiten.

Figuur 9. Steenuilenkast West-Brabantse vogelwerkgroep

Figuur 10. Twee eieren in de kast

Figuur 11. Perenboom met kast

Figuur 12. Begraasde weide Oudendijk 58

Figuur 13. Begraasde weide Oudendijk 58 met bebouwde kom Oud Gastel

Figuur 14. Steenuil op dak schuur Oudendijk 58

Buurtonderzoek

Tijdens het buurtonderzoek zijn zoveel mogelijk bewoners van de onderzoekslocatie en de randen benaderd met vragen om informatie ten aanzien van het voorkomen van de steenuil. Tijdens het buurtonderzoek is een nestkast aangetroffen in een perenboom in de tuin van het woonhuis ter plaatse van Oudendijk 58, zie figuren 9 t/m 14. In de kast was een volwassen steenuil en twee eieren aanwezig. De bewoner vertelde dat de kast jaarlijks is onderhouden en jaarlijks broedsucces heeft gehad. De desbetreffende persoon die het onderhoud aan de kast pleegde is dit jaar niet langs geweest. Gezien de periode van het jaar dat de eieren zijn aangetroffen (juni) mag worden aangenomen dat deze niet meer uitkomen. In de kast was wel een stukje eierschaal en een voedselvoorraad aanwezig. Mogelijk zijn er wel jongen uitgekomen, aangezien een legselaantal veelal tussen de drie en de vijf eieren bedraagt. Daarnaast vertelde de bewoner van Oudendijk 58 dat er in het verre verleden meerdere hoogstamfruitbomen aanwezig waren op de onderzoekslocatie en dat een kerkuil in zijn schuur heeft gebroed. Deze is reeds enkele jaren weg. Bekend is dat deze wel nestlocaties heeft in de directe omgeving van de onderzoekslocatie. Verder is tijdens het buurtonderzoek gebleken dat de bewoners wel vaker steenuilen hoorden. Het geluid was te relateren aan het zuidelijk deel van de onderzoekslocatie. Een bewoner heeft aangegeven een keer een steenuil gezien te hebben in het noordelijk deel. Hoogstwaarschijnlijk betreft het de steenuil uit het zuidelijk gelegen territorium.

Verspreidingsgegevens

Volgens de lokale Vogelwerkgroep West Brabant en het Brabants Landschap, allen ter zake kundige op het gebied van steenuilen en actief in West Brabant, is op de onderzoekslocatie één vaste rust- en verblijfplaatsen van steenuilen aanwezig, ter plaatse van Oudendijk 58. In de directe omgeving zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen bekend. Overige bekende waarnemingen van steenuilen bevinden zich op minimaal 1,4 km afstand van de onderzoekslocatie, zie figuur 15.

Figuur 15. Bekende waarnemingen onderzoekslocatie en directe omgeving

4.2 Territorium en foerageergebied

De onderzoekslocatie en de directe omgeving beschikken over weinig geschikt foerageergebied met slechts enkele kleine oppervlaktes aan percelen met een optimale voedselaanbod (kleinschalig cultuurlandschap met onder andere (begraasde) weides en rommelhoekjes). De directe omgeving van het plangebied is minder geschikt als leefgebied voor de steenuil dan binnen het plangebied; het betreft grootschalige agrarische bouw- en graslanden. De grootte van een territorium van een steenuil varieert gedurende het seizoen en is afhankelijk van onder andere de habitatsamenstelling, verblijfslocaties, dekking en foerageermogelijkheden. Wanneer deze factoren meegenomen worden, wordt een meer 'natuurlijk' territorium verkregen. Uit wetenschappelijk onderzoek naar het terreingebruik van steenuilen komt een variatie aan territoriumgroottes naar voren (zie tabel I). Door Landschapsbeheer Nederland wordt een standaard vuistregel van een territorium van 10 ha gehanteerd. Om een zo betrouwbaar mogelijke benadering te geven wordt in onderhavige rapportage uitgegaan van een gemiddelde territoriumgrootte van 12 ha. Een 'ideaal' territorium is in een straal van 300 meter rondom een nestlocatie is gelegen. De volgende conclusies kunnen worden getrokken met betrekking tot het terreingebruik en de voedselkeuzes van steenuilen gedurende de broedtijd:

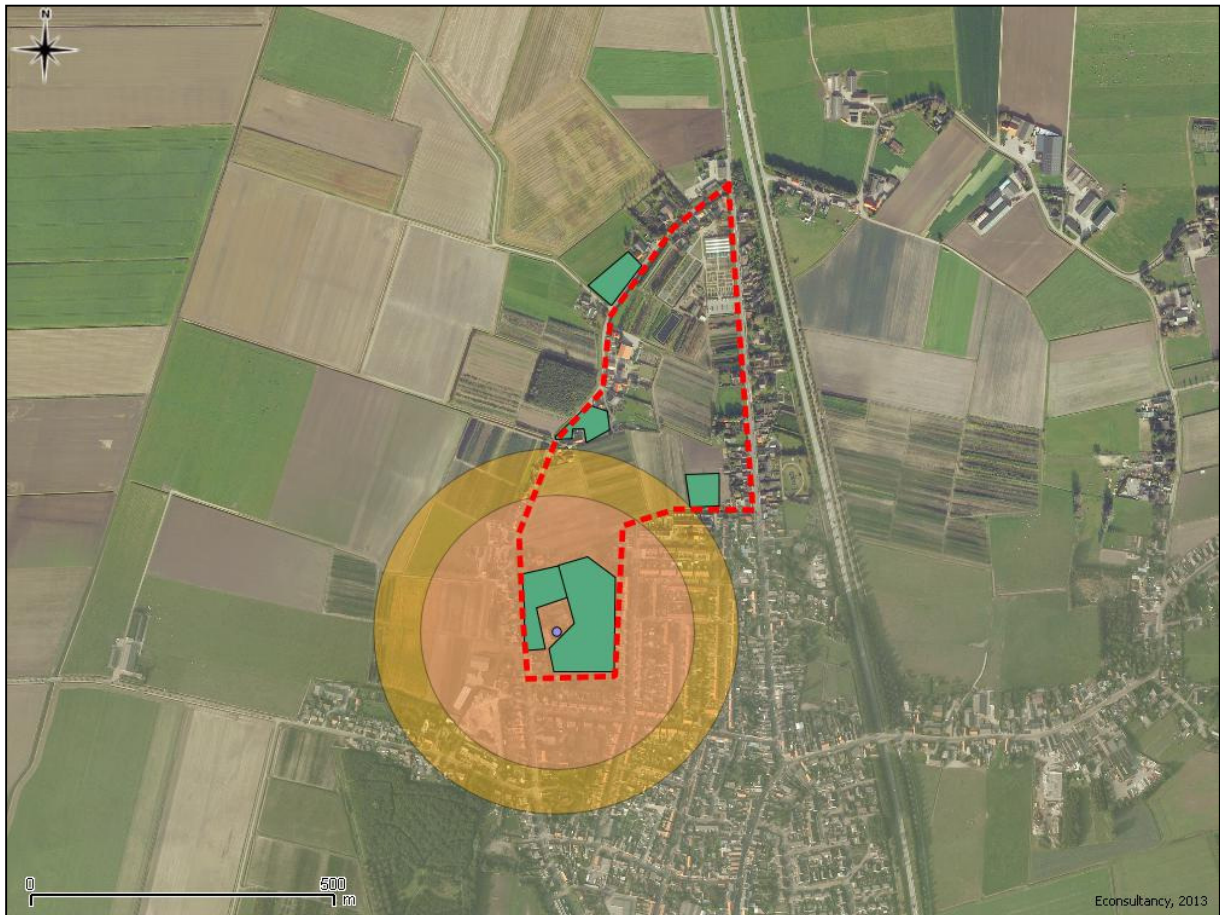
- Een afwisseling van verschillende typen vegetaties (gemaaid, beweid, mesthopen, afgewisseld met ruigten in paardenweiden) op korte afstand van het nest is belangrijk in een steenuil-territorium. Gazons, paardenweiden, open mestopslag, met koeien begraasde weilanden en houtwallen komen als geprefereerde landschapselementen naar voren. Met name in jaren met weinig muizen, wanneer steenuilen zijn aangewezen op kleine prooien, is het van belang, dat ze niet te ver hoeven te vliegen. Variatie in habitats en daarmee de mogelijkheid om tussen prooi-soorten te kunnen wisselen is van belang. In de tijd kan het gebruik van het habitat veranderen, waarbij sterk wordt ingespeeld in de seizoenspieken van prooidieren (meikever) of lokale pieken (regenwormen). Het beheer van deze habitats is van directe invloed op de voedselsituatie.
- Naast plekken om te foerageren zijn plaatsen met beschutting zoals houtwallen, boomgaarden en solitaire bomen van belang om te rusten.
- Geschiktheid van het terrein in de directe omgeving van de nestkast is van belang. Tijdens de jongenperiode wordt vrijwel uitsluitend (95 procent) binnen een straal van 300 meter rondom de nestplaats gefoerageerd. Dit betekent dat een „ideaal” territorium in een straal van 300 meter rondom een nestlocatie is gelegen. Uiteraard is de grootte en vorm van het territorium onder andere afhankelijk van de habitatsamenstelling, verblijfslocaties, dekking en foerageermogelijkheden.
- Aanwezigheid van uitkijkposten is van belang voor steenuil om habitats goed te kunnen benutten. Zo wordt er niet gefoerageerd op intensief grasland waarbij geen rasterpaaltjes aanwezig zijn rond het perceel, terwijl in dit habitattype wel wordt gefoerageerd bij aanwezigheid van rasterpaaltjes.

Tabel I. Literatuurwaarden homeranges (HR) steenuilen

Aantal steenuilen	Gem. HR variatie	Gem. HR	Locatie	Bron
19	1,6 - 28,1 ha		Nederrijng gebied, Duitsland	Fink, 1989
11	9,0 - 27,5 ha		Oost-Polen	Grzywaczewski, 2009
8*	3,8 – 11,5 ha	15.1 ± 2,46 ha	Noord-Spanje	Zuberogioita <i>et al.</i> , 2007
7	3,7 – 14,6 ha		Achterhoek, Nederland	Bremer <i>et al.</i> 2009

* hierbij is één vrouwelijk exemplaar met een uitzonderlijk groot territorium buiten beschouwing gelaten

In figuur 16 is duidelijk te zien dat de onderzoekslocatie in gebruik is door de steenuil die zijn vaste rust- en verblijfplaats heeft aan de Oudendijk 58. Het oppervlak geschikt foerageergebied op de onderzoekslocatie en de aangrenzende percelen binnen een straal van 300 meter betreft een kleine 3 ha. Deze percelen bestaan uit begraasde weide en over/rommelhoeken. De steenuil maakt naar verwachting hoofdzakelijk gebruik van de direct rondom de broedlocatie gelegen landschapselementen en kleinschalige weilanden als leefgebied. In dit geval zullen de steenuilen periodiek tevens gebruik maken van de begraasde weides net buiten de 300 meter straal. Dit doordat het aandeel geschikt foerageergebied binnen de 300 meter straal minimaal is. Daarnaast is duidelijk dat de steenuil sterk afhankelijk is van de percelen binnen de onderzoekslocatie. Buiten de onderzoekslocatie bevinden zich namelijk voornamelijk ongeschikte grootschalige agrarische bouwlanden en de bebouwde kom van Oud Gastel.

Figuur 16. Territoriumstraal rondom bekende vaste rust- en verblijfplaatsen (gele cirkel=300m/oranje cirkel=200m)
Geschikt foerageergebied (groene vlakken) 2,1 ha binnen 00 m straal en met aangrenzende weides: 2,64 ha

5 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

De steenuil is gebonden aan kleinschalig cultuurlandschap. De afname van het aantal broedparen in Nederland heeft te maken met de geleidelijke verdwijning of doorsnijding van dit landschap. Steenuil valt onder beschermingscategorie 1 van de aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen (*Dienst Regelingen, 25 augustus 2009*). Zowel de vaste rust- en verblijfplaats als het leefgebied van de steenuil is beschermd. Binnen de invloedssfeer van de ingreep is een vaste rust- en verblijfplaats van steenuilen aanwezig.

5.1 Effecten op korte termijn

Door de bouwplannen zal de broedplaats (de steenuilenkast) niet worden aangetast. Als er een effect zal optreden dan zal het een indirect effect zijn op de broedsucces van het vastgestelde steenuilenterritorium.

Door de bouwplannen zal het oppervlak aan leefgebied afnemen, waardoor de foerageermogelijkheden zullen verminderen. Met name het bouwen van begraasde weides zal een cruciale afname betekenen van essentieel foerageergebied. Het is daardoor mogelijk dat het broedpaar in de toekomst minder jongen grootbrengt dan normaliter het geval is, of het territorium uiteindelijk misschien verlaat.

In eerste instantie zullen de randen van de onderzoekslocatie, naast de ontsluitingsweg, worden bebouwd. Daarna zal het middendeel bebouwd worden. De bouw langs de ontsluitingswegen kan een negatief effect hebben op het aanwezige steenuilenterritorium. De bouw van het middendeel zal zeker een negatief effect hebben op het aanwezige steenuilenterritorium.

Om negatieve effecten te voorkomen worden de volgende maatregelen voorgesteld om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen.

- Bij de bouwplannen de huidig aanwezige percelen met hoogwaardig voedselaanbod en schuilgelegenheid ontzien, met name de percelen rondom de nestlocatie;
- De te bebouwen delen zo steenuilvriendelijk mogelijk inrichten door bijvoorbeeld fragmentarisch hoogstamweides en de richting van de tuinen;
- In het middendeel een groene noord-zuidcorridor behouden voor de steenuil.
- Bij de bouw van het middendeel de kwaliteit van het niet te bebouwen deel dusdanig verhogen dat de foerageerfunctie geen negatief effect zal ondervinden door het oppervlakverlies aan leefgebied. Hierbij kan gedacht worden aan corridor, hoogstamfruitbomenweides, overhoeken en roestplaatsen;
- Huidige bewoners en nieuwe bewoners motiveren om de siertuin steenuilvriendelijk(er) in te richten door bijvoorbeeld groene afscheidingen, rommelhoekje, roestplaats etc.

De uitwerking van de te treffen mitigerende maatregelen dienen overlegd te worden met een ter zake kundige op het gebied van steenuilen. De maatregelen dienen in een mitigatieplan/werkprotocol te worden vastgesteld. Opgemerkt dient te worden dat de definitieve inrichtingsschets/plantekening met de daarin overeengekomen mitigerende maatregelen definitief dient te zijn voorafgaand aan het opstellen van het mitigatieplan/werkprotocol.

Door het uitvoeren van onderhavige voorgestelde mitigerende maatregelen in het huidige territorium van de steenuil, worden negatieve effecten op korte termijn voorkomen en is overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen.

5.2 Effecten lange termijn op gunstige staat van instandhouding

Door het niet nemen van maatregelen treedt er naar alle waarschijnlijkheid een negatief effect op met betrekking tot het broedsucces van de steenuil en worden er mogelijk minder jongen grootgebracht. Daarnaast is het aannemelijk dat de steenuil door de plannen in de toekomst geheel zal verdwijnen. De lokale gunstige staat van instandhouding kan daardoor in het geding komen. Door het treffen van onderhavige maatregelen kunnen dergelijke scenario's worden voorkomen en is aantasting van de gunstige staat van instandhouding op langere termijn niet aan de orde.

6 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van BRO een steenuilenonderzoek uitgevoerd aan de Oudendijk/Rijpersweg te Oud Gastel in de gemeente Halderberge.

Het steenuilenonderzoek is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen herontwikkeling van het plangebied.

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens de agrarische percelen (akker- en weilanden) gefaseerd te bebouwen. De nieuwbouw zal eerst gerealiseerd worden op de open ruimtes naast de ontsluitingswegen, vervolgens zal tevens het middendeel bebouwd worden. De exacte plantekeningen zijn nog niet opgesteld. Ten behoeve van de nieuwbouw zullen de agrarische bouwlanden en groen ter plaatse verdwijnen. Er hoeft geen bebouwing gesloopt te worden.

Functie onderzoekslocatie

De onderzoekslocatie maakt deel uit van het leefgebied van steenuil. Binnen de grenzen van de onderzoekslocatie is een broedplaats/territorium van steenuil aanwezig. Daarnaast is duidelijk dat de steenuil sterk afhankelijk is van een beperkt aantal percelen binnen de onderzoekslocatie als foerageergebied.

Conclusie

Op basis van de bovenstaande effectenanalyse van de onderzoekslocatie en de omgeving zijn mitigerende maatregelen benodigd om een negatief effect op de steenuil en daarmee overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen. De uitwerking van de te treffen mitigerende maatregelen dienen overlegd te worden met een ter zake kundige op het gebied van steenuilen. De maatregelen dienen in een mitigatieplan/werkprotocol te worden vastgesteld. Opgemerkt dient te worden dat de definitieve inrichtingsschets/plantekening met de daarin overeengekomen mitigerende maatregelen definitief dient te zijn voorafgaand aan het opstellen van het mitigatieplan/werkprotocol.

Econsultancy is een onafhankelijk adviesbureau. Wij bieden realistisch advies en concrete oplossingen voor milieuvraagstukken en willen daarmee een bijdrage leveren aan een duurzaam en verantwoord gebruik van onze leefomgeving.

Diensten

Wij kunnen u van dienst zijn met een uitgebreid scala aan onderzoeken op het gebied van bodem, waterbodem, water, archeologie, ecologie en milieu. Op www.econsultancy.nl vindt u uitgebreide informatie over de verschillende onderzoeken.

Werkwijze

Inzet en professionele betrokkenheid kenmerkt onze diensten. De verantwoordelijke projectleider is het eenduidige aanspreekpunt voor de klant en draagt zorg voor alle aspecten van het project: kwaliteit, tijd, geld, communicatie en organisatie. De kernwaarden deskundig, vertrouwd, betrokken, flexibel, zorgvuldig en vernieuwend zijn een belangrijke leidraad in ons handelen.

Kennis

Het deskundig begeleiden van onze opdrachtgevers vraagt om betrokkenheid bij en kennis van de bedoelingen van de opdrachtgever. Het vereist ook gedegen en actuele vakinhoudelijke kennis. Alle beschikbare kennis wordt snel en effectief ingezet. De medewerkers vormen ons belangrijkste kapitaal. Persoonlijke en inhoudelijke ontwikkeling staat centraal want het werk vraagt steeds om nieuwe kennis en nieuwe verantwoordelijkheden.

Creativiteit

Onze medewerkers zijn in staat om buiten de geijkte kaders een oplossing te zoeken met in achtneming van de geldende wet- en regelgeving. Oplossingen die bedoeld zijn om snel en efficiënt het doel van de opdrachtgever te bereiken.

Kwaliteit

Er wordt continue gestreefd naar het verhogen van de professionaliteit van de dienstverlening. Het leveren van diensten wordt intern op een dusdanige wijze georganiseerd dat het gevraagde resultaat daadwerkelijk op een zo effectief en efficiënt mogelijke wijze wordt voortgebracht. Hierbij staat de klanttevredenheid centraal. Het kwaliteitssysteem van Econsultancy voldoet aan de NEN-EN-ISO 9001: 2008. Tevens is Econsultancy gecertificeerd voor diverse protocollen en beoordelingsrichtlijnen.

Opdrachtgevers

Econsultancy heeft sinds haar oprichting in 1996 al meer dan tienduizend projecten uitgevoerd. Projecten in opdracht van particulier tot de Rijksoverheid, van het bedrijfsleven tot non-profit organisaties. De projecten kennen een grote diversiteit en hebben in sommige gevallen uitsluitend een onderzoekend karakter en zijn in andere gevallen meer adviserend. Steeds vaker wordt onderzoek binnen meerdere disciplines door onze opdrachtgevers verlangd. Onze medewerkers zijn in staat dit voor de opdrachtgever te coördineren en zelf (deel)onderzoeken uit te voeren. Ter illustratie van de veelvoud en veelzijdigheid van de projecten in de werkvelden bodem, waterbodem, ecologie, archeologie, water en milieu kunnen uitgebreide referentielijsten worden verschaft.

Vestiging Limburg

Rijksweg Noord 39
6071 KS Swalmen
Tel. 0475 - 504961
Swalmen@econsultancy.nl

Vestiging Gelderland

Fabriekstraat 19c
7005 AP Doetinchem
Tel. 0314 - 365150
Doetinchem@econsultancy.nl

Vestiging Brabant

Rapenstraat 2
5831 GJ Boxmeer
Tel. 0485 - 581818
Boxmeer@econsultancy.nl

